

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**«ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: Απόψεις των παιδιών
μειονότητας της Θράκης».**

Φοιτήτρια: Ναλμπάντ Χατιτζέ

Επιβλέποντες καθηγητές: Απόστολος Μαγουλιώτης
Μιχαλοπούλου Κατερίνα

ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 13901/1
Ημερ. Εισ.: 23-12-2016
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΠΠΕ
2015
ΝΑΛ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Προσχολική Εκπαίδευση

1.1. Ο θεσμός του νηπιαγωγείου	9
1.2. Η πορεία θεσμοθέτησης της Προσχολικής Αγωγής.	11
1.3. Σκοποί και στόχοι της προσχολικής εκπαίδευσης	14
1.4. Αναλυτικό Πρόγραμμα.....	16
1.4.1. Το ΔΕΠΠΣ για το Νηπιαγωγείο 2002	16
1.4.2. Το Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου 2011	17
1.5. Εικαστική Τέχνη	19
1.6. Εφαρμογή εικαστικών στο Νηπιαγωγείο	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Μειονότητα

2.1. Ορισμός μειονότητας.....	28
2.2. Φυλετική Σύνθεση Μειονότητας της Θράκης.....	32
2.2.1. Τουρκογενείς	33
2.2.2. Πομάκοι	33
2.2.3. Αθίγγανοι.....	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Εκπαίδευση στη μειονότητα

3.1. Μοντέλα Εκπαίδευσης παιδιών μειονοτήτων	37
3.1.1. Μοντέλο Αφομοίωσης.....	37
3.1.2. Μοντέλο ενσωμάτωσης.....	39
3.1.3. Το πολυπολιτισμικό μοντέλο.....	39
3.1.4. Το διαπολιτισμικό μοντέλο	40

3.1.5. Το αντιρατσιστικό μοντέλο	41
3.2. Συνθήκη της Λωζάνης	42
3.3. Μορφωτική Συμφωνία 1951	44
3.4. Ελληνοτουρκικό Μορφωτικό Πρωτόκολλο 1968	45

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Έρευνα

4.1. Μέθοδος	47
4.2. Ευρήματα/ Ανάλυση	49
4.3. Συζήτηση	61

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	64
---------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	70
------------------------	-----------

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται λόγος περί των απόψεων των νηπίων της μειονότητας για τις Εικαστικές Τέχνες. Συγκεκριμένα το πώς βιώνουν τα εικαστικά στα πλαίσια του νηπιαγωγείου και επιπρόσθετα αν χρησιμοποιούν τα εικαστικά τους έργα-ζωγραφίες ως μέσο επικοινωνίας με την νηπιαγωγό. Τα υποκείμενα της έρευνας ήταν 28 παιδιά νηπιακής ηλικίας της μειονότητας, των οποίων οι απόψεις ερευνήθηκαν μέσω ερωτηματολογίων. Τα αποτελέσματα δείχνουν τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες, τις επιθυμίες καθώς και τα συναισθήματα των παιδιών που εκφράζουν μέσω της ζωγραφικής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Εικαστικές Τέχνες είναι ενσωματωμένες στην καθημερινή μας ζωή και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του τοπικού και παγκόσμιου πολιτισμού. Συνιστούν εκφραστικά μέσα με τα οποία αναπαριστούμε εμπειρίες, ιδέες, αξίες, συναισθήματα και ταυτόχρονα απαιτούν διανοητικές λειτουργίες όπως αντίληψη, μνήμη και σχηματισμό εννοιών προάγοντας έτσι την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Μέσα από τις Εικαστικές Τέχνες ο άνθρωπος επικοινωνεί, δημιουργεί και διατηρεί τον πολιτισμό και το περιβάλλον του, και ταυτόχρονα καλλιεργεί το σεβασμό και την κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους.

Η Τέχνη για τον Vygotsky (1971· Πουρκός, 2009) διατυπώνεται σε τρεις θεωρίες: α) τη Γνωσιολογικό-ορθολογική θεωρία (η οποία προσεγγίζει την τέχνη ως γνώση), β) την Ψυχαναλυτική Θεωρία (η τέχνη που συμβάλει στην ψυχανάλυση) και γ) τη Φορμαλιστική Θεωρία (η οποία μελετά το έργο τέχνης ως καθαρή μορφή δημιουργίας). Επίσης ο Vygotsky πιστεύει ότι κάθε έργο βασίζεται στο υλικό και τη μορφή. Δηλαδή το ζωγραφικό έργο στηρίζεται στις αξίες των χρωμάτων και των γραμμών που εκφράζει ένα υλικό. Το σχέδιο αποτελεί ένα παιδαγωγικό ευχάριστο συμβάν για το παιδί, ισχυρίζεται ο Vygotsky (Μαγουλιώτη, 2011).

Στη σκέψη μας οι εικαστικές τέχνες ταυτίζονται με τη δημιουργία. Όπως αναφέρει ο Μαγουλιώτης (2002, σελ. 35) η αξία της τέχνης είχε αναγνωριστεί από την αρχαιότητα. Ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά (1337b) συνιστά να διδάσκονται οι τέχνες στα παιδιά, γιατί τα βοηθούν να γνωρίσουν την ομορφιά. Επίσης, ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος αναφέρει τον Σικυώνιο και άλλους να διδάσκουν το σχέδιο, γιατί θεωρούνταν χρήσιμο για τα παιδιά. Το σχέδιο θεωρείται στους εκπαιδευτικούς χώρους απαραίτητο μέσο αγωγής για τα παιδιά. Οι παιδαγωγικές αρετές του σχεδίου, κατά τον Rousseau, συμβάλλουν στην ανάπτυξη της όρασης και στην ευελιξία του χεριού, και μάλλον είναι ένα «τερπνό αντικείμενο ενασχόλησης παιδιού». Για τον Pestalozzi θεωρείται αναγκαίο μέσο αγωγής και εισάγεται στα σχολεία. Το 1865 ο Duruy επανέρχεται στην αναγκαιότητα του σχεδίου ως μέσου διαπαιδαγώγησης του ματιού, του χεριού και του αισθητικού κριτηρίου (Γκαγιώ, 2002).

Η ενασχόληση του παιδιού με τις εικαστικές τέχνες του παρέχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει εικόνες με γραμμές, σχήματα, χρώματα, να αναπτυχθεί πνευματικά, ολοκληρώνεται ψυχικά αλλά και του προσφέρει αυτοπεποίθηση. Ο R. Arnheim υποστηρίζει πως η σχεδιαστική εξάσκηση των παιδιών μπορεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην οπτική εξάσκηση, σε όλα τα πεδία μάθησης (Arnheim, 1969, Μαγουλιώτης, 2002, σελ.36).

Η αξία των εικαστικών δραστηριοτήτων στον χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης διαπιστώνεται από το γεγονός ότι τα περισσότερα νήπια ασχολούνται αρκετές ώρες καθημερινά, για να εκφράζουν τις γνώσεις, τα συναισθήματά τους, τις εντυπώσεις ή να περιγράφουν τις καθημερινές εικόνες που ζουν (Μαγουλιώτης, 2011)

Η τέχνη της ζωγραφικής είναι μια ικανότητα απεικόνισης και με τον όρο απεικόνιση ο Eisner (1999) εννοεί την πορεία μετασχηματισμού μιας ιδέας σε κάτι το συγκεκριμένο έτσι, ώστε να σταθεροποιηθεί, να ελεγχθεί, να επεξηγηθεί,

να εκφραστεί και να μοιραστεί με άλλους ή να δώσει μια δημόσια κοινωνική διάσταση στη γνώση. Μαθαίνω να ζωγραφίζω για τον Eisner σημαίνει μαθαίνω να βλέπω πώς οι μορφές ταιριάζουν μεταξύ τους, πώς τα χρώματα επηρεάζουν το ένα το άλλο και πώς επιτυγχάνεται η ισορροπία και η συνοχή. Βέβαια η ικανότητα να ζωγραφίζει κανείς απαιτεί καθαρά τη διεύρυνση του ορίζοντα της δικής του αντίληψης ή μια εμπειρία ή μια προσωπική υπόθεση, προκειμένου όμως να δημοσιοποιηθούν πρέπει να βρούμε τρόπους ή μέσα να την απεικονίσουμε (Eisner, 1999· 2002). Επίσης η απεικόνιση για τα παιδιά δεν αφορά μόνο τον κόσμο που βλέπουν, που ξέρουν, αλλά και αυτόν που φαντάζονται. Ακόμη ο Eisner(2002:70) πιστεύει ότι οι μαθητές φέρνουν μαζί τους εικόνες από ατομικές ιστορίες ζωής που αλληλεπιδρούν με ό, τι διδάσκονται ή με ό, τι μαθαίνουν στις τέχνες και επηρεάζονται από σημαντικούς παράγοντες, όπως: α) οι περιορισμοί και οι δυνατότητες που παρέχονται από τις δραστηριότητες και τα υλικά τα οποία χρησιμοποιούν, β) οι παρακινήσεις, τα συνθήματα και άλλα του/της δασκάλου/ας, γ) οι συνήθειες, οι σκέψεις και οι συμπεριφορές των παιδιών της τάξης, που μπορεί να ενθαρρύνουν ή να αποθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, δ) ο κοινωνικός περίγυρος της τάξης, ε) ο δάσκαλος ως καλλιτεχνικός σύμβουλος, στ) οι παρατηρήσεις στα έργα των άλλων, που είναι και αυτός ένας τρόπος μάθησης (Μαγουλιώτης, 2011).

Όπως αναφέρεται στον Μαγουλιώτη (2014) τα παιδιά ασχολούνται με τις εικαστικές δράσεις όταν έρχονται το πρωί στο νηπιαγωγείο, όταν υπάρχουν καινούρια υλικά στο νηπιαγωγείο, μετά από ένα ενδιαφέρον θέμα συζήτησης ή μετά από ένα περίπατο. Επίσης, ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών ασχολείται με την εικαστική δημιουργία κυρίως όταν θέλει να κάνει κάτι ελεύθερο ή όταν θέλει να φτιάξει ένα δώρο για το χαρίσει. Αυθόρμητη ή ελεύθερη εικαστική έκφραση είναι αυτή στην οποία δεν εμποδίζονται οι ιδέες της σκέψης, όπου το παιδί παίζει με την πραγματικότητα και θέτει την απεικόνιση στην υπηρεσία της εικαστικής έκφρασης.

Στην παρούσα έρευνα τα νήπια της μειονότητας μιλούν για τα ελεύθερα εικαστικά τους έργα που έκαναν στο νηπιαγωγείο. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δεν υπάρχουν μειονοτικά νηπιαγωγεία στη χώρα. Οι Εικαστικές Τέχνες παίζουν κρίσιμο ρόλο στην εκπαίδευση των παιδιών αυτών.

Η εκπαίδευση των εθνοπολιτισμικά διαφορετικών μαθητών αποτελεί, ένα βασικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος στις περισσότερες δυτικές χώρες. Η μαζική εγκατάσταση πολιτικών και οικονομικών μεταναστών καθώς και η γενικότερη μετακίνηση πληθυσμών δημιούργησαν νέα κοινωνικά δεδομένα είχαν άμεσες επιρροές και στον εκπαιδευτικό χώρο (Μάγος, 2004).

Αναφορικά, λοιπόν, με την τέχνη και ιδίως τις εικαστικές τέχνες, η συμβολή τους είναι καθοριστική, καθώς παρέχουν στα παιδιά τη γλώσσα της εικόνας, με το δικό της συντακτικό και λεξιλόγιο (χρώμα, τεχνοτροπία, μοτίβο, γραμμές κτλ) που μπορούν να το δανειστούν οι μαθητές προκειμένου να ενεργοποιήσουν τις ιδέες τους και να τις αποδώσουν κατόπιν στα ελληνικά (Kress & Leeuwen, 1996).

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Προσχολική Εκπαίδευση

1.1. Ο θεσμός του νηπιαγωγείου

Το σημερινό επίπεδο εξέλιξης της Προσχολικής Αγωγής καθώς και το επίπεδο εξέλιξης του νηπιαγωγείου στην Ελλάδα μπορούν να κατανοηθούν μέσα από την ανάλυση της εξέλιξης του ιστορικού πλαισίου όπου τα δυο αυτά θέματα έλαβαν χώρα. Δηλαδή, από τότε που οι κοινωνικές και οικονομικές προϋποθέσεις δημιούργησαν την ανάγκη για την οργάνωση της Οργανωμένης Προσχολικής Αγωγής στην Ελλάδα (Πανταζής, 2014).

Στην Ελλάδα ο θεσμός του νηπιαγωγείου δεν δημιουργείται αρχικά από ανάγκη για εξωοικογενειακή φροντίδα γιατί έχουμε μια άλλη κοινωνική πραγματικότητα (Δημαράς, 1990, σελ.85). Το ενδιαφέρον για το Νηπιαγωγείο αρχίζει να προβάλλεται με την σταδιακά αυξανόμενη οικονομική εξέλιξη. Καθώς η βιομηχανική παραγωγή και το εμπόριο αυξάνονται και επιτυγχάνονται υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης, οι νέες θέσεις στην παραγωγή, στις υπηρεσίες και στη διοίκηση απαιτούν βελτιωμένες ικανότητες, μεγαλύτερη διαθεσιμότητα, διαφοροποιημένη κοινωνική συμπεριφορά. Οι ικανότητες αυτές θεωρούνται απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη της μελλοντικής οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης (Πανταζής, 2014). Η διαμορφούμενη μικρή οικογένεια έχανε συνεχώς αποφασιστικές λειτουργίες κοινωνικοποίησης (Kuczynski, 1958, σελ. 315) και δεν μπορούσε κανείς πλέον να περιοριστεί, για μεγάλο χρονικό διάστημα, μόνο στις πατροπαράδοτες απόψεις αγωγής και τις δικές του εμπειρίες κοινωνικοποίησης.

Τα πρώτα νηπιαγωγεία στην Ελλάδα ήταν ιδιωτικά και φοιτούσαν κυρίως παιδιά εύπορων οικογενειών. Έτσι σταδιακά, το νηπιαγωγείο έγινε για την ελληνική

«αστική τάξη» μια συμπληρωματική αγωγή της οικογένειας με ιδιαίτερη σημασία. Δηλαδή, ο θεσμός του Νηπιαγωγείου ήρθε στην Ελλάδα από την Ευρώπη και μάλιστα από άτομα και φορείς που είχαν ευρωπαϊκή παιδεία. Αρχικά, από τους ιεραπόστολους (Ευρώπη και Αμερική) που έρχονται στην Ελλάδα μετά την απελευθέρωση, για να βοηθήσουν σε εκπαιδευτικά θέματα το νεοσύστατο ελληνικό κράτος και στη συνέχεια από τις εκπαιδευόμενες στο εξωτερικό εκπαιδευτρίες των Νηπιαγωγών και την πιο γνωστό εκπρόσωπο της παιδαγωγικής του Froebel και του φραιμπελιανού συστήματος στην Ελλάδα Αικατερίνη Λασκαρίδου (Χαρίτος, 1998, σελ. 85).

Το ενδιαφέρον των ιεραποστόλων, που ήρθαν στην Ελλάδα να βοηθήσουν στην οργάνωση της Εκπαίδευσης, στράφηκε κυρίως και στην ίδρυση ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων για την εκπαίδευση των θηλέων και τη λειτουργία νηπιαγωγείων. Ένα τέτοιο εκπαιδευτήριο, είναι και το «Φιλελληνικόν Παιδαγωγείον» (1830) της Σύρου, το οποίο εξελίσσεται σε ένα σημαντικό εκπαιδευτικό κέντρο με κύριο έργο την εκπαίδευση των κοριτσιών. Στο ίδρυμα αυτό λειτούργησε και τμήμα νηπιαγωγείου για αγόρια και κορίτσια ηλικίας από 2-6 ετών (Μεταλληνού, 1977). Ανάλογες προσπάθειες έχουμε και στην Αθήνα από τον αμερικανό ιεραπόστολο John Hill και τη σύζυγο του Francis. Συγκεκριμένα το έτος 1831 ιδρύεται στην περιοχή της Πλάκας της Αθήνας η σχολή των Hill, το οποίο διέθετε οικοτροφείο και περιελάμβανε «Νηπιακό Τμήμα», «Αλληλοδιδασκτικό σχολείο» και «Ανώτερο» Θηλέων το οποίο από το 1834 εκπαίδευε επίσης υποψήφιας δασκάλες (Χαρίτος, 1998).

Σημαντικό ρόλο στη διάδοση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έπαιξε και η «Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία», η οποία ιδρύθηκε το 1836 στην Αθήνα. Σκοπός της εταιρείας ήταν η παροχή ανώτερης μόρφωσης στα κορίτσια εύπορων οικογενειών και η εκπαίδευση διδασκαλισσών (Πανταζής, 2014).

Το ενδιαφέρον της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την προσχολική αγωγή και το θεσμό του νηπιαγωγείου γίνεται εντονότερο μετά το 1880 και διευρύνεται με τη μορφή του προκαταρκτικού δημοτικού σχολείου ιδιαίτερα στα ιδιωτικά σχολεία θηλέων των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας. Νηπιακά τμήματα ίδρυσαν επίσης το Παρθεναγωγείο της Ειρήνης Χρυσικοπούλου (1861) και το «Ελληνικόν Παρθεναγωγείον» (1869) (Χαρίτος, 1998).

1.2. Η πορεία θεσμοθέτησης της Προσχολικής Αγωγής.

Η ίδρυση νηπιαγωγείων στην Ελλάδα παρέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα στην ιδιωτική πρωτοβουλία χωρίς καμία νομοθετική κατοχύρωση και απευθυνόταν κυρίως στις εύπορες οικογένειες των αστικών κέντρων. Δε λείπουν όμως οι προτάσεις για εκσυγχρονισμό της Εκπαίδευσης και κρατική παρέμβαση, ώστε τα νηπιαγωγεία να δέχονται όχι μόνο παιδιά εύπορων οικογενειών αλλά και παιδιά οικογενειών από κατώτερα λαϊκά στρώματα, αφού η εκπαίδευση των νηπίων στο νηπιαγωγείο θεωρείται το πιο δραστικό «φάρμακο» για την προαγωγή της «πνευματικής, ηθικής, και θρησκευτικής» μόρφωσης (Μελάς, 1871).

Οι προτάσεις για μεταρρύθμιση υποβάλλονται τόσο από παιδαγωγούς, βουλευτές και υπουργούς όσο και από εκπαιδευτικούς φορείς και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις για αναγνώριση και θεσμοθέτηση της προσχολικής αγωγής (Ανδρέου, 1993). Οι πιέσεις είχαν ως αποτέλεσμα τη νομοθετική κατοχύρωση (Νόμος ΒΤΜΘ΄: Περί στοιχειώδους ή δημοτικής εκπαιδύσεως. ΦΕΚ 37/1895 τ.Α΄ και το Β.Διάταγμα 30.4.1986 «Περί συστάσεως νηπιαγωγείων». ΦΕΚ 68/23.5.1896, τ.Α΄, αρθ.2.). της προσχολικής αγωγής από την πολιτεία (1895), όχι όμως για την ανάληψη υποχρεώσεων αλλά κυρίως για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των ιδιωτικών φορέων.

Η νομιμοποίηση της προσχολικής αγωγής δημιουργεί για την προσχολική αγωγή ένα νέο πνεύμα αλλά και μία νέα περίοδο έστω και εάν η αδιαφορία του κράτους θεωρείται ως παραδειγματική (Κιτσαράς, 1991). Η κατάσταση στα νηπιαγωγεία μπορεί να μην άλλαξε αισθητά όμως έγιναν βελτιωτικές αλλαγές και τροποποιήσεις (νόμος 204/1914) και οι εξελίξεις δεν σταματούν και φτάνουμε στο 1929 όπου έχουμε σημαντικές αλλαγές. Η μεταρρύθμιση του 1929 αποτελεί ορόσημο και για την Προσχολική Αγωγή στην Ελλάδα. Με το νόμο 4397/1929 «Περί στοιχειώδους εκπαίδευσεως» τα νηπιαγωγεία εντάσσονται στη Δημοτική Εκπαίδευση και υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας.

Εντούτοις επίσημο ενδιαφέρον για υποχρεωτική φοίτηση πρωτοεκδηλώθηκε στα 1976, όταν με το Ν. 309/76 άρθρ. 4 παραγρ. 3 σημειωνόταν: «Η φοίτηση εις τα νηπιαγωγεία δύναται να καταστή υποχρεωτική εις περιοχάς της χώρας οριζομένης εκάστοτε δια Προεδρικών Δ/των, εκδιδομένων προτάσει των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών». Κατά το σχολικό έτος 1985-1986 η φοίτηση είχε φτάσει το ποσοστό του 77,6% στο σύνολο των μαθητών όλης της χώρας (Κιτσαράς, 1991).

Με το Β. Διάταγμα του 1962, είναι εμφανής η αναγωγή της προσχολικής αγωγής στην παιδαγωγική της Montessori και περιέχει το πρώτο στην ιστορία του ελληνικού νηπιαγωγείου – αναλυτικό πρόγραμμα το οποίο ίσχυσε μέχρι και το σχολικό έτος 1980-1981. Το πρόγραμμα του 1962 αντικατέστησε το αναλυτικό πρόγραμμα του 1980 με το Π.Δ. 476/1980. Το 1989 ακολουθεί το τρίτο αναλυτικό πρόγραμμα (Π.Δ. 486/1989) όπου η έμφαση δίνεται στην προαγωγή των κινητικών και νοητικών δεξιοτήτων του νηπίου. Το σημερινό αναλυτικό πρόγραμμα διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 1566/1985 (Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) και ο σκοπός του νηπιαγωγείου είναι να βοηθήσει τα νήπια να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (Πανταζής, 2014).

Η κατάσταση παρέμεινε στάσιμη μέχρι το 2005. Έτσι, στη σχετική εγκύκλιο του ΥΠΕΠΘ, με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.32 / 344 /85330 / Γ1/31-8-2005, αναφερόταν ρητά τα εξής: «Η φοίτηση στο νηπιαγωγείο είναι διετής και προαιρετική. Η μη υποχρεωτικότητα της φοίτησης σε Νηπιαγωγείο δεν αναφέρεται στα εγγραφέντα νήπια, αλλά στην αρχική απόφαση της επιλογής ή μη της φοίτησης σ' αυτό. Εφόσον γίνει εγγραφή σε νηπιαγωγείο η φοίτηση είναι υποχρεωτική. Η σημαντικότητα της προσχολικής αγωγής στην ανάπτυξη των νηπίων σε κάθε επίπεδο οδηγεί την πολιτεία στην κάλυψη όλων των αναγκών για φοίτηση στα Νηπιαγωγεία». Και στην περίπτωση αυτή διαπιστώνεται η βούληση της πολιτείας για κάλυψη των αναγκών, εντούτοις ως τότε δεν είχε γίνει καμία ενέργεια προς την εφαρμογή της υποχρεωτικότητας της φοίτησης. Τον Δεκέμβριο του 2006, ψηφίστηκε νόμος που καθόριζε την υποχρεωτικότητα ενός έτους στο νηπιαγωγείο (Ν.3518, άρθρο 73, ΦΕΚ 272 τ. Α', 21.12.2006).

Με την σχετική εγκύκλιο περί προγραμματισμού εκπαιδευτικού έργου σχολικού έτους 2011-2012 με Αρ.Πρωτ.Φ.12/570/67123/Γ1/14-06-2011, το Υπουργείο Παιδείας καθιστά σαφές ότι:

«Η φοίτηση των νηπίων τα οποία μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου του 2010 συμπληρώνουν ηλικία πέντε ετών, έχει γίνει πλέον υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Νόμου 3518/2006 (ΦΕΚ 272Α /2006) και με την Φ.6/278/56068/Γ1/17-5-2011 Υ.Α, με την οποία καθορίζεται ο τρόπος της Βεβαίωσης Παρακολούθησης Νηπίου, η οποία είναι ένα από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εγγραφή στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου».

1.3 .Σκοποί και στόχοι της προσχολικής εκπαίδευσης

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία οι στόχοι του Νηπιαγωγείου είναι τα νήπια έρχονται σε επαφή και μαθαίνουν να επικοινωνούν με άλλους συνομήλικους, αλλά και ενήλικες, μαθαίνουν να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις καθώς και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Παράλληλα επιδιώκεται σε αυτό η σταδιακή απομάκρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον και η ανεξαρτητοποίησή τους (Βруниώτη, Κυρίδης, Σιβροπούλου- Θεοδοσιάδου, Χρυσαφίδης, 2012). Επίσης, σκοπός του Νηπιαγωγείου είναι η ενίσχυση έξι διαφορετικών τομέων ανάπτυξης της προσωπικότητας του παιδιού, οι οποίοι έχουν άμεση σχέση μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται. Οι τομείς αυτοί είναι η *σωματική ανάπτυξη, η αντιληπτική – αισθητηριακή ανάπτυξη, η επικοινωνιακή και γλωσσική ανάπτυξη, η γνωστική ανάπτυξη, η συναισθηματική ανάπτυξη και η κοινωνική ανάπτυξη* (Βруниώτη, Κυρίδης, Σιβροπούλου- Θεοδοσιάδου, Χρυσαφίδης, 2012). Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται απαραίτητη η ισότιμη ενσωμάτωση της Προσχολικής Αγωγής στον ενιαίο σχεδιασμό της εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η Προσχολική Αγωγή αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε προηγμένης κοινωνίας και γενικευμένη αρχή (ΔΕΠΠΣ, σελ. 586).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διαχωρίσουμε τις έννοιες του σκοπού και του στόχου. Στον ορισμό του γενικού σκοπού της εκπαίδευσης εκφράζονται οι αξίες μιας συγκεκριμένης χώρας, που οριοθετούν τους γενικούς προσανατολισμούς του εκπαιδευτικού συστήματος ως όλου και έχουν κοινωνική διάσταση. Ως στόχους αναφέρονται τα αποτελέσματα που προκαθορίζονται και αναμένονται να προκύψουν από την εφαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος. Πολλές φορές επικρατεί μια σύγχυση ως προς την διάκριση και χρήση των δυο αυτών όρων.

Το νηπιαγωγείο μέσα από τις εκπαιδευτικές του διαδικασίες στοχεύει να θέτει ρεαλιστικούς στόχους και να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των παιδιών αυτής της ηλικίας, να προσαρμόζεται με ευελιξία στις

ανάγκες, στις ικανότητες και στις κλίσεις του κάθε παιδιού και να εξασφαλίζει την ενεργητική συμμετοχή όλων των παιδιών (π.χ. παιδιά με ειδικές ανάγκες ή παιδιά με ιδιαίτερες ικανότητες, να βοηθήσει τα παιδιά να ωριμάσουν συναισθηματικά. Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους, το πνεύμα αποδοχής, φιλίας και συνεργασίας με τα άλλα παιδιά και τις παιδαγωγούς τους. Επιπλέον, να μπορέσουν να συνειδητοποιήσουν τη μοναδικότητα τους, να εντοπίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές με τους άλλους και να μάθουν να τις σέβονται. Να παρέχει ευκαιρίες για τη στήριξη της πολιτισμικής ταυτότητας και της γλώσσας όλων των παιδιών. Να υιοθετήσουν τους στόχους, τους κανόνες και τις μεθόδους εργασίας κοινής αποδοχής του νέου κοινωνικού χώρου στον οποίο κινούνται. Να καλλιεργήσουν και να εμπλουτίσουν τη μητρική τους γλώσσα ώστε να αναδυθεί η ικανότητα πρώτης γραφής και ανάγνωσης. Να αναπτύξουν την λογικομαθηματική τους σκέψη, κατανοώντας τις βασικές έννοιες των μαθηματικών και κυρίως μαθαίνοντας να συγκρίνουν, να συσχετίζουν, να συνδυάζουν και να μετρούν. Να συμμετέχουν ενεργά σε προγράμματα βιωματικής διδασκαλίας (μέθοδος Project) προωθώντας το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα. Να εξοικειωθούν με απλές βασικές λειτουργίες του Η/Υ. Να μάθουν να εκφράζονται δημιουργικά μέσα από τις εικαστικές τέχνες και να νιώθουν τη χαρά της προσωπικής δημιουργίας. Να έρθουν σε επαφή με διάφορες μορφές τέχνης όπως το θέατρο, η μουσική, ο χορός, η κίνηση που βοηθούν το παιδί να νοιώσει ευχάριστα, να γυμναστεί και παράλληλα να ενεργοποιήσει τη φαντασία του, τη μεθοδικότητα, την ερευνητική του διάθεση και την κριτική του σκέψη. Να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που προάγουν τη σωματική τους ανάπτυξη και να αποκτήσουν υγιεινές συνήθειες. Να μπορεί να ανανεώνεται συνεχώς και να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες προκλήσεις της εποχής μας (Βρυνιώτη, Κυρίδης, Σιβροπούλου- Θεοδοσιάδου & Χρυσάφιδης, 2008).

1.4. Αναλυτικό Πρόγραμμα

1.4.1. Το ΔΕΠΠΣ για το Νηπιαγωγείο 2002

Το ΔΕΠΠΣ αποδέχεται τις εικαστικές τέχνες ως μια διευρυμένη έννοια: Παιδί, Δημιουργία και Έκφραση. Η Δημιουργία και Έκφραση περιλαμβάνει τα προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων σχετικών με τα Εικαστικά, το Θέατρο – Δραματική Τέχνη, Τη Φυσική Αγωγή και Μουσική (σελ. 589). Αυτά τα προγράμματα διατηρούν την αυτονομία τους αλλά διαθέτουν και κοινούς κώδικες. Ενεργοποιούν τις φυσικές ικανότητες των παιδιών, συγκρίνουν, μαγεύουν, αφυπνίζουν την περιέργειά τους, κινητοποιούν τη φαντασία τους, ενθαρρύνουν την έκφραση, καλλιεργούν τη δημιουργικότητα και δίνουν ευκαιρίες για πειραματισμό με υλικά και τεχνικές. Συχνά πολλές από τις δραστηριότητες που σχεδιάζονται και οργανώνονται εμπλέκονται και αλληλοσυμπληρώνονται ανοίγοντας νέους δημιουργικούς δρόμους.

Συγκεκριμένα (σελ. 609) αναφέρεται ότι στο νηπιαγωγείο με κατάλληλες δραστηριότητες διακρίνουν την ομορφιά στη φύση, στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης με τα οποία έρχονται σε επαφή. Τα παιδιά με τις κατάλληλες οργανωμένες ή μη δραστηριότητες προωθούνται να παρατηρούν και να προσπαθούν να ερμηνεύσουν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον με πολλούς τρόπους και χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά. Να «πειραματίζονται» με διάφορα υλικά και χρώματα, ώστε να μαθαίνουν ή να επινοούν διάφορες τεχνικές και να τις εφαρμόζουν για να σχεδιάζουν και να ζωγραφίζουν. Να σχεδιάζουν διάφορα είδη γραμμών και περιγραμμάτων και να συνθέτουν διάφορα σχήματα και μορφές. Να κόβουν υλικά και να κάνουν κολάζ (καρτεπικολλήσεις). Να πλάθουν και να μορφοποιούν. Να χρησιμοποιούν εμπεριχάρακες (στένσιλ) διαφόρων σχεδίων, να τυπώνουν και να δημιουργούν πολλά σχέδια, να υφαίνουν, να δημιουργούν αιωρούμενα αντικείμενα (Μόμπιλ). Να χρησιμοποιούν με πολλούς τρόπους

διάφορα υλικά για να κάνουν μικροκατασκευές. Να γνωρίζουν και να ονομάζουν ορισμένα είδη τέχνης, να γνωρίζουν έργα μεγάλων ζωγράφων. *Να ενθαρρύνονται να αναπτύσσουν τη γλώσσα, την επικοινωνία και να αξιοποιούν την τεχνολογία ανάλογα.*

1.4.2. Το Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου 2011

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα έχει πολυδιάστατο, διεπιστημονικό και αλληλεπιδραστικό χαρακτήρα. Στοχεύει στην προώθηση των σύγχρονων μορφών εικαστικής δημιουργίας και τις διασυνδέσεις που χαρακτηρίζουν τα διάφορα είδη και μορφές της (σε ότι αφορά τον χρόνο, τον χώρο – τόπο, πολιτισμό, την εμπειρία). Γενικότερα αναπτύσσει το ενδιαφέρον για την καλλιτεχνική δημιουργία καθώς και την επιθυμία των παιδιών να συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Παρατηρούν, πειραματίζονται με διαφορετικά υλικά και τεχνικές, ερευνούν και χρησιμοποιούν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους ως στοιχείο καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης. *Ανακαλύπτουν ότι η τέχνη είναι μέσο έκφρασης και επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων.* Χρησιμοποιούν την τέχνη σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες του ημερήσιου προγράμματος.

Οι εικαστικές τέχνες συμπεριλαμβάνουν τις καλές τέχνες (γλυπτική – τρισδιάστατη τέχνη που σημαίνει ότι μπορούμε να παρατηρούμε ένα γλυπτό από όλες τις πλευρές, ζωγραφική, αρχιτεκτονική) εικόνες και αντικείμενα της καθημερινότητας (π.χ. ψηφιακή εικόνα), της παράδοσης (π.χ. αγγεία, τέχνες από διάφορους πολιτισμούς – π.χ. Αφρικανική τέχνη) καθώς και τη σύζευξή τους.

Τα παιδιά είναι ενεργοί μέτοχοι των εικαστικών τεχνών. Μέσα από το *σχέδιο και τη ζωγραφική παράγουν ποικίλες μορφές*, η αποκωδικοποίηση των οποίων αποτελούν ισχυρό μέσο αποτύπωσης σκέψεων, ιδεών, συναισθημάτων,

προσδοκιών των δημιουργών τους, *ένα παράθυρο στον εσωτερικό τους κόσμο* (Anning και Ring, 2004).

Μέσα από τις εικαστικές τέχνες οι μαθητές χαρτογραφούν φιλίες, συμπάθειες και αντιπάθειες με συμμαθητές και συνομηλίκους, επεξεργάζονται επιθυμίες, φόβους και ανασφάλειες, διηγούνται σημαντικές για τη ζωή τους ιστορίες, μαθαίνουν πώς να συνυπάρχουν, εμβαθύνουν περισσότερο στο εγώ, στην ανακάλυψη και κατανόηση του εαυτού τους και των γύρω τους για τον προσδιορισμό της ταυτότητας τους με τρόπο ολιστικό (Wing, 2000) το ίδιο συμβαίνει και με ένα πίνακα ζωγραφικής. Μπορεί να αποτυπώνει συναισθήματα, επιθυμίες, να αφηγείται ένα σημαντικό γεγονός. Το εικαστικό έργο ως μορφή αποτελεί έκφραση του ανθρώπινου λόγου και μπορεί να εκφράζει κάτι (σκέψεις, νοήματα, εμπειρίες) ή να παραπέμπει σε συγκεκριμένα σημεία αναφοράς και να προκαλεί τη σκέψη.

Οι εικαστικές τέχνες προσφέρουν οπτικές, απτικές και αισθητικές εμπειρίες, καθώς μαθαίνουν στα παιδιά να διακρίνουν και να απολαμβάνουν οπτικές ποιότητες, αξιοποιούν και διευρύνουν τη φαντασία, την εφευρετικότητα, τη δημιουργικότητα και την αντίληψη των μαθητών, καλλιεργούν τη γλωσσική επικοινωνία και ανάπτυξη και βοηθούν στην απόκτηση νέων γνώσεων. Η έρευνα έχει δείξει ότι η συμβολή των εικαστικών τεχνών συμβάλλει στη θετική στάση των μαθητών προς το σχολείο και κατ' επέκταση στη σχολική τους επιτυχία. Όταν μάλιστα αξιοποιείται στα μαθήματα (διαθεματικά σχέδια), οι εικαστικές τέχνες συμβάλλουν στην προσφορά υψηλής ποιότητας μάθησης (Bamford, 2006) και μάλιστα δημιουργικής καθώς η γνώση που επιτυγχάνεται είναι ολόπλευρη και σφαιρική. Το 50% της ύλης των μαθητών της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας επιτυγχάνεται μέσα από τις εικόνες (Herne, 1996). Σε κάθε περίπτωση, οι εικαστικές τέχνες αποτελούν αναπόσπαστο και σημαντικό κομμάτι της εκπαίδευσης, αποτελούν διακριτό γνωστικό αντικείμενο και απαιτείται ισότιμη αναγνώριση και αξιοποίησή τους λόγω της μεγάλης παιδαγωγικής τους προσφοράς.

1.5. Εικαστικές Τέχνες

Η εκπαίδευση μέσω τέχνης αλλά και η αξιοποίηση της τέχνης στην εκπαίδευση γίνεται ολοένα και πιο συστηματική (Βρεττός, 1999). Η τέχνη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ανθρώπινης ύπαρξης και βασικό παράγοντα ανάπτυξης του παιδιού. Συμβάλλει στην καλλιέργεια όχι μόνο των συναισθημάτων αλλά και των νοητικών και αισθητηριακών λειτουργιών, στην ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου γενικότερα. Γι' αυτό και η θέση της στην εκπαίδευση και ιδιαίτερα στην προσχολική, θα έπρεπε να είναι αντίστοιχη της σημαντικότητας της, καθώς η τέχνη μπορεί να αποτελέσει ισχυρό θεμέλιο της παιδείας του παιδιού και να συνεισφέρει αποφασιστικά στις εφαρμογές όλων των τομέων της αγωγής. Σήμερα είναι πλέον κοινώς αποδεκτή η μεγάλη σημασία της αισθητικής αγωγής στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Η αναγκαιότητα αυτή προβάλλει έντονα και προσπαθεί να θεμελιωθεί μέσα από ένα πλήθος δραστηριοτήτων που διενεργούνται μέσα και έξω από το σχολείο. Αν και υπάρχουν διάφορες μέθοδοι προσέγγισης της τέχνης με τα παιδιά, οι εφαρμογές τέχνης που εμφανίζονται στο σχολικό περιβάλλον είναι συνήθως άκαμπτες, προκαλώντας στέγνωμα της δημιουργικής διαδικασίας και της ελευθερίας έκφρασης (Τρίμη, Epstein 2005:152).

α. Σχέδιο – Ζωγραφική

Το σχέδιο είναι ένα δυναμικό πολιτισμικό εργαλείο με το οποίο τα παιδιά είναι εξοικειωμένα, καθώς αποτελεί αγαπημένη δραστηριότητα στο καθημερινό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Μπορούν και εξωτερικεύουν τη σκέψη τους και για αυτό το λόγο, τα σχέδια χρησιμοποιούνται στην αντίληψη των αρχικών ιδεών των παιδιών, αλλά και για την προώθηση της μάθησης. Συγκεκριμένα, καθώς τα παιδιά σχεδιάζουν, συχνά απομονώνουν στοιχεία της εμπειρίας που τα θεωρούν

σημαντικά (Hall, 2009), ανακαλούν λεπτομέρειες παλαιότερων εμπειριών και γνώσεων (Kampeza, 2006, Papandreou & Terzi, 2011), τις επεξεργάζονται, ενώ συχνά τις συνδυάζουν με νέα δεδομένα ή γνώσεις, εξελίσσοντας έτσι τη σκέψη τους (Brooks, 2009). Το σχέδιο αποτελεί μοχλό που ενεργοποιεί νοητικά το παιδί, άλλες φορές το διευκολύνει να θυμηθεί εμπειρίες ή να βρει τις κατάλληλες λέξεις για να μιλήσει, ή απλά δρα χαλαρωτικά σε παιδιά που δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν τη σκέψη τους (Robbins, 2005).

Τα στάδια ανάπτυξης του παιδικού σχεδίου κατά τον Piaget όπως τα συναντάμε στον Μαγουλιώτη (2002, σελ.57):

A. Τυχαίος Ρεαλισμός (από 18 μηνών έως 3 μηνών). Κατά τα πρώτα μουντζουρώματα τα παιδιά τυχαία ανακαλύπτουν γραφικά σύμβολα, στα οποία στη συνέχεια αποδίδουν αναπαραστασιακό νόημα. Αρχικά τα παιδιά δεν στοχεύουν σε κάποια αναπαράσταση, αλλά με την ολοκλήρωση προβαίνουν στην ερμηνεία των σχεδίων σας.

B. Στάδιο συνθετικής ανικανότητας ή αποτυχημένου ρεαλισμού (ηλικία 3-5 ετών). Το παιδί μπορεί να έχει αναπαραστασιακές προθέσεις, αλλά αυτές δεν είναι εμφανείς. Στο παιδικό σχέδιο παρατίθενται διάφορα στοιχεία, χωρίς ωστόσο αυτά να συντονίζονται σε ένα συγκροτημένο σύνολο.

Γ. Νοητικός ρεαλισμός (5-8 ετών). Το παιδί χαρακτηρίζεται από την ικανότητα να συνθέτει με λεπτομέρειες, αλλά ζωγραφίζει αυτό που γνωρίζει για το αντικείμενο και όχι αυτό που βλέπει.

Δ. Οπτικός ρεαλισμός (από τα 8 έτη και πάνω). Είναι η ηλικία που το παιδί επιδιώκει την απεικόνιση με αναλογίες και προοπτική από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία.

β. Χαρακτική

Η τέχνη της χαρακτικής έχει όλες τις δυνατότητες της ζωγραφικής, με επιπλέον χαρακτηριστικό γνώρισμα τη δημιουργία έργων σε πολλά αντίτυπα. Με την τέχνη της χαρακτικής το παιδί μπορεί να ανακαλύψει τη δημιουργία της χάραξης, της επανάληψης, των πολλών αντιτύπων έργων και να κατανοήσει την έννοια του ρυθμού (Μαγουλιώτης, 2002, σελ.45).

γ. Κολάζ εικόνων και αντικειμένων

Η λέξη κολάζ προέρχεται από τη γαλλική λέξη που σημαίνει «κολλάω». Με την τεχνική του κολάζ μπορούμε να δημιουργήσουμε συνθέσεις, κολλώντας πάνω στην επιφάνεια που επιθυμούμε και ανάλογα με την σύνθεση που θέλουμε να φτιάξουμε, διάφορα υλικά χαρτιά, σπάγκο, αποκόμματα εφημερίδων, φωτογραφίες, ύφασμα και ότι άλλο θέλουμε. Αποτελεί εξαιρετικό μέσο και έκφρασης των παιδιών αφού ενεργοποιεί τη δημιουργική τους φαντασία. Οξύνει την παρατηρητικότητα, την οπτική αντίληψη και βοηθάει στην απόκτηση αυτοπεποίθησης των παιδιών γιατί πάντα προσφέρει ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα (Τρίμη, 2005).

δ. Γλυπτική (έκφραση τρισδιάστατη)

Με την τέχνη της γλυπτικής το παιδί δημιουργεί πράγματα με όγκο. Η γλυπτική έχει όλες τις παραπάνω δυνατότητες της ζωγραφικής, και επιπλέον με την αφή του το παιδί – καλλιτέχνης αξιοποιεί τις ιδιότητες και τη συμπεριφορά του υλικού. Μέσω των υλικών το παιδί κατακτά πολλές έννοιες όπως του χώρου, του βάρους, της κίνησης, ενώ το πλάσιμο μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο εκτόνωσης (Μαγουλιώτης, 2002, σελ.45).

1.6 Εφαρμογή εικαστικών στο Νηπιαγωγείο

Η Εικαστική Αγωγή στο σχολείο, σκοπό έχει την προσωπική ολοκλήρωση μέσα από την τέχνη και την ελεύθερη προσωπική έκφραση και ανάπτυξη του μαθητή, ως δημιουργού και ως ευαίσθητου παρατηρητή του περιβάλλοντος. Καταβάλλεται προσπάθεια ώστε το άτομο να γίνει μεν ευαίσθητος δέκτης παντός είδους μηνυμάτων, αλλά να μνηθεί και στην απόκριση σ' αυτά με προσωπικό τρόπο και μέσα από κάθε μορφή εικαστικής έκφρασης. Υπάρχει απόλυτος σεβασμός στον ρυθμό εξέλιξης κάθε παιδιού. Μέλημα είναι η ενεργοποίηση του μαθητή, έτσι ώστε να ενισχυθεί η εκφραστική του ικανότητα (Τρίμη, 1996). Τα θέματα, οι διδακτικοί στόχοι καθώς και η μεθόδευση της διδασκαλίας καθορίζονται από τα γενικά χαρακτηριστικά της κάθε ηλικίας, αλλά και τα ειδικά κάθε μαθητή χωριστά. Καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε ο μαθητής να αποκτήσει εμπιστοσύνη στις ικανότητες του. Βασική αρχή αποτελεί η άποψη ότι « η πορεία προς το αποτέλεσμα, είναι το ίδιο σημαντική όσο και το ίδιο το αποτέλεσμα »(Τρίμη 1992α :29). Σκοπός είναι το παιδί να έρθει σε επαφή με τα εικαστικά στοιχεία και να τα χρησιμοποιήσει, να κατακτήσει τους κώδικες επικοινωνίας της τέχνης, να ενεργοποιηθεί μέσα από τη θεματική, το υλικό μέσο και την τεχνική, να μάθει να χρησιμοποιεί τα χέρια του, τα εργαλεία και τα υλικά του, να είναι σε θέση να εκφραστεί με το δικό του τρόπο, όπως αυτό μπορεί, έτσι ώστε καθώς το έργο του γίνεται αποδεκτό να αποκτήσει σιγουριά και αυτοπεποίθηση, να νιώσει πως μπορεί να δημιουργήσει, πως μπορεί να ανοίξει ορίζοντες, πως είναι ελεύθερο (Παπαδοπούλου, 2004). Οι μορφές διδασκαλίας είναι τέτοιες ώστε να δημιουργούν ένα ευχάριστο και πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον, να διευκολύνουν την ελεύθερη έκφραση και να μούν το μαθητή στο σεβασμό της άποψης του άλλου, να προωθούν τον πειραματισμό και την εξοικείωση σε βάθος με τα διάφορα μέσα, να οδηγούνται οι μαθητές μόνοι τους στη λύση των προβλημάτων που παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

Δίνεται έμφαση στις εσωτερικές διεργασίες που συντελούν στη δημιουργία ενός εικαστικού αποτελέσματος (Τρίμη, Epstein 2005). Η προσέγγιση είναι παιδοκεντρική.

Το θεωρητικό υπόβαθρο αυτής της προσέγγισης απαρτίζεται από τις απόψεις φιλοσόφων, γνωστικών επιστημόνων και παιδαγωγών όπως : Dewey, Piaget, Bruner, Vygotsky, Gardner, Read, Lowenfeld, Eisner, Gaitskell, Kellog, Arnheim κ.α. Κατά τον Piaget η νόηση στην αρχή είναι πρακτική και αισθησιοκινητική και εσωτερικεύεται σε σκέψη σιγά-σιγά. Αυτή αποτελεί την προσαρμογή, την ισορροπία μεταξύ της συνεχούς αφομοίωσης των πραγμάτων σε καθαρή ενεργητικότητα και της συναρμογής αυτών των αφομοιωμένων σχημάτων με τα ίδια τα αντικείμενα (Παπαδοπούλου, 2004). Σύμφωνα με τον Vygotsky η προσχολική εκπαίδευση δεν θα πρέπει να προσφέρει στο παιδί ούτε σχολικές ούτε ακαδημαϊκές δεξιότητες. Θα πρέπει να του προσφέρει μια γενική ιδέα για τον κόσμο της φύσης και της κοινωνίας (Τρίμη, Epstein 2005). Όπως σημειώνει ο Gardner και όπως έχει δείξει η παιδαγωγική δουλειά του Reggio Emilia, είναι απαραίτητο να βρεθεί το παιδί νωρίς στην ανάπτυξη του σε συνθήκες και περιβάλλοντα που προσφέρονται για εξερευνήσεις, εφευρέσεις και μετασχηματισμούς (Τρίμη 1996:138). Η ψυχή κάθε καλλιτεχνικής-εκπαιδευτικής πορείας πρέπει να είναι η ικανότητα χειρισμού, χρήσης, μετασχηματισμού των διαφόρων καλλιτεχνικών συμβολικών συστημάτων, να σκέφτεται δηλαδή το παιδί μαζί και μέσα από τα καλλιτεχνικά υλικά (Gardner 1988, Τρίμη 1996). Κατά την ενασχόληση με την τέχνη το παιδί μέσα από την πράξη, τη χειρονομία που συνδέει μυαλό-ψυχή-χέρι, πλησιάζει τη λειτουργία της Τέχνης οργανικά, «από μέσα». Η 'ανάγνωση' του έργου δε γίνεται με διδακτισμό. Τα παιδιά παροτρύνονται να κάνουν παρατηρήσεις και να εκφράζουν τις προσωπικές τους απόψεις, μαθαίνουν να σκέφτονται για την Τέχνη που δημιουργούν και την Τέχνη που παρατηρούν πρώτιστα γύρω τους. Το παιδί έρχεται σε επαφή με υπάρχοντα καλλιτεχνικά δημιουργήματα όχι

αποσπασματικά, πάντοτε όμως οργανικά ή επικουρικά με την παραγωγή και δημιουργία του παιδιού, αλλά και σε συνδυασμό με άλλους γνωστικούς χώρους. Ο τρόπος προσέγγισης της τέχνης από το παιδί εξαρτάται από την ηλικία του παιδιού, το στάδιο ανάπτυξης του, το νοητικό του δυναμικό, την προσωπικότητα του, τις ιδιαιτερότητες του, τις προηγούμενες εμπειρίες του, το κοινωνικοπολιτισμικό και οικογενειακό του περιβάλλον κ.ο.κ. Το παιδί ασχολείται με την εξερεύνηση και την επίλυση προβλημάτων, την παρατήρηση, την ελεύθερη έκφραση, το στοχασμό. Η εργασία μπορεί να είναι ατομική ή ομαδική. Καθοριστικό ρόλο παίζει η αλληλεπίδραση μαθητή-εκπαιδευτικού. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι πολλαπλός. Μπορεί να είναι οργανωτής, σχεδιαστής, προμηθευτής, συνεργάτης, σύντροφος στο παιχνίδι, εμπνευστής, υποκινητής, βοηθός, συνοδοιπόρος στην ανακάλυψη κ.ο.κ. Ο δάσκαλος κινείται ευέλικτα, σέβεται την προσωπικότητα του παιδιού, δημιουργεί ερεθίσματα, εκμεταλλεύεται καταστάσεις και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αβίαστη έκφραση, τη δημιουργικότητα, την εφευρετικότητα και το βιωματικό τρόπο μάθησης, πρόσληψης και αντίληψης του περιβάλλοντος. Ο εκπαιδευτικός δεν απλοποιεί τη δημιουργική διαδικασία περιορίζοντας τη σε προκαθορισμένα βήματα και προδιαγεγραμμένο εξ αρχής το αποτέλεσμα-προϊόν, αλλά διατηρεί το πρόγραμμα ευέλικτο και εκτιμά τις διαφορετικές προσεγγίσεις και λύσεις ή ακόμη και αποκλίσεις στη δουλειά των εκπαιδευομένων. Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει χωρίς να παρεμβαίνει, παρακολουθεί, κρίνει και βοηθάει μόνο όταν χρειάζεται. Ενισχύει τις αυθόρμητες εκδηλώσεις, την ανταλλαγή απόψεων, το σεβασμό στην άποψη του άλλου, επιδιώκει τη συγκίνηση του μαθητή, την έμπνευση του, την ενεργοποίηση του, την απαλλαγή από το άγχος του τελικού αποτελέσματος, γιατί δεν τον ενδιαφέρει μόνο η παραγωγή έργου αλλά κυρίως η πορεία που ακολουθήθηκε προς το τελικό προϊόν. Η αλληλεπίδραση του εκπαιδευτικού και η ανά πάσα στιγμή ετοιμότητα για αποδοχή και αξιοποίηση των ερεθισμάτων που προέρχονται από τους μαθητές, κρίνεται σημαντική. Τέλος

ο χρόνος που δίνεται από τον εκπαιδευτικό στα παιδιά είναι άφθονος (Τρίμη 2004).

Τα τέσσερα στάδια της εξέλιξης των εικαστικών δημιουργιών σύμφωνα με την Τρίμη (1996) και τον Μαγουλιώτη (2002, σελ 46) ορίζονται ως εξής:

α. Προκαταρκτικό στάδιο: πρόκειται για το εισαγωγικό στάδιο γνωριμίας του υλικού, το ερέθισμα της δημιουργίας.

β. Στάδιο Εμπλουτισμού: Στο στάδιο αυτό ο δημιουργός προσπαθεί να εμπλουτίσει με νέα ερεθίσματα το υπάρχον υλικό και να το ενισχύσει με νέο εποπτικό υλικό.

γ. Στάδιο Παραγωγής έργου: Στο στάδιο αυτό το παιδί μπορεί μόνο του ή σε συνεργασία με άλλα παιδιά χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο υλικό και υλοποιεί τις ιδέες του.

δ. Στάδιο Διαλογισμού – στοχασμού: Το στάδιο αυτό θεωρείται βασικό γιατί το αποτελεί ο στοχασμός – διαλογισμός των παιδιών για το αποτέλεσμα που παράχθηκε, αλλά και για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε από την αρχή μέχρι το τέλος.

Σύμφωνα με τον Μαγουλιώτη (2002, σελ.47) μια καλλιτεχνική δημιουργία μπορεί να διανύσει τρία στάδια επεξεργασίας , της σύλληψης της ιδέας, της εκτέλεσης της ιδέας και της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

- i. Στάδιο σύλληψης της ιδέας. Αρχίζει από τη στιγμή που ο καλλιτέχνης συλλαμβάνει κάποια ιδέα ή το θέμα, ή εντοπίζει μια οπτική εικόνα ή σχηματίζει μια φανταστική εικόνα. Αυτό συμβαίνει σε κάθε άνθρωπο ο οποίος σχηματίζει ιδέες για ότι βλέπει και τείνει και ερμηνεύει τα φαινόμενα προκαταβολικά, πριν τα γνωρίσει πειραματικά. Μπορεί να είναι μια τάση αυθόρμητη. Μια προσυλληφθείσα ιδέα είναι πάντοτε η πρώτη

παρόρμηση του ερευνητικού πνεύματος (Bernard, 1970). Το στάδιο της σύλληψης της ιδέας είναι κύριο σημείο, το έναυσμα το οποίο διεγείρει τη δημιουργικότητα του καλλιτέχνη και τον ωθεί στην υλοποίηση. Το στάδιο μεθόδευσης της ιδέας μπορεί να παρακαμφθεί και από το στάδιο της σύλληψης της ιδέας να μπούμε στο στάδιο εκτέλεσης, όταν έχουμε λίγα υλικά ή όταν η ιδέα μας καθορίζει από την αρχή τα χαρακτηριστικά της.

- ii. Στάδιο εκτέλεσης της ιδέας. Αφού επεξεργαστήκαμε το περιεχόμενο της ιδέας, εισερχόμαστε στη φάση της υλοποίησης ή εκτέλεσης ή ερμηνείας ή έκφρασης της καλλιτεχνικής δημιουργίας της. Στο στάδιο αυτό ο καλλιτέχνης αποθέτει τις γνώσεις, την εμπειρία, το συναίσθημα, την προσδοκία και υλοποιεί την ιδέα με τα υλικά και τα μέσα που διαθέτει. Επίσης η ιδέα της εικαστικής δημιουργίας μπορεί να εμφανιστεί στο στάδιο παραγωγής, για παράδειγμα όταν ο δημιουργός ανακαλύπτει τις αξίες κάποιου υλικού, γι' αυτό επιδίδεται σε αυτές και όχι όπως προγραμματίσε αρχικά.
- iii. Στάδιο αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Μετά το τέλος των εικαστικών δημιουργιών αξιολογούμε τα προϊόντα μας.

Τα υλικά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην Τέχνη είναι πολλά και ποικίλα. Υπάρχει ένας προβληματισμός σχετικά με το ποια υλικά δίνουμε πρώτα στο παιδί, πόσα καθώς και πώς πρέπει να χρησιμοποιούνται. Τα υλικά θα πρέπει να ταιριάζουν με το εξελικτικό επίπεδο των παιδιών και να καλύπτουν τις εκφραστικές τους ανάγκες. Όπως υποστηρίζει ο Arnheim (1974), τα υλικά θα πρέπει να επιλέγονται και να χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να κεντρίζουν το ενδιαφέρον του μαθητή να εργαστεί σε έργα εικαστικής οργάνωσης σύμφωνα με το προσωπικό του επίπεδο αντίληψης καθώς και να του δίνουν τη δυνατότητα να το κάνει (Τρίμη, Epstein 2005). Προτείνονται πραγματικά υλικά

από το φυσικό ή βιομηχανικό περιβάλλον ώστε να αποκτήσουν επίγνωση των αισθητικών ιδιοτήτων των υλικών. Προτιμάται η συνθετότητα στα υλικά, ώστε να έχουν χρώμα, βάρος, υφή, πλαστικότητα, πυκνότητα κ.ο.κ. Η δυνατότητα μετασχηματισμού των υλικών κρίνεται σημαντική. Η αλλαγή του υλικού από τη μια φυσική κατάσταση στην άλλη οδηγεί στην επίγνωση ότι τα υλικά έχουν ιδιότητες που τα κάνουν να ξεχωρίζουν μεταξύ τους. Η ποσότητα στα υλικά δεν ενδείκνυται. Η διαρκής εισαγωγή ή εναλλαγή καλλιτεχνικών υλικών μπορεί να παρεμποδίζει την επαρκή κατάκτηση του υλικού εκ μέρους του παιδιού σε τέτοιο σημείο, ώστε το παιδί να είναι σε θέση να εκφράζει τα προσωπικά του συναισθήματα, τις αντιδράσεις του απέναντι στις αισθητηριακές λειτουργίες του υλικού καθώς και τις διανοητικές του έννοιες αναφορικά με το περιβάλλον του (Lowenfeld & Brittain 1987 και Τρίμη, Epstein 2005). Τα παιδιά χρειάζονται χρόνο για να εξερευνήσουν το κάθε μέσο εις βάθος και να ανακαλύψουν ποια μέσα τα ικανοποιούν περισσότερο. Δυστυχώς η πλειονότητα των καλλιτεχνικών προγραμμάτων στα προσχολικά περιβάλλοντα δίνει έμφαση στο εύρος παρά στο βάθος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Μειονότητα

2.1. Ορισμός μειονότητας

Η λέξη μειονότητα (minority) προέρχεται από το λατινικό *minor* που σημαίνει ανήλικος, ανώριμος, αυτός που βρίσκεται σε μειονεκτική θέση. Στη βιβλιογραφία γίνονται πολλές απόπειρες ορισμού της έννοιας της μειονότητας. Κατά τον Μπαμπινιώτη, μειονότητα είναι ομάδα ανθρώπων, που συνδέονται μεταξύ τους, ως προς την καταγωγή, τα πιστεύω ή την συμπεριφορά, αλλά διαφοροποιούνται, ως προς τα ίδια χαρακτηριστικά από το ευρύτερο σύνολο στο οποίο ανήκουν: εθνική/γλωσσική/θρησκευτική/κοινωνική/αναφομείωτη. Σύμφωνα με το λεξικό του Παπύρου, μειονότητα είναι:

- α. Πλήθος μικρότερο από το μισό ενός συνόλου
- β. Πολιτιστικά, εθνολογικά ή φυλετικά ευδιάκριτη ομάδα, που ζει στους κόλπους μιας ευρύτερης κοινωνίας.
- γ. «Εθνική μειονότητα», είναι σύνολο ατόμων ξένης εθνικότητας, που αποτελούν μικρό ποσοστό του πληθυσμού μιας χώρας ή επικράτειας.

Επίσης όπως ορίζει ο Dworkin R.(1975) ο οποίος υπογράφει και τη θεωρία του των δικαιωμάτων, τρεις διαστάσεις δίνονται στον ορισμό της μειονότητας:

- Κοινή ταυτότητα μελών ομάδας
- Ομαδική συνείδηση
- Διαφοροποιημένη κοινωνική ισχύ στη σχέση κυρίαρχου-κυριαρχούμενου

Ωστόσο, κλασσικός θεωρείται ο ορισμός που έχει δοθεί από τον L. Wirth (2015, σελ.3) σύμφωνα με τον οποίο:

«Μειονότητα χαρακτηρίζεται ομάδα ανθρώπων που εξ αιτίας των φυσικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους φέρονται να έχουν διαχωριστεί από τους άλλους ανθρώπους στη κοινωνία που διαβιών, αντιμετωπιζόμενοι κατά τρόπο διάφορο και άνισο που για αυτούς τους λόγους θεωρούν πως είναι αντικείμενα συλλογικής διάκρισης. Η ύπαρξη μιας μειονότητας σε μια κοινωνία συνεπάγεται την ύπαρξη μιας κυρίαρχης ομάδας που απολαμβάνει ανώτερο κοινωνικό στάτους και περισσότερα προνόμια. Η θέση μιας ομάδας ως μειονότητας συνεπάγεται τον αποκλεισμό της από την ολική συμμετοχή στη ζωή της κοινωνίας» (Στώικου, Ορφανάκος, 2015).

Ο ΟΗΕ αποφάσισε να προβεί σε μία μελέτη της θέσης των μειονοτήτων στον κόσμο, σύμφωνα με την οποία η μειονότητα περιλαμβάνει μόνο εκείνες τις μη κυρίαρχες ομάδες ενός πληθυσμού, οι οποίες έχουν και επιθυμούν να διατηρήσουν εθνικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές παραδόσεις και κάνει λόγο για σεβασμό των νόμων του φιλοξενούντος κράτους από πλευράς της μειονότητας. Ίσως ο ΟΗΕ, με τη μνεία αυτή, ήθελε να αποφύγει το κακό προηγούμενο παράδειγμα της ΚτΕ, όπου πολλά κράτη χρησιμοποίησαν μειονότητες γειτονικών κρατών με σκοπό να επεκτείνουν τα σύνορά τους ή να δημιουργήσουν ζώνες επιρροής (Διβάνη, 1995). Από το 1979 και μετά προτείνονται αρκετοί ορισμοί σε εκθέσεις προς την Υποεπιτροπή (έκθεση Capotorti, «ομάδα αριθμητικά υποδεέστερη του υπολοίπου πληθυσμού ενός κράτους, σε μη κυρίαρχη θέση, της οποίας τα μέλη, όντας πολίτες αυτού του κράτους, έχουν εθνικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά που διαφέρουν από εκείνα του υπόλοιπου πληθυσμού και επιδεικνύουν, έστω έμμεσα, ένα αίσθημα αλληλεγγύης, προς το σκοπό της διατήρησης του πολιτισμού, των παραδόσεων, της θρησκείας ή της γλώσσας τους). Ο ορισμός του Capotorti (1977, Francesco Capotorti, Special Rapporteur of the United Nations Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities), βασισμένος εν μέρει στη μεσοπολεμική νομολογία του Διεθνούς

Δικαστηρίου, έχει εδραιωθεί στη διεθνή θεωρία, μαζί με το θεμελιώδες αξίωμα του διεθνούς δικαίου ότι η ύπαρξη μιας μειονότητας είναι ένα πραγματικό ζήτημα («a question of fact») και δεν εξαρτάται από την de iure αναγνώριση του εκάστοτε ενδιαφερόμενου κράτους (Στώικου, Ορφανάκος, 2015).

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης στο άρθρο 1 (1993) της πρότασης για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ορίζει: «Για τους σκοπούς της σύμβασης η έκφραση “εθνική μειονότητα” αναφέρεται σε μία ομάδα ατόμων σε ένα κράτος που:

- κατοικούν στο έδαφος αυτού του κράτους και είναι πολίτες του
- διατηρούν μακροχρόνιους, ισχυρούς και διαρκείς δεσμούς με αυτό το κράτος
- παρουσιάζουν ξεχωριστά εθνικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά
- είναι αριθμητικά επαρκείς προς αντιπροσώπευση, αν και λιγότεροι από τον υπόλοιπο πληθυσμό αυτού του κράτους ή μίας περιοχής αυτού του κράτους
- έχουν ως κίνητρο ένα ενδιαφέρον να διατηρήσουν μαζί εκείνο το οποίο συνιστά την κοινή τους ταυτότητα, συμπεριλαμβανομένης της κουλτούρας, των παραδόσεων, της θρησκείας ή της γλώσσας τους» (Χατζηκωνσταντίνου, 1982).

Οι πρώτες μειονότητες που απασχόλησαν τη διεθνή κοινότητα ήταν οι θρησκευτικές. Μέχρι το 1815, οι διάφορες διεθνείς συμφωνίες που αναφέρονταν στην προστασία πληθυσμιακών ομάδων είχαν ως αποκλειστικό αντικείμενο τα ζητήματα θρησκευτικής ελευθερίας. Εκείνη τη χρονιά, στο συνέδριο της Βιέννης, δίνεται η πρώτη εγγύηση σε εθνική μειονότητα. Το

Συνέδριο της Βιέννης (1815) επικυρώνει την μετάβαση από την προστασία της θρησκευτικής διαφοράς στην εθνική μειονοτικοποίηση (Χριστόπουλος, 2001). Το 1830 με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου η Ελλάδα ανεξαρτητοποιείται και αναλαμβάνει την προστασία των θρησκευτικών δικαιωμάτων των μουσουλμάνων, καθώς και η Συνθήκη του Βερολίνου (1878), που υποχρεώνει την Υψηλή Πύλη να σεβαστεί τα δικαιώματα των χριστιανών που διαβιούν στην επικράτειά της.

Το 1920 η δημιουργία της Κοινωνίας των Εθνών εξασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Η δράση της Κοινωνίας των Εθνών υπονομεύθηκε από τα κράτη – μέλη της, τα οποία δυσκολεύτηκαν να αποδεχτούν ένα όργανο διεθνούς δικαιοδοσίας (Διβάνη, 1995).

Σημαντική είναι η μέριμνα προστασίας του γλωσσικού δικαιώματος, της ανεμπόδιστης δηλαδή χρήσης των μειονοτικών γλωσσών που ομιλούνται στην εκάστοτε περιφέρεια.

Από τα μη δεσμευτικά κείμενα που διατυπώνουν γλωσσικά δικαιώματα και επηρεάζουν τις εξελίξεις σχετικά με τις μειονοτικές γλώσσες στην Ευρώπη, σημαντικότερα είναι:

Το Καταληκτικό κείμενο της Κοπεγχάγης του 1990 (Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη), όπου για πρώτη φορά παραθέτει κατάλογο των υποχρεώσεων των κρατών απέναντι στη γλωσσική μειονοτική ετερότητα.

Το Κείμενο του Ελσίνκι του 1992 (ΔΑΣΕ), όπου θεσμοθετείται η Ύπατη Αρμοστεία για τις Εθνικές Μειονότητες, με κύριο έργο την πληροφόρηση και έγκαιρη πρόληψη πιθανών συγκρούσεων.

Οι Συστάσεις 1177 (1992), 1201 (1993), 1255 (1995) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης -μεταξύ άλλων- συνέβαλαν στην

υιοθέτηση του Χάρτη και της Σύμβασης-πλαισίου για την προστασία των μειονοτήτων.

Η Διακήρυξη της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. του 1992 για τα δικαιώματα των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές, θρησκευτικές και γλωσσικές μειονότητες (Τσιτσελίκης, 2001).

2.2.Φυλετική σύνθεση Μειονότητας της Θράκης.

Η ύπαρξη της μειονοτικής ετερότητας παρουσιάζει μια σχετικά μεγάλη ποικιλία ως προς τη σύσταση της ταυτότητας των πληθυσμιακών ομάδων και τη διατήρηση των διακριτών χαρακτηριστικών, όπως η γλώσσα ή η θρησκεία στο ελληνικό εθνικό κράτος. Η αντιμετώπιση των μειονοτήτων στη χώρα έχει περάσει από ετερόκλητες ιστορικές και πολιτικές φάσεις που σχετίζονται με τις ευρύτερες στρατηγικές ανάπτυξης του ελληνικού κοινωνικο-οικονομικού σχηματισμού και ενσωμάτωσης του ελληνικού έθνους.

Οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης χαρακτηρίζονται επίσης από μία ετερογένεια ως προς την καταγωγή τους κι έτσι έχουμε τους Τουρκογενείς, τους Πομάκους και τους Αθίγγανους. Με βάση την απογραφή του 1991, η μουσουλμανική μειονότητα αποτελεί το 33% (περίπου 115.000) του συνολικού πληθυσμού της Θράκης (338.000 κάτοικοι), με διαφοροποιημένα, κατά νομό, ποσοστά. Στον Ν. Ξάνθης αποτελεί το 47,2%, στον Ν. Ροδόπης το 59,6% και στον Ν. Έβρου το 6,6% του τοπικού πληθυσμού.

Η τριπλής προελεύσεως φυλετική σύνθεση της μειονότητας σε ποσοστά έχει ως εξής: Τουρκογενείς, αποτελούν το 47, 37%,

Πομάκοι το 31,58% και

Αθίγγανοι το 21,05% των μουσουλμάνων της Θράκης.

2.2.1 Τουρκογενείς

Η εθνοτική τους καταγωγή παραμένει αδιευκρίνιστη, καθώς, να μεν θεωρούνται απόγονοι των Τούρκων που εγκαταστάθηκαν στη Θράκη με την Οθωμανική αυτοκρατορία, ωστόσο το γεγονός του εποικισμού από την Ανατολή διαφόρων ομάδων οδηγούν αρκετούς μελετητές στη διατύπωση διαφορετικών απόψεων για την προέλευσή τους. Ζουν κυρίως στις πόλεις Ξάνθη και Κομοτηνή και στις πεδινές περιοχές των νομών Ξάνθης και Ροδόπης.

Ασχολούνται με τη γεωργία, έχοντας στη κατοχή τους αγροτεμάχια στις πλούσιες περιοχές των νομών Ροδόπης και Ξάνθης και λιγότερο με το εμπόριο και τη βιοτεχνία. Η γλώσσα που μιλούν σήμερα είναι η τουρκική η οποία «χαρακτηρίζεται από κάποιους αρχαϊσμούς στο λεξιλόγιο της, διαθέτει ορισμένες ιδιαιτερότητες στη κλίση των ρημάτων και περιέχει αρκετές ελληνικές λέξεις» (Σελλά, Μάζη, 2001). Χαρακτηριστικό τους είναι η προσήλωσή τους στην ισλαμική πίστη και στις τουρκικές παραδόσεις (Παναγιωτίδης, 1996).

2.2.2 Πομάκοι

Η καταγωγή των Πομάκων, της παλαιότερης μουσουλμανικής εθνοτικής ομάδας, είναι ακαθόριστη. Οι Τούρκοι ισχυρίζονται ότι είναι υπολείμματα Τουρκομάνων επιδρομέων, που εγκαταστάθηκαν στην περιοχή από τις αρχές της βυζαντινής εποχής. Οι Βούλγαροι υποστηρίζουν ότι είναι εξισλαμισμένοι ομοεθνείς τους. Το πιθανότερο είναι ότι πρόκειται για αυτόχθονα πληθυσμό του ορεινού όγκου της Ροδόπης, που έχει τις ρίζες του στους αρχαίους Αγριάνες, λαό απολίτιστο, αλλά πολεμικότατο, τον οποίο αναφέρουν ο Ηρόδοτος, ο Θουκυδίδης, ο Πολύβιος και ο Στράβων (Πασχαλίδου, 1992). Οι

Πομάκοι εξισλαμίσθηκαν κατά την μακρά περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας και με την πάροδο των αιώνων ιδιοποιήθηκαν στοιχεία της βουλγαρικής, αρχικά και της τουρκικής, αργότερα, γλώσσας, σε ένα μικτό προφορικό γλωσσικό ιδίωμα.

Οι Βούλγαροι αποκαλούσαν τους Πομάκους «πομαγκάστ» δηλαδή βοηθούς, υποτελείς, βασανισμένους, δούλους, χωρίς δική τους ατομική και συλλογική οντότητα. Κατά μία ελληνική εκδοχή, προέρχεται από το αρχαιοελληνικό υπόμαχος (Αθανασιάδης, 1981). Ήταν αυτοί που απάρτιζαν το φοβερό ιππικό του Μ. Αλεξάνδρου. Κατά μία άλλη ελληνική ερμηνεία, η λέξη προέρχεται από το ελληνικό Πομάξ (πότης) εξαιτίας της παλιάς συνήθειας των Θρακών να πίνουν πολύ (Γονατάς, 1985). Οι ίδιοι όμως οι Πομάκοι τη θεωρούν προσβλητική και υβριστική ονομασία και θέλουν να αυτοαποκαλούνται «Αχριάν», δηλαδή «Αγριάνες». Σύμφωνα με τις έρευνες των εθνολόγων, οι Πομάκοι είναι απόγονοι των αρχαίων Θρακών. Την άποψη, ότι δηλαδή οι Πομάκοι κατάγονται από την αρχαία ελληνική φυλή, παρουσίασαν και το 1946 στον ΟΗΕ και στους Αμερικανούς οι ίδιοι οι Πομάκοι (Ελλάδας και Βουλγαρίας) και ζήτησαν σαν Έλληνες να ενταχθούν με τους Έλληνες στην Ελλάδα.

Η γλώσσα των Πομάκων είναι ομιλούμενη, αλλά μη γραφόμενη. Στην ανατολική περιοχή της Δυτικής Θράκης έχει επηρεασθεί από την τουρκική γλώσσα, ενώ αντίθετα στο δυτικό τμήμα της από τη βουλγαρική. Πάμπολλες είναι οι ελληνικές λέξεις – και μάλιστα οι αρχαιοπρεπείς, γεγονός που ενισχύει την άποψη για την αρχαία καταγωγή των Πομάκων και τη συγγένειά τους με τους Έλληνες. Το 1954 η ελληνική Κυβέρνηση υποχρέωσε όλα τα μουσουλμανικά σχολεία να ονομάζονται τουρκικά για να πετύχει διάκριση από τα αντίστοιχα μουσουλμανικά της Βουλγαρίας.

Το 1955 δόθηκε εντολή στον επιθεωρητή μουσουλμανικών σχολείων να οργανώσει συνέδρια Πομάκων δασκάλων για την εισαγωγή του λατινικού αλφαβήτου, δηλαδή της τουρκικής γλώσσας αφού οι Νεότουρκοι έχουν υιοθετήσει το λατινικό αλφάβητο. Η εισαγωγή του λατινικού αλφάβητου και της τουρκικής γλώσσας στα σχολεία των Πομάκων ολοκληρώθηκε το 1973 (Παναγιωτίδης, 1997).

Το 1995, βάσει τουρκοελληνικής συμφωνίας διετάχθη από την ελληνική κυβέρνηση ο επιθεωρητής μουσουλμανικών σχολείων Δυτ. Θράκης και συγκάλεσε τοπικά συνέδρια Πομάκων δασκάλων με σκοπό να τους συστήσει όπως εγκαταλείψουν την αραβική (παλαιοτουρκική) γραφή και να χρησιμοποιούν τη λατινική. Επίσης, το Σεπτέμβριο 1973, επισκέφθηκε τη Δυτ. Θράκη ο τότε πρέσβης της Τουρκίας στην Ελλάδα, Γκιουρούν, με αποτέλεσμα την επιβολή της λατινικής γραφής στους μωαμεθανούς Πομάκους.

2.2.3 Αθίγγανοι

Η τρίτη ομάδα της μειονότητας είναι οι Αθίγγανοι, οι οποίοι παρέμειναν στη Δυτική Θράκη ως το 1923 και συμπεριελήφθησαν στους μη ανταλλάξιμους μουσουλμανικούς πληθυσμούς. Η καταγωγή των Αθιγγάνων ανάγεται στην Ινδία και η μετανάστευσή τους άρχισε γύρω στο 1000 μ.Χ. περνώντας από το Αφγανιστάν, την Περσία, την Αρμενία και την Τουρκία. (Ζεγκίνης, 1994, σελ.47).

Η διεθνής ονομασία των Αθίγγανων στην Ευρώπη, αλλά και σε άλλες περιοχές του κόσμου, είναι Ρωμ (Rom). Πέραν της γενικής αυτής ονομασίας για τον χαρακτηρισμό των Αθίγγανων, οι διάφοροι λαοί χρησιμοποιούν και άλλες ονομασίες. Στην Ελλάδα ελάχιστα αποκαλούνται Ρώμηδες (Ρωμ) και περισσότερο "Αθίγγανοι", "Τσιγγάνοι", "Γύφτοι" (Αιγύπτιοι) και "Κατσίβελοι".

Προκειμένου δε να τους διαχωρίσουμε ως προς το θρήσκευμά τους, τους μεν χριστιανούς τους αποκαλούμε απλά Αθιγγάνους ή "Ρωμηόγυφτους", τους δε μουσουλμάνους "Γύφτους" και ορισμένους από αυτούς "Τουρκόγυφτους". Λόγω ακριβώς των πολλών ονομασιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον χαρακτηρισμό των Αθιγγανών της χώρας, αλλά και λόγω ειδικών χαρακτηριστικών που παρατηρούνται σε μια συγκεκριμένη αθιγγάνικη ομάδα, που τελικά τη διακρίνουν από την υπόλοιπη αθιγγάνικη κοινωνία, ορισμένοι Έλληνες συγγραφείς διατύπωσαν την άποψη ότι Τσιγγάνοι και Γύφτοι δεν αποτελούν τον ίδιο λαό, αλλά δύο διαφορετικούς λαούς. Η άποψη αυτή, παρόλο που έχει μια αληθοφάνεια, δεν μπορεί να στηριχθεί σε στοιχεία που αποδεικνύουν φυλετική διαφορά μεταξύ των δύο πληθυσμιακών ομάδων (Ζεγκίνης, 1994).

Η λέξη Τσιγγάνος είναι καθαρά Ελληνική. Προέρχεται από τη λέξη Ατσιγγανος, η οποία με τη σειρά της σχετίζεται ετυμολογικά, με τη λέξη Αθίγγανος, αν δεν είναι ίδιες, που ήταν αίρεση, συγκεκριμένα η μανιχαϊστική, και που τα μέλη της μετοίκισαν από τη Φρυγία προς το Βυζάντιο τους πρώτους Χριστιανικούς αιώνες. Η λέξη Αθίγγανος προέρχεται από το στερητικό -α- και το ρήμα «θιγγάνω», που σημαίνει θίγω, δηλαδή «αυτοί που δεν θέλουν κανείς να τους θίγει», που βέβαια υπέστησαν πολλές διώξεις επί Βυζαντινών και που ο Ιουστινιανός επέβαλε την ποινή του θανάτου σε όσους δεν εγκατέλειπαν (την λέξη αθίγγανος).

Οι Ρωμά, Τσιγγάνοι, Γύφτοι, Κατσίβελοι, της περιοχής είναι η πιο ολιγάριθμη από τις τρεις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης που συμπεριλαμβάνονται στη συνθήκη της Λοζάνης (Κανακίδου, 2004). Οι κυριότεροι οικισμοί όπου ζουν, είναι η Ορεστιάδα, το Διδυμότειχο, η Αγριάνη, η Αλεξανδρούπολη, οι Σάπες, ο Άρατος, η Κομοτηνή, η Ξάνθη, το Εύλαλο.

Η οργάνωση των αθίγγανων σε οικισμούς ενέχει μια εσωτερική διαφοροποίηση ως προς τη μορφή οργάνωσης και το σύστημα αξιών που υιοθετείται, καθώς και σε ότι αφορά πολιτιστικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της κοινότητας. Αυτό το γεγονός ωθεί σε μια συμβατική θεώρηση των αθίγγανων της Θράκης ως «ομάδα» (Τρουμπέτα, 2002).

Η πολιτική όμως της Τουρκίας απέναντι στους Αθίγγανους της Δυτικής Θράκης είναι να τους φέρει πιο κοντά στους τουρκικούς καταγωγής πληθυσμούς, με αποτέλεσμα την προσέγγιση των δύο εθνοτικών ομάδων και την υιοθέτηση της τουρκικής γλώσσας (Καρατζόλα, 2001).

Η πολυφυλετική μουσουλμανική κοινότητα αποτελούμενη από τουρκικής καταγωγής πληθυσμούς, Πομάκους και Αθίγγανους, διατηρεί αρμονικές σχέσεις με τους Έλληνες κατοίκους της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Εκπαίδευση στη μειονότητα

3.1.Μοντελα εκπαίδευσης παιδιών μειονοτήτων

Η διαπολιτισμική αγωγή αποτελεί το μοντέλο εκπαιδευτικής πολιτικής στην προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων που δημιουργούνται στις σύγχρονες κοινωνίες από τη συνύπαρξη διαφόρων εθνοπολιτικών ομάδων.

3.1.1.Μοντέλο αφομοίωσης

Το πρώτο μοντέλο που εμφανίζεται ιστορικά στα εθνικά κράτη είναι εκείνο της αφομοίωσης (Κεσίδου, 2008, σελ. 21-36). Σύμφωνα με το μοντέλο της αφομοίωσης, ο μόνος τρόπος, προκειμένου να γίνει κάποιος αποδεκτός από την κυρίαρχη ομάδα και να μπορεί να λειτουργεί σε αυτήν ισότιμα με το γηγενή

πληθυσμό, είναι να θέσει στο περιθώριο τη μητρική του γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής του. Στόχος είναι να ταυτιστεί απόλυτα με τα χαρακτηριστικά της κυρίαρχης ομάδας. Η τελευταία θεωρεί την ύπαρξη των παιδιών των μειονοτήτων ως παιδαγωγικό πρόβλημα. Σύμφωνα με αυτήν την οπτική πρόκειται για «ελλειμματικούς» μαθητές, οι οποίοι δεν γνωρίζουν καθόλου ή δεν γνωρίζουν καλά την κυρίαρχη γλώσσα του σχολείου και κατά συνέπεια αποτελούν μια προβληματική παραφωνία μέσα σε αυτό. Η επίλυση του προβλήματος, σύμφωνα με αυτήν την οπτική, μπορεί να δοθεί μόνο με τη γρήγορη εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής, η οποία θα οδηγήσει και στη γρήγορη αφομοίωση των μαθητών αυτών στην κυρίαρχη τάξη πραγμάτων. Γενικά, η χώρα υποδοχής θεωρεί υποχρέωσή της να παρέχει βοήθεια σε όλους να γίνονται ανταγωνιστικοί στην κυρίαρχη γλώσσα και τον πολιτισμό. Υπό αυτήν την έννοια η παρουσία πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών στα σχολεία δεν επιφέρει καμία αλλαγή στο κυρίαρχο αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο παραμένει πεισματικά μονοπολιτισμικό. Κατά συνέπεια, οι μαθητές είναι εκείνοι, οι οποίοι θα πρέπει να προσαρμοστούν στα δεδομένα του σχολείου και όχι το σχολείο εκείνο που θα προσαρμοστεί στις ανάγκες των μαθητών. Σε κάθε περίπτωση, το αφομοιωτικό μοντέλο είναι εκείνο που συνδέεται με την απώλεια των μειονοτικών πολιτισμών και των μητρικών γλωσσών. Πρόκειται για ένα καθαρά εθνοκεντρικό μοντέλο, στο πλαίσιο του οποίου τα παιδιά της κυρίαρχης ομάδας μαθαίνουν να αγνοούν άλλους πολιτισμούς και αναπτύσσουν στερεότυπα και καχυποψία για καθετί το διαφορετικό. Στο ίδιο πλαίσιο τα παιδιά των μειονοτικών ομάδων οδηγούνται σε συμπεριφορές, όπως παθητικότητα και δουλικότητα ή εναλλακτικά σε αμυντική και άκρως επιθετική συμπεριφορά (Μάρκου, 1996, Γεωργογιάννης, 1997).

3.1.2. Μοντέλο ενσωμάτωσης

Ως μετεξέλιξη του μοντέλου της αφομοίωσης θεωρείται εκείνο της ενσωμάτωσης. Στο μοντέλο αυτό δεν κυριαρχεί η πλήρης αποκοπή από τις πολιτισμικές ρίζες, καθώς οι υπάρχουσες παραδόσεις των μειονοτικών πολιτισμών μπορούν να αποτελούν μέρος της νέας ταυτότητας που αναπτύσσουν οι μειονότητες στη χώρα υποδοχής. Το ίδιο συμβαίνει και με τις μητρικές γλώσσες, οι οποίες μπορούν να διατηρηθούν. Ωστόσο, το κρίσιμο σημείο σε σχέση με αυτό το μοντέλο συνίσταται στο γεγονός, ότι τόσο οι διάφορες εκφάνσεις των μειονοτικών πολιτισμών, όσο και οι μητρικές γλώσσες μπορούν να κάνουν την εμφάνισή τους μόνο στο πλαίσιο του ιδιωτικού και όχι του δημόσιου βίου. Έτσι, λοιπόν, η πολιτισμική ετερότητα γίνεται αποδεκτή, στο βαθμό, όμως, που δεν αγγίζει τις βασικές δομές και το υπόβαθρο της κοινωνίας (Μάρκου, 1996). Παρόλο που μπορεί να εισάγονται στο κυρίαρχο πρόγραμμα στοιχεία που αφορούν τους μειονοτικούς πληθυσμούς, αυτά επιλέγονται με κριτήριο τις αξίες του κυρίαρχου πολιτισμού. Ο στόχος εδώ είναι η καλύτερη ενσωμάτωση των μειονοτικών μαθητών, καθώς θεωρείται ότι η ενασχόληση στο σχολείο με θέματα που σχετίζονται με τον πολιτισμό τους θα διευκολύνει και την αποδοχή τους. Επίσης, λαμβάνονται υποστηρικτικά μέτρα για την καλύτερη εκμάθηση της γλώσσας του σχολείου από τους μειονοτικούς μαθητές (Γεωργογιάννης, 1997, 1999).

3.1.3. Το πολυπολιτισμικό μοντέλο

Παρουσιάστηκε στη δεκαετία του '70 στις Η.Π.Α., στην Ευρώπη και την Αυστραλία. Η κυρίαρχη αρχή του, η οποία διαχέεται στα αναλυτικά σχολικά προγράμματα και βιβλία, είναι ότι η γνώση των πολιτισμών των άλλων θα περιορίσει τις προκαταλήψεις και την άγνοια, που οδηγούν στο ρατσισμό. Το μοντέλο υιοθετήθηκε όταν έγινε αντιληπτή η αναποτελεσματικότητα των δύο προηγούμενων μοντέλων. Η αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των

μειονοτικών ομάδων προωθεί την κοινωνική συνοχή και διαμορφώνει ένα πλαίσιο ενότητας εντός του οποίου συνυπάρχουν ο κυρίαρχος πολιτισμός και όλοι οι άλλοι σε καθεστώς πλήρους ισοτιμίας. Για να διασφαλιστεί η επιτυχία του μοντέλου είναι σημαντική η αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτισμικών στοιχείων, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία παράλληλων κοινωνιών εντός της κυρίαρχης κοινωνίας, γεγονός που μπορεί να διασπάσει την κοινωνική συνοχή (Γεωργογιάννης, 1997).

Η δημιουργία ευέλικτων εκπαιδευτικών προγραμμάτων βασισμένων σε γλωσσικές και πολιτισμικές δραστηριότητες των μειονοτικών ομάδων στοχεύει στην γνωριμία και εξοικείωση με τους άγνωστους πολιτισμούς, ώστε να απομακρυνθεί η έννοια της προκατάληψης.

3.1.4. Το διαπολιτισμικό μοντέλο

Το συναντούμε στη δεκαετία του '80 κατά κύριο λόγο στην Ευρώπη. Ενώ θεωρείται εξέλιξη του πολυπολιτισμικού μοντέλου, διαφέρει σημαντικά, γιατί δεν απευθύνεται μόνο στα διαφορετικά παιδιά, αλλά στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού: γηγενείς, αλλοδαπούς, παλινοστούντες. Ορίζεται ως μια «διαλεκτική σχέση, διαδικασία αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διάφορων εθνικών/ μεταναστευτικών ομάδων» (Μάρκου, 1996).

Τρία είναι τα αξιώματα της διαπολιτισμικής αγωγής:

- αρχή (αξίωμα) της ισοτιμίας των πολιτισμών,
- των ίσων ευκαιριών
- της αποδοχής και αξιοποίησης του διπολιτισμικού-διγλωσσικού κεφαλαίου των μαθητών.

Σύμφωνα με την τελική έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης (1986), βασικά χαρακτηριστικά της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι τα εξής:

α) έχει ως πεδίο αναφοράς την άμεση εμπειρία των παιδιών στις χώρες υποδοχής

β) προκαλεί την αμοιβαία επίδραση των πολιτισμών των χωρών καταγωγής και υποδοχής

γ) προξενεί επανεξέταση και αναθεώρηση και κοινωνικοκεντρικών και εθνικοκεντρικών κριτηρίων του σχολείου

δ) αποτελεί μέσο για την αξιολόγηση των ευκαιριών στη ζωή και την επίτευξη της μέγιστης δυνατής κοινωνικής και οικονομικής ένταξης.

Η διαπολιτισμικότητα δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά βασικό μέσο για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση και την κοινωνία. Η διαπολιτισμική προσέγγιση κατανοείται ως αρχή και ως στόχος που πρέπει και μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την επιστημονική ανάλυση και τη δράση (Κανακίδου, Παπαγιάννη, 1994).

3.1.5. Το αντιρατσιστικό μοντέλο

Αναπτύχθηκε γύρω στα μέσα και τέλη της δεκαετίας του '80. Στηρίχτηκε στην έννοια του «θεσμικού ρατσισμού»: δηλ. στη διαφορετική μεταχείριση των μελών των ομάδων μέσα από τους κρατικούς θεσμούς (νόμους, διατάγματα, κ.λ.π.). Για την εξάλειψη του ρατσισμού κρίνεται απαραίτητη η αλλαγή των δομών κράτους και κοινωνίας. Το αντιρατσιστικό μοντέλο έχει στόχο:

1) ισότητα στην εκπαίδευση, μετασχηματισμό των δομών και των συστημάτων που ευνοούν την ανισότητα

2) δικαιοσύνη από το κράτος για ίσες ευκαιρίες ζωής, ανάπτυξης και συμμετοχής σε όσα η κοινωνία προσφέρει

3) τη χειραφέτηση και απελευθέρωση από φασιστικά πρότυπα των καταπιεσμένων και των καταπιεστών

4) την καλλιέργεια κλίματος ισοπολιτείας και αναγνώρισης συνεισφοράς όλων των κοινωνικών ομάδων

5) το σαφή διαχωρισμό της θέσης του σχολείου από λοιπές θέσεις που υποστηρίζουν την προνομιακή μεταχείριση του γηγενούς πληθυσμού

Η αντιρατσιστική προσέγγιση δέχτηκε την κριτική ότι τείνει να μετατρέψει το σχολείο σε πεδίο κοινωνικών και πολιτικών αντιπαραθέσεων (Κάτσικας, Πολίτου, 1999, Μάρκου, 1996).

3.2.Συνθήκη της Λωζάνης

Η Συνθήκη της Λωζάνης αποτέλεσε ορόσημο για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και από πολλούς χαρακτηρίζεται ως συνθήκη της αμοιβαιότητας. Η Σύμβαση τέθηκε σε εφαρμογή το 1923 και εφαρμόστηκε μέχρι το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Τον Ιανουάριο του 1923 υπογράφηκε στη Λωζάννη σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας που επέβαλλε την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ των δύο χωρών. Ο Βενιζέλος είχε προτείνει από το 1919 στη διάρκεια του Συνεδρίου Ειρήνης που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι, την ανταλλαγή των πληθυσμών σε εθελοντική και όχι υποχρεωτική βάση. Κριτήριο της μετακίνησης στάθηκε το θρήσκευμα. 585.000 μουσουλμάνοι ανταλλάχθηκαν με 1.300.000 χριστιανούς ορθόδοξους. Τουρκόφωνοι ορθόδοξοι και

ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι υπέστησαν τις συνέπειες του ξεριζωμού (Βερεμής, 2009).

Μετά το άδοξο τέλος της μικρασιατικής εκστρατείας, η Ελλάδα αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει στη Λωζάνη, το 1923, την Τουρκία ως νικήτρια. Εκεί υπογράφηκε και η ομώνυμη Συνθήκη στις 24 Ιουλίου 1923, η οποία προέβλεπε, μεταξύ άλλων, υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν τα δύο κράτη για τις μειονότητες -το άρθρο μάλιστα 37 της Συνθήκης ορίζει ότι η Συνθήκη είναι αυξημένης τυπικής ισχύος έναντι οποιουδήποτε άλλου νόμου ή κανονισμού ή εσωτερικής επίσημης πράξης που θα μπορούσε να ισχύσει (άρθρο 37), έκφραση της θρησκευτικής ελευθερίας, κατοχύρωση αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων (άρθρα 38-39), το δικαίωμα της μειονοτικής εκπαίδευσης, καθώς και της ίδρυσης σχολείων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (άρθρα 40, 41), προστασία των μειονοτικών εθίμων (άρθρο 42), εγγύηση των μειονοτικών δικαιωμάτων των ομάδων υπό την προστασία της Κοινωνίας των Εθνών(άρθρο 44).

Σύμφωνα με το άρθρο 45 της Συνθήκης αποδίδει δικαιώματα στις «εις τας εν τω εδάφει [της Ελλάδας] ευρισκομένας μουσουλμανικάς μειονότητας», χωρίς περαιτέρω προσδιορισμούς και διευκρινίσεις. Η επιλογή της θρησκείας, ως κριτήριο ανταλλαγής και εξαίρεσης πληθυσμών κάτω από την ασφυκτική πίεση της τουρκικής αντιπροσωπείας, θεμελιώνεται κυρίως στις πολιτικές βλέψεις των δύο κρατών στο συγκεκριμένο ιστορικό – κοινωνικό πλαίσιο της εποχής, ιδιαίτερος φοβούμενη το ενδεχόμενο αφύπνισης και ξεσηκωμού.

Η παρουσία της μουσουλμανικής μειονότητας στην Θράκη είναι αποτέλεσμα των ρυθμίσεων της Συνθήκης της Λωζάννης η οποία και αποτελεί από το 1923 μέχρι σήμερα το νομικό θεμέλιο της λειτουργίας των μειονοτικών σχολείων (Τσιτσελίκης, 1997).

3.4.Ελληνοτουρκικό Μορφωτικό Πρωτόκολλο 1968

Διεύρυνση της συμφωνίας του 1951 με ανάλογο προσανατολισμό αποτέλεσε το ελληνοτουρκικό μορφωτικό πρωτόκολλο που υπογράφηκε στις 20-12-1968. Ο πλήρης εκτουρκισμός της μειονοτικής εκπαίδευσης συντελέστηκε με το μορφωτικό πρωτόκολλο της 20ης Δεκεμβρίου του 1968. Σύμφωνα με αυτό, αποφασίστηκε η εκατέρωθεν ανταλλαγή βιβλίων προς χρήση των μαθητών της μειονότητας. Έτσι, ενώ η ελληνική κυβέρνηση είχε χρησιμοποιήσει ειδικά μεταφρασμένα βιβλία για τα σχολεία της μειονότητας, τα απέσυρε, εισάγοντας στη θέση τους διδακτικά βιβλία που προέρχονταν από την Τουρκία. Στο πρωτόκολλο αυτό προβλεπόταν ότι τα μαθήματα που ως το 1968 διδάσκονταν στα ελληνικά θα εξακολουθούσαν να διδάσκονται έτσι, ενώ όλα τα υπόλοιπα συμφωνήθηκε να διδάσκονται στη γλώσσα της μειονότητας, θεωρώντας ως δεδομένο ότι αυτή ήταν η τουρκική. Το Ν.Δ. 3065/54 (ΦΕΚ 239.9/10/54) και η υπουργική απόφαση 149251/4/6/58 (ΦΕΚ 162/4/6/58) που ρυθμίζουν τα θέματα της μειονοτικής εκπαίδευσης, στηρίζονται σε διατάξεις διακρατικών συμφωνιών. Έτσι η τουρκική γλώσσα εισάγεται ως η μόνη μειονοτική γλώσσα, παρά το ότι αποτελεί τη μητρική γλώσσα μόνο του 50% της μειονότητας.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Έρευνα

4.1.Μέθοδος

Σκοπός:

Ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των νήπιων σχετικά με τα εικαστικά και παράλληλα αν χρησιμοποιούν τις ζωγραφιές τους ως μέσο έκφρασης συναισθημάτων και επικοινωνίας με τη νηπιαγωγό. Αυτό επειδή η μητρική γλώσσα των παιδιών του δείγματος είναι τα τούρκικα και συνήθως οι νηπιαγωγοί δεν την κατέχουν.

Στόχοι:

Οι επιμέρους στόχοι της έρευνας είναι η απόκτηση πληροφοριών για τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες, τις επιθυμίες καθώς και τα συναισθήματα των νηπίων της μειονότητας. Καθώς και για το πώς αντιμετωπίζουν οι νηπιαγωγοί, που ασχολούνται με αυτά τα παιδιά, τη γλώσσα μέσα στο νηπιαγωγείο.

Υποθέσεις:

Οι αρχικές υποθέσεις της έρευνας ήταν δύο. Η πρώτη ήταν ότι τα παιδιά ζωγραφίζουν για να εκφράσουν απόψεις, συναισθήματα, γνώσεις και τις επιθυμίες τους. Η δεύτερη ήταν πως τα σχέδια των νηπίων της μειονότητας χρησιμοποιούνται ως μέσο για την επικοινωνία τους με τη νηπιαγωγό.

Ερωτήματα:

Τα ερωτήματα που τέθηκαν στα παιδιά για τη συλλογή των δεδομένων ήταν τα εξής:

- Τι τους αρέσει να κάνουν στο νηπιαγωγείο;
- Αν τους αρέσει να κάνουν ζωγραφιές;
- Μετά από ποια δραστηριότητα τους αρέσει να κάνουν ζωγραφιές;
- Σε ποιες περιπτώσεις δεν θέλουν να ζωγραφίσουν;

- Σε τι νομίζουν ότι τους βοηθάει η ζωγραφική;
- Τι μαθαίνουν όταν ζωγραφίζουν;
- Τι θέλουν να κάνουν τις ζωγραφιές που έκαναν;
- Αν θα ήθελαν να μάθουν κάτι περισσότερο για την ζωγραφική; Τι;
- Αν θέλουν να μιλήσουν για τη ζωγραφιά τους;
- Τι σκέφτονται όταν φτιάχνουν τις ζωγραφιές;
- Αν θέλουν να κάνουν ή να δείξουν κάτι με τη ζωγραφιά τους;

Δείγμα:

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν είκοσι οκτώ (28) παιδιά μειονότητας προσχολικής ηλικίας από την Θράκη. Συγκεκριμένα είκοσι τρία (23) νήπια, τα δέκα από αυτά ήταν κορίτσια και τα υπόλοιπα δεκατρία αγόρια. Επιπρόσθετα πέντε (5) προ-νήπια που συμπεριλαμβάνουν δύο κορίτσια και τρία αγόρια. Αξίζει να σημειωθεί ότι το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας επιλέχθηκε από τα χωριά του Νομού Έβρου, το Γονικό, τη Ρούσα, το Μεγάλο Δέρειο και την Αγριάννη. Επιπροσθέτως συμμετείχαν οι νηπιαγωγοί που εργάζονται σε αυτά τα χωριά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο με μικρές συνεντεύξεις ώστε να επαληθευθούν οι απαντήσεις των παιδιών-συμμετεχόντων.

Εργαλεία και υλικά:

Ο τρόπος συλλογής δεδομένων είναι η ημι-δομημένη συνέντευξη. « Η ημι-δομημένη συνέντευξη έχει προκαθορισμένες ερωτήσεις αλλά η διάταξη τους μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευξιαζόμενου σχετικά με το τι φαίνεται καταλληλότερο. Η διατύπωση της ερώτησης μπορεί να αλλάξει και να δοθούν εξηγήσεις» (Robson, 2010 σελ. 321). Η συγκεκριμένη τεχνική ήταν η καταλληλότερη για την ύπαρξη μιας άμεσης επαφής με τους συμμετέχοντες και επιπλέον στο να βρεθούν απαντήσεις στα ερωτήματα της έρευνας. Οι συνεντεύξεις βασίστηκαν σε ένα προσχέδιο, στον

οποίο οι ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου. Οι ανοικτού τύπου ερωτήσεις «δεν προβάλλουν κανένα περιορισμό στο περιεχόμενο ή τον τρόπο της απόκρισης έκτος από αυτόν της θεματολογίας» (Robson, 2010 σελ. 327). Οι συνεντεύξεις μαγνητοφωνήθηκαν για την ύπαρξη του ακριβούς δείγματος των απαντήσεων των συμμετεχόντων, ώστε να αναλυθούν, να αποδειχθούν και να υποστηριχθούν τα ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας.

Διαδικασία:

Η έρευνα προέκυψε από την αναγκαιότητα για την πληροφόρηση του τι κάνουν, γιατί, πότε και αν τους αρέσει να ασχολούνται τα νήπια της μειονότητας με τα εικαστικά-ζωγραφική. Επιπλέον αν χρησιμοποιούν τη ζωγραφική για να εκφράσουν τα συναισθήματα, τις επιθυμίες ή ακόμα και τις ανάγκες τους. Αρχικά διατυπώθηκε το ερώτημα της έρευνας και στη συνέχεια ετοιμάστηκαν οι ερωτήσεις που θα απευθυνθούν στους συμμετέχοντες. Πριν από τη συνέντευξη οι ερωτήσεις αυτές μεταφράστηκαν στη γλώσσα των παιδιών, τα τούρκικα, προκειμένου να μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτές. Έπειτα έγιναν οι συνεντεύξεις στο χώρο νηπιαγωγείου του κάθε νηπίου. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης τα παιδιά απάντησαν σε ερωτήματα που αφορούν τις απόψεις τους για τα εικαστικά καθώς και σε ερωτήματα σχετικά με τις ζωγραφίες που έχουν κάνει. Τα έργα επιλέχθηκαν από τις ελεύθερες ζωγραφίες, πριν την έναρξη της συνέντευξης και κάθε συμμετέχων μίλησε για τέσσερις ζωγραφίες. Τέλος, απομαγνητοφωνήθηκαν οι μαγνητοφωνήσεις και ύστερα έγινε η ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τις απομαγνητοφωνήσεις.

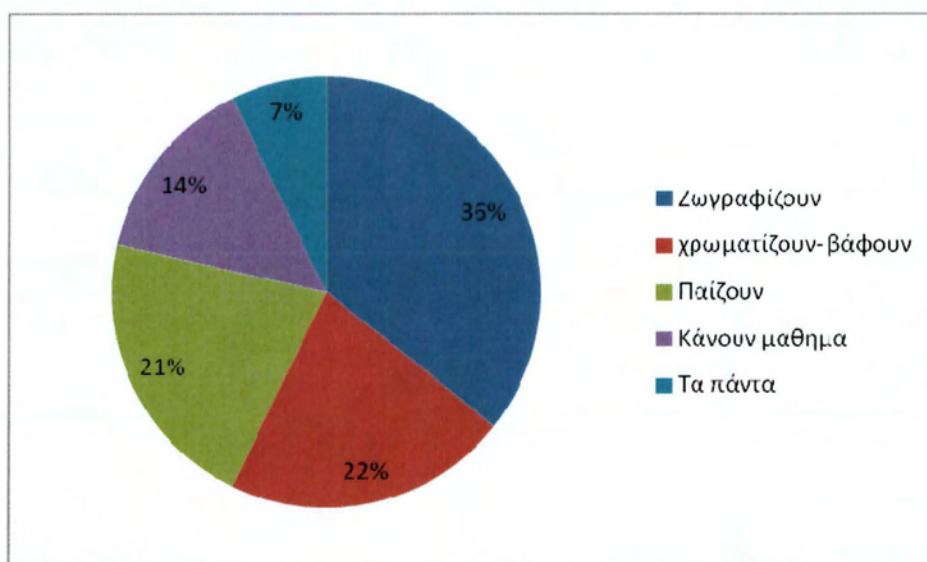

4.2 Ευρήματα/ Ανάλυση

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις τους, οι οποίες δόθηκαν από τα νήπια:

1^ο ερώτημα: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο;

Τα περισσότερα (36%) νήπια που συμμετείχαν στην συγκεκριμένη έρευνα δήλωσαν ότι τους αρέσει να κάνουν ζωγραφική στο νηπιαγωγείο. Κάποια (22%) από αυτά αναφέρουν ότι τους αρέσει να βάφουν ή να χρωματίζουν τις ζωγραφιές. Με άλλα λόγια το 58% των παιδιών τους αρέσει να ασχολούνται με τις εικαστικές τέχνες. Επίσης (21%) τους αρέσει να παίζουν στον υπολογιστή, με τα παιχνίδια ή και να παίζουν με τους φίλους τους. Λιγότερα (21%) παιδιά αναφέρουν ότι τους αρέσει να κάνουν μάθημα, να διαβάζουν ή να μετράνε τους αριθμούς. Ελάχιστα (7%) είναι τα παιδιά που θέλουν και τους αρέσει να κάνουν τα πάντα κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στο νηπιαγωγείο. Το τι αρέσει να κάνουν περισσότερο στο νηπιαγωγείο τα νήπια απεικονίζεται στον παρακάτω ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.1 της έρευνας:

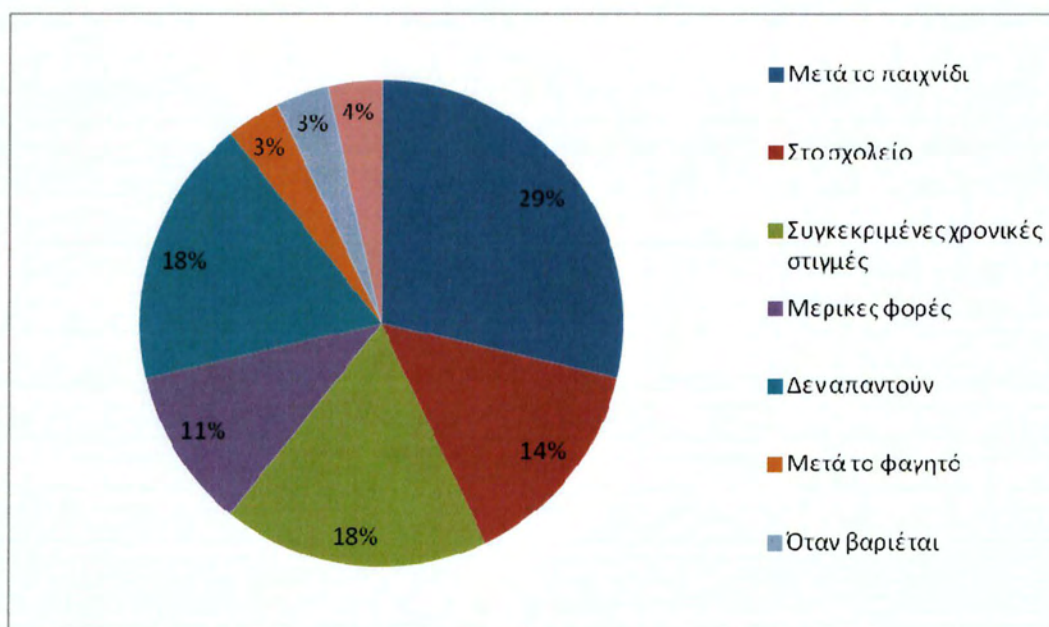
Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.1: «Τι αρέσει στα νήπια να κάνουν στο νηπιαγωγείο.»

2^ο ερώτημα: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική;

Όλα τα παιδιά δηλώνουν ότι τους αρέσει πάρα πολύ η ζωγραφική, την αγαπάνε ή ακόμα τους φαίνεται και διασκεδαστικό.

3^ο ερώτημα: Πότε σου αρέσει περισσότερο να ζωγραφίσεις;

Είναι εμφανές ότι όλα τα νήπια ζωγραφίζουν όταν βρίσκονται στο νηπιαγωγείο. Αναφέρουν ότι τους αρέσει να ζωγραφίζουν όταν έρχονται στο σχολείο (14%) ή μετά το παιχνίδι (29%) με τους φίλους τους. Κάποια δηλώνουν ότι έχουν συγκεκριμένους φίλους που επιλέγουν να κάνουν ζωγραφική μαζί τους. Επίσης μερικά (18%) από τα παιδιά αναφέρουν χρονολογικές στιγμές που ενδιαφέρονται για τη ζωγραφική όπως: «Π: Τον χειμώνα», «Π: Στις 9:00» κ.α. (βλ. Παράρτημα σελ 90 και 93). Πολλά (18%) δεν έχουν σκεφτεί ή και δεν ξέρουν να απαντήσουν στο ερώτημα πότε τους αρέσει περισσότερο να ζωγραφίζουν. Λίγα παιδιά αναφέρουν ότι μερικές φορές τους αρέσει και μερικές φορές όχι. Ενώ είναι ένα μόνο νήπιο που ζωγραφίζει όταν βαριέται, ίσως και γι' αυτό έλεγαν παραπάνω ότι τους φαίνεται διασκεδαστικό να κάνουν ζωγραφική. Επίσης ένα από αυτά ζωγραφίζει μετά το φαγητό και ένα άλλο όποτε θέλει το ίδιο. Στο παρακάτω ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.2 απεικονίζεται το πότε αρέσει στα παιδιά να ζωγραφίσουν:

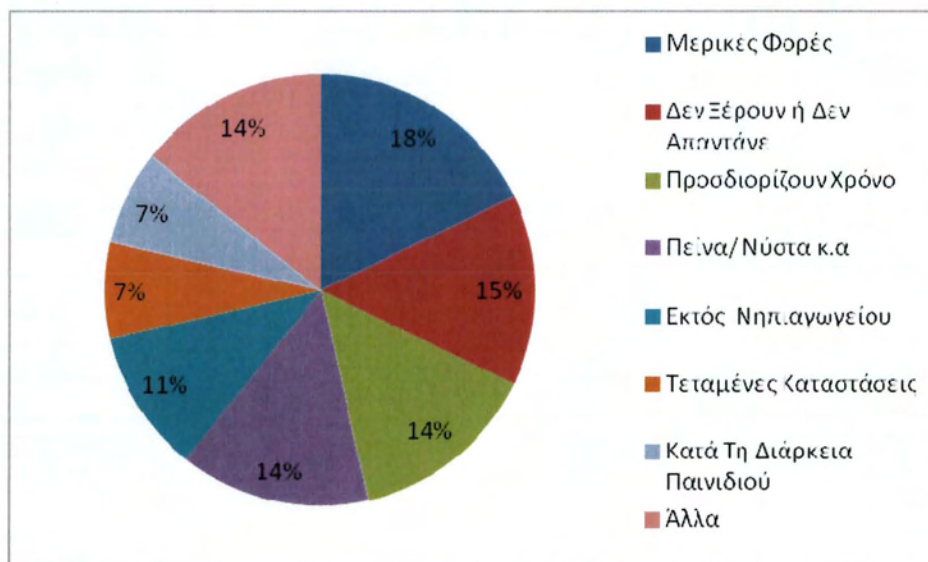

Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.2: Πότε αρέσει στα παιδιά να ζωγραφίσουν.

4^ο ερώτημα: Σε ποιες περιπτώσεις δεν θέλεις να ζωγραφίσεις;

Όσο και να τους αρέσει να κάνουν ζωγραφική υπάρχουν περιπτώσεις που δεν θέλουν να ασχοληθούν με αυτή. Αυτές συχνά συνδέονται με την εσωτερική ψυχολογική τους κατάσταση αλλά και με εξωτερικούς παράγοντες που τους επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα. Λίγο λιγότερο (18%) από το 1/3 των παιδιών-συμμετεχόντων δηλώνουν ότι δεν θέλουν να ζωγραφίσουν μερικές φορές. Αυτές είναι όταν τους επιβάλλει κάποιος να ζωγραφίσουν, όταν βρίσκονται σε τεταμένες καταστάσεις π.χ.: « Π: Όταν φωνάζει η κυρία.», «Π: Όταν με μαλώνει ο πατέρας μου.» (βλ. Παράρτημα σελ. 79 και 92) . Κάποια άλλα (14%) που επηρεάζονται από την σωματική τους κατάσταση όπως η πείνα και η νύστα, αλλά και όταν βαριούνται ή κουράζονται δεν επιλέγουν να ζωγραφίσουν. Περίπου το ίδιο ποσοστό (15%) των παιδιών δεν μπορούν να προσδιορίσουν ή και δεν απαντάνε στο πότε δεν επιθυμούν να ζωγραφίζουν. Σε αντίθεση με αυτά υπάρχουν παιδιά (14%) που ορίζουν συγκεκριμένες χρονολογικές στιγμές όπου κάποιες φορές γίνεται αντιληπτό το γεγονός ότι δεν έχουν τη δυνατότητα ελιγμού στην έννοια του χρόνου, όπως για παράδειγμα «Π: Αύριο», «Π: Του χρόνου» (βλ. Παράρτημα σελ. 94 και 99). Είναι επίσης παιδιά (11%) που φανερώνουν ότι κάνουν ζωγραφική μόνο όταν βρίσκονται στο νηπιαγωγείο αναφέροντας ότι δεν θέλουν να ζωγραφίσουν όταν είναι εκτός σχολείου ή κάποια άλλα που δεν θέλουν κατά τη διάρκεια της προσέλευσής τους στο χώρο αυτό. Ελάχιστα (7%) νήπια δηλώνουν ότι δεν θέλουν να αφήσουν το παιχνίδι για να ζωγραφίσουν. Ένα παιδί αναφέρει ότι όταν ο καλύτερος του φίλος δεν θέλει, δεν θέλει και αυτός. Ένα άλλο, επηρεασμένο από τις καιρικές συνθήκες, απαντάει στο ερώτημα αυτό «Π: Όταν βρέχει» (βλ. Παράρτημα σελ. 83). Υπάρχουν νήπια μεταξύ των συμμετεχόντων όπου οι απαντήσεις τους δεν είναι ξεκάθαρες όπως, «Π: Ποτέ.» (βλ. Παράρτημα σελ. 88) αυτό μπορεί να σημαίνει ότι δεν υπάρχει ούτε στιγμή που δεν θέλει να ζωγραφίσει αλλά μπορεί και να εννοεί ότι ποτέ δεν θέλει να ζωγραφίσει.

Επίσης είναι και αυτό που δεν έχει κατανοήσει την ερώτηση όπου φαίνεται στην απάντησή του «Π: Έτσι όταν δεν παίρνω από το κουτί» (βλ. Παράρτημα σελ. 83), όσο και αν τέθηκαν διευκρινιστικές ερωτήσεις δεν βοήθησαν. Το πότε δεν επιθυμούν τα παιδιά να ζωγραφίζουν φαίνεται καλύτερα στον παρακάτω ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.3 της έρευνας:

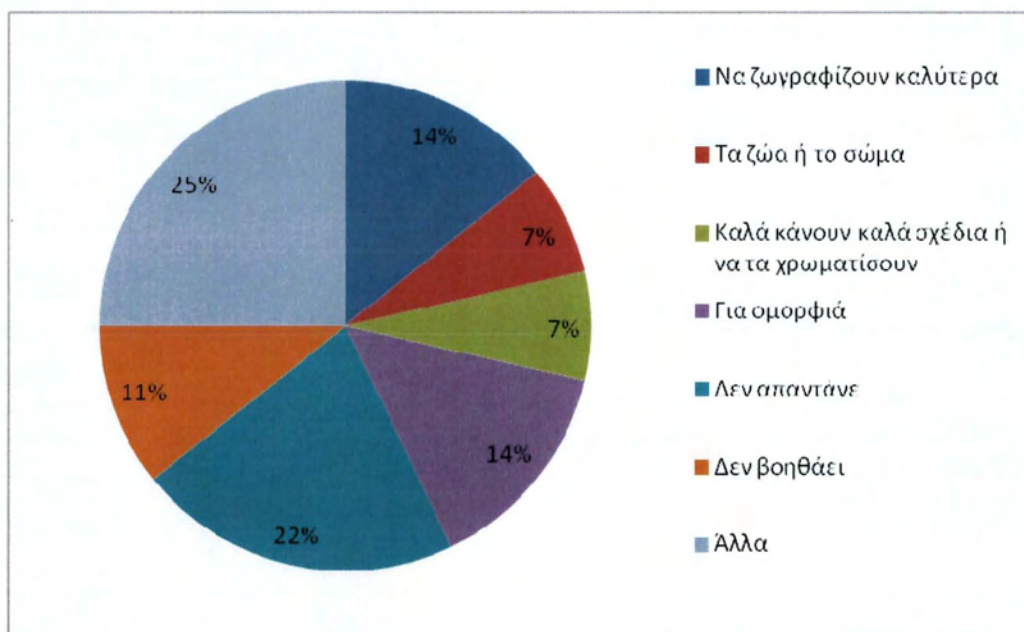

Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.3: « Πότε δεν θέλουν να ζωγραφίσουν τα παιδιά.»

5^ο ερώτημα: Σε τι νομίζεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική;

Κάποια είπαν ότι μαθαίνουν να ζωγραφίζουν καλύτερα (14%), μαθαίνουν τα ζώα ή το σώμα μέσω ζωγραφικής (7%), να κάνουν καλά τα σχέδια ή να χρωματίσουν τη ζωγραφιά τους(7%). Λίγα παιδιά (14%) δηλώνουν ότι η ζωγραφική τους βοηθάει στο να μαθαίνουν και να αντιλαμβάνονται την ομορφιά. Υπάρχουν παιδιά (22%) που δεν απάντησαν σε αυτή την ερώτηση και κάποια (11%) που απάντησαν ότι δεν τους βοηθά. Άλλα (25%) παιδιά δηλώνουν ότι τους βοηθά στο μάθημα, να μάθουν γράμματα, σε θέματα ζωγραφικής και να διασκεδάσουν. Όπως πάντα υπάρχει και η εξαίρεση που έχει έναν άλλο τρόπο σκέψης και αναφέρει ότι η ζωγραφική το βοηθά «Π: Στα ανίγματα.» (βλ. Παράρτημα σελ. 92) όπως αναφέρει το ίδιο. Παρόλο που

υπάρχουν παιδιά που τους βοηθάει η ζωγραφική είτε με τον έναν είτε με τον άλλο τρόπο κανένα από αυτά δεν δήλωσε ότι το βοηθά στην επικοινωνία ή στην έκφραση συναισθημάτων και αναγκών. Το σε τι νομίζουν τα παιδιά ότι τους βοηθάει η ζωγραφική φαίνεται στο ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.4:

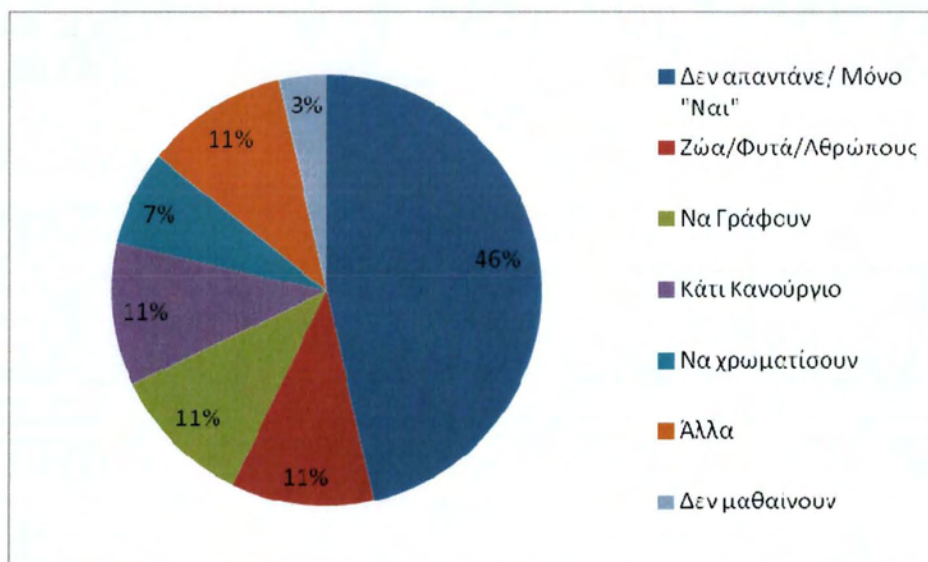

Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.4: « Σε τι τους βοηθάει η ζωγραφική»

6^ο ερώτημα: Τι μαθαίνεις όταν ζωγραφίζεις;

Στη συνέχεια τα νήπια εξέφρασαν τις ικανότητες που πιστεύουν ότι αναπτύσσουν όταν ασχολούνται με τη ζωγραφική. Κάποια (11%) δηλώνουν ότι μαθαίνουν τα ζώα όπως: η καμηλοπάρδαλη, ο ελέφαντας, ο σκύλος, το άλογο, η αράχνη, η αγελάδα. Επίσης είναι άλλα που μαθαίνουν να κάνουν τον άνθρωπο και τα λουλούδια. Λίγα (11%) παιδιά δηλώνουν ότι μαθαίνουν να γράφουν ή συγκεκριμένα να γράφουν το όνομά τους καθώς και να μαθαίνουν να ζωγραφίζουν κάθε φορά και κάτι καινούργιο. Είναι πολλά (46%) παιδιά που δεν απαντάνε σε αυτήν την ερώτηση ή απαντάνε με ένα «Ναι» εννοώντας ότι μαθαίνουν αλλά δεν είναι σε θέση να το εξηγήσουν αυτό. Ελάχιστα (7%) είναι τα νήπια που μαθαίνουν να χρωματίζουν τη ζωγραφιά τους. Υπάρχει μόνο ένα

που αναφέρει ότι μαθαίνει να κάνει διάφορα σχέδια, ένα άλλο που απαντά «Π: Σχετικά με σπορ.» (βλ. Παράρτημα σελ. 83). Τέλος, ένα μόνο νήπιο δηλώνει ότι δεν μαθαίνει τίποτα όταν ζωγραφίζει. Το τι μαθαίνουν τα παιδιά όταν ζωγραφίζουν παρουσιάζεται στον παρακάτω ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.5 της έρευνας:

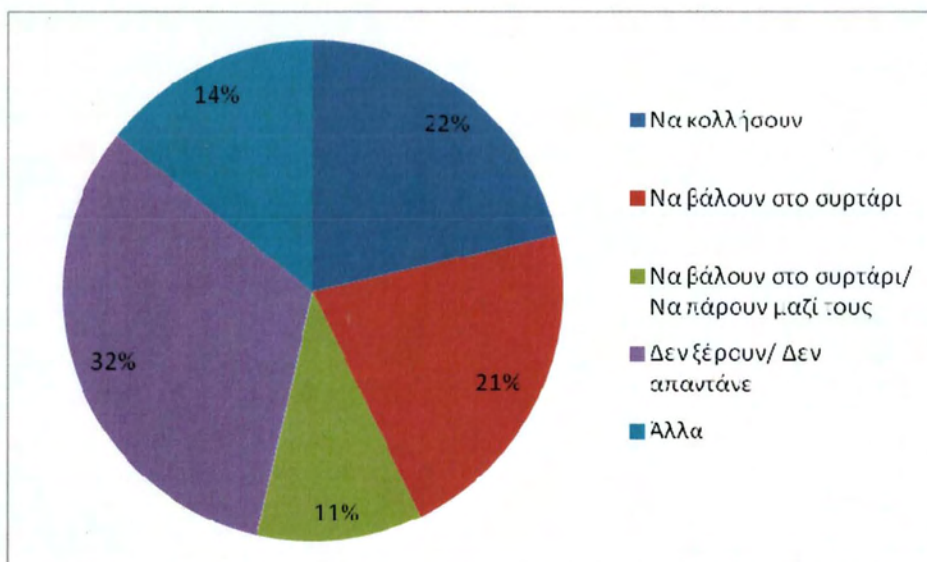

Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.5: «Τι μαθαίνουν τα νήπια όταν ζωγραφίζουν.»

7^ο ερώτημα: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες;

Πολλά παιδιά (22%) θέλουν να κολλήσουν τα έργα τους σε κάποιο εμφανές σημείο: στον τοίχο, στον πίνακα ή στις πόρτες για να τα απολαμβάνουν. Επίσης είναι άλλα τόσα (21%) περίπου που θέλουν να τα βάλουν στο συρτάρι τους όταν τα ολοκληρώνουν. Είναι κάποια (11%) που θέλουν να τοποθετήσουν τα έργα τους στο συρτάρι αλλά μερικές φορές επιθυμούν να τα πάρουν μαζί τους όταν πηγαίνουν στο σπίτι για να τα δείξουν στους φίλους ή στη μητέρα τους «Π: Θέλω να τις πάω στη μαμά μου.» (βλ. Παράρτημα σελ. 87). Πολλά (32%) είναι τα νήπια που δεν απάντησαν στην ερώτηση ή απάντησαν ότι δεν ξέρουν τι θέλουν να κάνουν με τα έργα τους. Ένα παιδί θέλει να κάνει έκπληξη με τη ζωγραφιά που έκανε και ένα άλλο που δηλώνει ότι δεν θέλει να κάνει τίποτα με

αυτά. Επίσης υπάρχει νήπιο που θέλει να διασκορπίζονται γύρω, ένα άλλο που θέλει να τα χρωματίσει ξανά και ξανά. Τέλος, ένα τελευταίο που δίνει ασαφή απάντηση «Π: Να κάνω λουλούδι.» (βλ. Παράρτημα σελ. 95), όσο και αν τέθηκαν διευκρινιστικές ερωτήσεις δεν άλλαξε το αποτέλεσμα. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.6της έρευνας όπου αναφέρεται το τι θέλουν να κάνουν τις ζωγραφιές τους τα παιδιά:

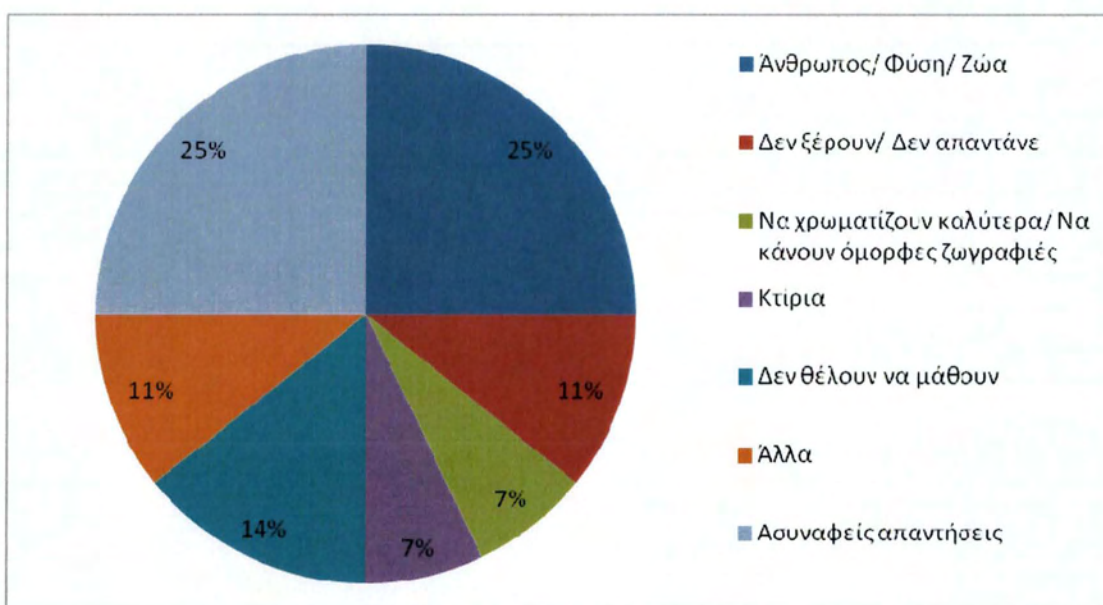
Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.6: «Τι θέλουν τα νήπια να κάνουν τις ζωγραφιές τους.»

8^ο ερώτημα: Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; Τι;

Οι απαντήσεις των νηπίων σε αυτήν την ερώτηση ποικίλλουν. Φαίνεται ότι πολλά (25%) από αυτά δίνουν απαντήσεις, οι οποίες δεν έχουν συνάφεια με αυτό που τους ρωτήθηκε: «Να παίξω με τη μπάλα», «Να πάρω tablet όταν μεγαλώσω» και άλλες παρόμοιες απαντήσεις όσο κι αν καταβλήθηκε βοήθεια για να κατανοηθεί καλύτερα η ερώτηση. Ένα τέταρτο (25%) των παιδιών δηλώνουν ότι θέλουν να μάθουν να κάνουν τον άνθρωπο ή κάτι σχετικά με τη φύση και τα ζώα όπως: Το δέντρο, την κατσίκα, την βελανιδιά, τα λουλούδια, τα βουνά, τον αετό, το σκύλο και το ζωολογικό κήπο. Κάποια (11%) παιδιά υποστήριζαν ότι δεν ξέρουν να απαντήσουν ή και δεν απαντούσαν καθόλου,

ενώ ήταν άλλα (7%) που ήθελαν να μάθουν να χρωματίζουν καλύτερα ή να κάνουν όμορφες ζωγραφιές. Επίσης ήθελαν (7%) να μάθουν να κάνουν κτίρια όπως το νηπιαγωγείο και το σπίτι καθώς και να κάνουν αντικείμενα μέσα σε αυτά. Τέσσερα (14%) παιδιά δίνουν αρνητική απάντηση, δηλαδή δεν θέλουν να μάθουν κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική. Είναι ένα παιδί που θέλει να μάθει το αλφάβητο μέσω ζωγραφικής και δύο συγκεκριμένα που είπαν ότι θέλουν να μάθουν αλλά δεν ήξεραν τι ακριβώς είναι αυτό. Το τι θα ήθελαν τα παιδιά να μάθουν περισσότερο για τη ζωγραφική παρουσιάζεται στον παρακάτω ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.7 της έρευνας:

Ποσοτικό σχεδιάγραμμα 4.7: «Τι θέλουν να μάθουν για τη ζωγραφική.»

Τα επόμενα ερωτήματα (9^ο, 10^ο και 11^ο) αφορούν της ζωγραφιές των παιδιών. Όπως προαναφέρθηκε, κάθε παιδί μίλησε για τέσσερα έργα, τα οποία είναι φτιαγμένα κατά τη διάρκεια των ελεύθερων δραστηριοτήτων. Τα νήπια δίνουν διαφορετικές απαντήσεις για κάθε τους έργο γι' αυτό και η ανάλυση γίνεται μόνο ποιοτικά.

9^ο ερώτημα: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου;

Στη συνέχεια τα παιδιά μίλησαν για τα έργα τους. Κατά την επιλογή εικαστικών έργων των νηπίων δόθηκε έμφαση σ' αυτά που απεικονίζουν ανθρώπους ή ζώα. Αυτό επειδή θα μπορούσε να διερευνηθεί καλύτερα αν τα παιδιά χρησιμοποιούν τους ανθρώπους και τα ζώα για να εκφράσουν τις επιθυμίες ή τις ανάγκες τους.

Οι συμμετέχοντες επιλέγουν να σχεδιάζουν έντομα και ζώα όπως: η αράχνη, το σκουλήκι, η κάμπια, η γάτα, ο σκύλος, η πεταλούδα, η μέλισσα, ο αετός, η χελώνα, ο βάτραχος, ο σκίουρος, το άλογο, το γαϊδούρι, ο ελέφαντας, η καμηλοπάρδαλη, η αρκούδα, το δεινόσαυρο. Τα περισσότερα από τα ζώα αυτά βρίσκονται στο ευρύτερο περιβάλλον των παιδιών. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι τα παιδιά επηρεάζονται από αυτά που βλέπουν στην καθημερινότητά τους. Επίσης συχνά αναφέρουν ότι οι άνθρωποι που ζωγραφίζουν είναι άτομα από το οικογενειακό τους περιβάλλον όπως: η μαμά, ο μπαμπάς, τα αδέρφια, η γιαγιά, ο παππούς ή είναι οι φίλοι τους που παίζουν μαζί παιχνίδια. Ζωγραφίζουν φυτά: δέντρα, λουλούδια, τριαντάφυλλα, μηλιές, κερασιές, μανταρίνια και μπανάνες, ακόμα και τις οικογένειές των φυτών αυτών «Π: ... αυτή η μικρή μπανάνα είναι αδερφή της.» (βλ. Παράρτημα σελ. 100). Οι άνθρωποι των ζωγραφιών κάνουν δουλειές, μαγειρεύουν στην κουζίνα τους, αντικαθιστούν χαλασμένες σωλήνες, κόβουν ξύλα, μαζεύουν φρούτα από τα δέντρα, κάθονται ή ξεκουράζονται στα σπίτια τους, πηγαίνουν κάπου με τα αυτοκίνητά τους, μαζεύουν λουλούδια, πηγαίνουν στο σχολείο, παίζουν χιονοπόλεμο, κολυμπάνε και παίζουν ποδόσφαιρο. Επίσης απεικονίζονται παιδιά που παίζουν με την μπάλα, κάνουν κούνια με τους φίλους τους, παίζουν στο νερό μέσα στη χτιστή χρωματιστή πισίνα τους (Εικόνα 4.1: Αριστερά κάτω το έργο με τη χρωματιστή πισίνα), που πηγαίνουν στα σπίτια τους, αλλά και παιδιά που 'βαριούνται', όπως το αποκαλούν αυτοί .

Εικόνα 4.1: Αριστερά κάτω το έργο με τη χρωματιστή πισίνα.

Εκτός από τους ανθρώπους, φυτά και ζώα υπάρχουν μεταξύ τους παιδιά που ζωγραφίζουν και αυτοκίνητα, μηχανάκια, αεροπλάνα και διαστημόπλοια. Επίσης αναφέρουν ότι ζωγράρισαν: τούρτα γενέθλιων, μπαλόνια, ουράνιο τόξο, κάστρο, πύργο, αστέρια, μετέωρα, χρωματιστά τουβλάκια, θησαυρό, βουνά, γέφυρες, δέντρο του Αϊ Βασίλη, ήλιο, σύννεφα, βροχή, χιόνι, ρομπότ, τέρας και φάντασμα.

10^ο ερώτημα: Τι σκεφτόσουν όταν το έφτιαχνες;

Κάποια από τα νήπια δηλώνουν ότι όταν κάνουν τα έργα τους συγκεντρώνονται σε αυτό που προσπαθούν να απεικονίσουν ή σκέφτονται το επόμενο βήμα, δηλαδή τι είναι αυτό που θα ζωγραφίσουν μετά το συγκεκριμένο θέμα. Κάποια άλλα αναφέρουν ότι ενώ σκέφτονταν να κάνουν

κάτι συγκεκριμένο τελικά τους βγήκε κάτι άλλο, άλλα που δεν σκέφτονται τίποτα ή δεν απαντάνε στην ερώτηση. Είναι και ένα που σκέφτεται: « Πι:Να πάω στο τέλος του ουράνιου τόξου».

11^ο ερώτημα: Τι ήθελες να κάνεις/ να δείξεις;

Είναι ελάχιστα τα παιδιά που δήλωσαν ότι έκαναν ζωγραφιά για να δείξουν κάτι σε κάποιον, όπως: η κυρία, η μαμά ή οι φίλοι. Φαίνεται ότι τα παιδιά δεν ζωγραφίζουν με πρόθεση να δείξουν ή να εξηγήσουν κάτι σε κάποιο άτομο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν το κάνουν, δηλαδή, οι άνθρωποι που ζωγραφίζουν, τα ζώα και τα φυτά βρίσκονται στο ευρύτερο περιβάλλον των νηπίων, απεικονίζουν σκηνές από την καθημερινότητά τους που στην ουσία δείχνουν τις εμπειρίες και τα βιώματά τους μέσω των έργων. Δίνουν πληροφορίες για τα ενδιαφέροντα και τις επιθυμίες τους.

Οι νηπιαγωγοί

Οι νηπιαγωγοί που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν εμπειρία 7-8 χρόνων και δηλώνουν ότι δουλεύουν πρώτη φορά με τα παιδιά της μειονότητας. Κατά τη διάρκεια των σπουδών τους μόνο οι δύο από τους τρεις αναφέρουν ότι είχαν διδαχθεί μαθήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και έχουν συμμετάσχει ή σε προγράμματα μουσουλμανοπαίδων ή έχουν εργαστεί σε τάξεις όπου υπήρχαν και νήπια μουσουλμάνοι. Επίσης αναφέρουν ότι η γλώσσα είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αλλά παρόλο αυτό προσπαθούν να βρουν κοινούς κώδικες επικοινωνίας με τα παιδιά. Συχνά χρησιμοποιούν πολυτροπικά κείμενα όπως εικόνες, τις κινήσεις, τη γλώσσα του σώματος, αλλά έχουν μάθει και κάποιες βασικές λέξεις από τα τούρκικα που θα τους βοηθήσει στην επικοινωνία. Η μια αναφέρει ότι έχει 2-3 παιδιά στην τάξη της όπου

γνωρίζουν ελάχιστα ελληνικά κι αυτό τη βοηθάει στην επικοινωνία με τα υπόλοιπα που δεν γνωρίζουν τα ελληνικά.

Σύμφωνα με τους νηπιαγωγούς τα παιδιά δεν έχουν προσπαθήσει να τους δείξουν ή να εκφράσουν τις επιθυμίες τους μέσα από τα έργα που κάνουν. Αυτό επιβεβαιώνει και τις απαντήσεις των παιδιών που αναφέρθηκαν παραπάνω. Μόνο μία από τους τρεις αναφέρει ότι τα παιδιά κάνουν σχέδια όπου συχνά απεικονίζουν την οικογένειά τους και αυτό σημαίνει κάτι σημαντικό γι' αυτά. Αξίζει να σημειωθεί ότι μία από τους συμμετέχοντες, μετά τη λήξη της συνέντευξης, εξομολογήθηκε λέγοντας: « μήπως δεν μου λένε επειδή δεν τους ρωτάω;». Ήταν πολύ σωστή ερώτηση κι αυτή. Μήπως αν είχε ζητηθεί από τα παιδιά να το κάνουν, θα το έκαναν;

4.3 Συζήτηση

Σύνοψη των ευρημάτων

Τα νήπια- συμμετέχοντες δηλώνουν ότι τους αρέσει να ασχοληθούν με τα εικαστικά κατά τη διάρκεια διαμονής τους στο νηπιαγωγείο. Ζωγραφίζουν μετά το παιχνίδι ή μετά από κάποιες άλλες δραστηριότητες; διασκεδάζουν και χαλαρώνουν. Επίσης τις απολαμβάνουν και θέλουν να τις βλέπουν οι γονείς ή άλλα αγαπητά τους πρόσωπα. Βέβαια υπάρχουν και περιπτώσεις που δεν θέλουν να ασχολούνται με τα εικαστικά, οι οποίες συνδέονται είτε με την ψυχική είτε με την σωματική τους κατάσταση όταν, δηλαδή, δεν τους το επιτρέπει κάποια σωματική αδυναμία, όπως: όταν είναι νυσταγμένα ή πεινάνε. Επίσης δεν ζωγραφίζουν όταν διακατέχονται από συναισθηματική αρνητική διάθεση όπως: όταν δεν έχουν όρεξη ή είναι στενοχωρημένα ή βαριούνται. Παρόλο που δηλώνουν ότι μαθαίνουν μέσω ζωγραφικής τα περισσότερα δεν προσδιορίζουν το τι ακριβώς είναι αυτό. Απεικονίζουν συχνά σκηνές από την καθημερινή τους ζωή όπως η οικογένεια και τα ζώα αλλά και πράγματα που

τους προκαλούν το ενδιαφέρον. Δεν κάνουν τα έργα τους με πρόθεση να επικοινωνήσουν με τη νηπιαγωγό τους, το οποίο επιβεβαιώνεται και από τις ίδιες, αλλά δίνουν πληροφορίες για τα βιώματα, τα ενδιαφέροντα καθώς και για τις εμπειρίες τους. Το γεγονός αυτό μπορεί να επηρεάζεται και από τη μη ύπαρξη γλωσσικής επικοινωνίας μεταξύ νήπιων- εκπαιδευτικού, δηλαδή αν θα μπορούσαν οι νηπιαγωγοί να ζητήσουν από τα παιδιά να δείξουν τα συναισθήματα και τις επιθυμίες τους μέσω των ζωγραφιών.

Κριτική

Η έρευνα απάντησε σε ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή, δηλαδή τι κάνουν, γιατί, πότε και αν τους αρέσει να ασχολούνται τα νήπια της μειονότητας με τα εικαστικά- ζωγραφική. Επίσης αν χρησιμοποιούν τη ζωγραφική για να εκφράσουν τα συναισθήματα, τις επιθυμίες ή και τις ανάγκες τους.

Βάσει των παραπάνω ευρημάτων επαληθεύθηκε η πρώτη υπόθεση της έρευνας, δηλαδή τα παιδιά ζωγραφίζουν για να εκφράσουν απόψεις, συναισθήματα, γνώσεις και τις επιθυμίες τους. Αντίθετα η δεύτερη δεν επαληθεύθηκε διότι τα σχέδια των νηπίων της μειονότητας δεν χρησιμοποιούνται ως μέσο για την επικοινωνία τους με τη νηπιαγωγό.

Οι συνεντεύξεις στα δύο από τα τέσσερα νηπιαγωγεία έγινε στο χώρο της τάξης, διότι δεν υπήρχε άλλος χώρος κατάλληλος για τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου έργου. Το γεγονός αυτό δυσκόλεψε την απομαγνητοφώνηση των δεδομένων λόγω της φασαρίας που επικρατούσε στο χώρο της συνέντευξης- τάξης. Για την επαλήθευση των απαντήσεων των παιδιών είχαν συμμετάσχει τέσσερις νηπιαγωγοί, υπεύθυνες της τάξης, με συνεντεύξεις μικρής διάρκειας που μαγνητοφωνήθηκαν αλλά υπήρξε απώλεια της μίας από αυτές.

Πρόταση

Τέλος, το επόμενο βήμα θα μπορούσε να είναι μια άλλη έρευνα που να έχει στόχο την διερεύνηση τρόπων για την καθοδήγηση νηπιαγωγών και παιδιών μειονότητας στη χρήση των εικαστικών ως μέσω για επικοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρέου, Α.** (1993). Σχέδια νόμου για την εκπαίδευση, 1870-1880. Θέσεις 26-29/1989. Θεσσαλονίκη.
- Anning, A. και Ring, K.** (2004). Making sense of children's drawings, Maidenshead, Berkshire and New York: Open University Press.
- Arnheim, R.** (1989). Thoughts on art education. Los Angeles: The Getty Center for Education in the Arts.
- Arnheim, R.** (1969). Visual Thinking. Fabel & Fabel. London.
- Bamford, A.** (2006). The wow factor: global research compendium on the impact of the arts in education, New York: Waxmann.
- Βερεμής, Θ.** (2009). Μεγάλοι Έλληνες, Ελευθέριος Βενιζέλος. Εθνική Τράπεζα.
- Bernard, C.** (1970). Introduction a l' etude de la medicine experimentale, Edito-service, Geneve.
- Βρεττός, Ι.Ε.** (1999). Εικόνα και Σχολικό Εγχειρίδιο. Επιλογή, Μεθοδολογική Προσέγγιση, Ανάγνωση, Αθήνα.
- Brooks, M.** (2009). Drawing to learn. In M. Narey (Ed.), Making meaning: Constructing multimodal perspectives of language, literacy, and learning through arts – based early childhood education (Vol. 2, pp. 9-30). New York: Springer.
- Βρυνιώτη, Κ., Κυρίδης, Α., Σιβροπούλου- Θεοδοσιάδου, Ε., Χρυσ αφίδης, Κ.** (2008). Οδηγός Γονέα. Υπουργείο Εθνικής παιδείας και Θρησκευμάτων Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων ΚΠΣ.
- Βρυνιώτη, Κ., Κυρίδης, Α., Σιβροπούλου- Θεοδοσιάδου, Ε., Χρυσ αφίδης Κ.** (2012). Οδηγός γονέα , Υπεπθ, Ειδική Υπηρεσία Επιλογής Προγραμμάτων ΚΠΣ. Διαθέσιμο στο [http://nip-oloimero.sch.gr/appdata/documents/odigos%20gonea\(Ir\).pdf](http://nip-oloimero.sch.gr/appdata/documents/odigos%20gonea(Ir).pdf)
- Γεωργογιάννης, Π.** (1997). Εκπαίδευση και διαπολιτισμική κοινωνία. Αθήνα: Gutenberg.

- Γεωργογιάννης, Π.** (1999). Θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκαγκιώ, Μ.** (2002) Πλαστικές τέχνες – Στοιχεία μιας διδακτικής κριτικής (μτφρ.Καρρά Μ.).Αθήνα:Νεφέλη.
- Γονατάς, Ν., Κυδωνάκη, Π.** (1985). Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. ΕΚΚΕ.
- Δ.Ε.Π.Π.Σ.** (2002). Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο και Προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων. Αθήνα:ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Διαθέσιμο στο: <http://www.pi-schools.org/programs/depps>
- Διβάνη, Α.** (1995). Ελλάδα και Μειονότητες: το σύστημα διεθνούς προστασίας της Κοινωνίας των Εθνών. Αθήνα: Νεφέλη.
- Δημαράς, Α.** (1990). Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε. Τόμος Α και Β. Αθήνα.
- Eisner, E.** (1999). Αναλυτικά προγράμματα και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Εισαγ. επιμ. Χ. Θεοφιλίδης & Α. Κουρτέλλας. Λευκωσία: Χ. Θεοφιλίδης & Α. Κουρτέλλας.
- Ζεγκίνης, Ε.** (1994). Οι μουσουλμάνοι Αθίγγανοι της Θράκης. Θεσσαλονίκη.
- Gardner, H.** (1982). Art, mind and brain: A cognitive approach to creativity. New York: Basic Books.
- Gardner, H.** (1990). Art Education and Human Development. Los Angeles: The Getty Center for Education in the Arts.
- Hall, E.** (2009). Mixed messages: the role and value of drawing in early education. *International Journal of Early Years Education*, 17(3), 179-190.
- Herne, S.** (1996). Art in the primary school, London: Tower Hamlets Primary Art Curriculum Working Group.
- Kampeza, M.** (2006). Preschool children's ideas about the Earth as a cosmic body and the day/night cycle. *Journal of Science Education*, 7(2), 119-122.

- Κανακίδου, Ε.** (1994). Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
- Κάτσικας, Χ., Πολίτου, Ε.** (1999). Τσιγγάνοι, μειονοτικοί, παλλινοστούντες και αλλοδαποί στην ελληνική εκπαίδευση. Εκτός «τάξης» το «διαφορετικό». Αθήνα: Gutenberg.
- Καρατζόλα, Ε.** (2001). ΚΕΜΟ: Γλωσσική ετερότητα στην Ελλάδα, γλώσσες της μειονότητας της Δ.Θράκης, σλαβικές διάλεκτοι της Μακεδονίας. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Κεσίδου, Α.** (2008) *Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εισαγωγή* στο Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο (γυμνάσιο), Δ. Κ. Μαυροσκούφης (Επιμ.), Οδηγός Επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή, Θεσσαλονίκη. ΥΠ.Ε.Π.Θ
- Κιτσαράς, Γ.** (1991). Εισαγωγή στην Προσχολική Παιδαγωγική. Εκδόσεις : Παπαζήσης.
- Kress, G., & Leeuwen, T.** (1996). Reading Images, the grammar of visual design, London: Routledge
- Kuczynski, J.** (1958) Geschichte der Kinderarbeit in Deutschland 1750-1939, Bd.1., Berlin.
- Lowenfeld, V., & Brittain, W.** (1987). Creative and mental growth. New York: Macmillan Publishing Co.
- Μαγουλιώτης, Απ.,** (2002). Εικαστικές Δημιουργίες Ι μέσα από την παρατήρηση. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Μαγουλιώτης, Απ.** (2011). «Εικαστικές δραστηριότητες ζωγραφικής και οι απόψεις των νηπίων». Στο Αργυρίου Μ. & Καμπύλης, Π. (επιμ.) 4th International Conference Arts and Education-A creative way into languages σσ. 118-124
- Μαγουλιώτης, Απ.** (2014). Εικαστική Παιδαγωγική. Εκδόσεις: Συμμετρία.

- Μάγος, Κ.** (2004). Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη διαχείριση εθνοπολιτισμικών διαφορών. Η περίπτωση των πλειονοτικών εκπαιδευτικών στα Μειονοτικά Σχολεία της Θράκης. Διδακτορική διατριβή. ΤΕΑΠΗ.
- Μάρκου, Γ.Π.** (1996). Προσεγγίσεις της πολυπολιτισμικότητας και διαπολιτισμική εκπαίδευση/επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ.
- Μελάς, Α.**(1871). Παιδαγωγικόν Εγχειρίδιον προς χρήσιν των παιδαγωγούντων, εν Αθήναις. Αθήνα.
- Μεταλληνού, Γ.** (1977). Το ζήτημα της μεταφράσεως της Αγίας Γραφής εις την νεολληνικήν κατά τον 19^ο αιώνα. Αθήνα.
- Παναγιωτίδης, Μ. Ν.** (1997). Οι Πομάκοι και η γλώσσα τους, Αλεξανδρούπολη, Γνώμη
- Πανταζής, Σπ.** (2014). *Pedagogy theory & praxis*, 12/2014.
- Papandreou, M. & Terzi, M.** (2011). Exploring children's ideas about natural phenomena in kindergarten classes: designing and evaluating «eliciting activities». *Review of Science, Mathematics and ICT Education*, 5(2), 27 - 47.
- Παπαδοπούλου, Μ.** (2004). Παίζοντας με την Τέχνη: Το πρόγραμμα της Έλλης Τρίμη για παιδιά Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Πουρκός, Μ. Α.** (2009). «Τέχνη-Ψυχολογία-Εκπαίδευση: Η προσέγγιση του L. S.Vygotsky», Στο Μ. Πουρκός (επιμ.). Τέχνη, παιχνίδι αφήγηση ψυχολογικές και ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις, Αθήνα: Τόπος, σ. 65-210.
- Robson, C.** (1993) [2010]. Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Β. Νταλάκου, Κ. Βασιλικού (Μετάφ.). Αθήνα: Gutenberg.
- Σάββα, Α. & Τρίμη, Ε.** (2005). «Η προσέγγιση εκθεμάτων μέσα από εικαστικές δραστηριότητες παιδιών προσχολικής ηλικίας στο Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 39, 115 – 132.
- Savva, A., Trimis, E.** (2005). «Young Children Responses to Contemporary Art Exhibits: The Role of Artistic Experiences», *International Journal of Education and Arts*, 6 (13), 1-22.

- Σελλά-Μάζη, Ε.** (2001). Διγλωσσία και κοινωνία. Αθήνα: Προσκήνιο.
- Στώικου, Σ. & Ορφανάκος, Π.** (2015). Οδηγοί Μελέτης 2015 - Επιτροπή Δημόσιας Τάξης, Διοίκησης και Δικαιοσύνης. Αθήνα: Afixis
- Τρίμη, Έ.** (1996). «Ένα Εξελικτικό Εικαστικό Πρόγραμμα για την Προσχολική Εκπαίδευση βασισμένο στις αρχές της ‘Ολιστικής’ και της ‘Εις βάθος προσέγγισης’- Ερευνητική Εφαρμογή με ‘χάρτινο-άχρηστο’ υλικό», Ερευνώντας τον Κόσμο του Παιδιού, 2, 137-152.
- Τρίμη, Έ.** (2001). «Ανακυκλώνοντας μέσα από την τέχνη. Κατασκευές παιδαγωγικού εποπτικού υλικού με απλά καθημερινά υλικά», Εικαστική Παιδεία, 17, 150-160.
- Τρίμη, Ε.& Μαναβόπουλος, Κ.** (2001). «Προωθώντας τις δημιουργικές ικανότητες των παιδιών μέσα από ένα εικαστικό πρόγραμμα με φαινομενικά άχρηστο υλικό», στο Κούρτη Ε. (επιμ.), Η έρευνα στην προσχολική εκπαίδευση. Τόμος Α΄: Διδακτική μεθοδολογία. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός, 229 – 245.
- Τρίμη, Έ.** (2005). «Τέχνη και Περιβάλλον: Εικαστικές Εφαρμογές σε Μικρά Παιδιά», στο Γεωργόπουλος Α.Δ. (επιμ.), Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός, 551-589.
- Τρίμη, Ε. & Epstein, Α.** (2005). «Εικαστικές Τέχνες και Μικρά Παιδιά». Τυπωθήτω: Γιώργος Δαρδανός.
- Τρουμπέτα, Σ.** (2002). Κατασκευάζοντας ταυτότητες για τους μουσουλμάνους της Θράκης. Αθήνα: ΚΕΜΟ.
- Τσιτσελίκης, Κ.** (2001). Μειονοτικές γλώσσες στην Ελλάδα. Αθήνα: ΚΕΜΟ.
- Τσιτσελίκης, Κ.** (2001). Η μειονοτική εκπαίδευση της Θράκης. Αθήνα Κομοτηνή: Σάκουλας.

Χαρίτος, Χ. (1998) Το ελληνικό νηπιαγωγείο και οι ρίζες του. Συμβολή στην ιστορία της Προσχολικής αγωγής. Αθήνα : Gutenberg – Δαρδανός Γιώργος και Κώστας.

Χριστόπουλος, Δ. (2002). Η ετερότητα ως σχέση εξουσίας, Κριτική, Σειρά Μελετών του ΚΕΜΟ. Αθήνα.

<https://www.hellinon.net/thrace.htm>

Wing, K. (2000). Γιαχάννες Ίπτεν, Η εικαστική παιδαγωγική ως ολιστική παιδαγωγική, (μετάφραση Μπεκιάρη Στ.). Αθήνα: Ένωση Καθηγητών Καλλιτεχνικών Μαθημάτων, Press Line.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η απομαγνητοφώνηση δεδομένων και στα τούρκικα και στα ελληνικά. Για να γίνει κατανοητό αξίζει να σημειωθεί ότι όπου «E» είναι η Ερευνήτρια και «A» η Απάντηση.

Çocuk1	Παιδί1
E: Anaokulunda neler yapmak hoşuna gidiyor?	E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο;
A: Ders yapmak.	A: Μάθημα.
E: Mesela nasıl dersler?	E: Τι μάθημα;
A:	A: ...
E: Peki resim çizmek hoşuna gidiyor mu?	E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφίες;
A: Gidiyor.	A: Ναι.
E: Neden?	E: Γιατί;
A: Öyle, çok seviyorum diye.	A: Έτσι, επειδή αγαπάω πολύ.
E: Çok seviyorsun diye?	E: Επειδή αγάπες πολύ;
A: Hi hi.	A: Ναι.
E: Peki ne yaptuktan sonra resim yapmak daha çok hoşuna gidiyor, oyundan sonra mı, dersten sonra mı?	E: Πότε σου αρέσει περισσότερο να ζωγραφίζεις; Μετά από το μάθημα ή μετά από παιχνίδι;
A: Oyun.	A: Παιχνίδι.
E: Oyundan sonra mı. Peki ne zaman resim çizmek istemezsin?	E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίζεις;
A: Okulda değilken.	A: Όταν δεν είμαι στο νηπιαγωγείο.
E: Nasıl yani?	E: Δηλαδή;
A: Okulda değilken.	A: Όταν δεν είμαι στο νηπιαγωγείο.
E: Mesela nerdeyken?	E: Για παράδειγμα;
A: Okuldayken yapıyorum.	A: Ζωγραφίζω όταν είμαι στο σχολείο.
E: Hmm, okuldayken mi hoşuna gidiyor resim çizmek?	E: Χμμ, σου αρέσει να ζωγραφίζεις όταν είσαι στο σχολείο;
A: Hi hi	A: Ναι.
E: Peki resim çizmek sana yardımcı oluyor mu?	E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική;
A: Oluyor.	A: Βοηθάει.
E: hangi konuda?	E: Σε τι;
A: Güzellik.	A: Ομορφιά.
E: Güzellik mi, nasıl yani daha açıklar mısın?	E: Ομορφιά; Μπορείς να μου το εξηγήσεις;
A: Güzellik.	A: Ομορφιά.
E: Hmm, peki çizdiğin resimleri ne yapmak istersin?	E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες;
A: Süpriz.	A: Έκπληξη.
E: Kime süpriz?	E: Σε ποιόν;
A: Kiriaya.	A: Στην κυρία.
E: Resimle alakalı öğrenmek istediğin yeni bişey var mı?	E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική;
A: Hmmm, yok.	A: Χμμμ, όχι.
E: Yok mu, peki resim çizmek sana yardımcı oluyor mu?	E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική;
A: Oluyor.	A: Ναι.
E: Hangi konuda?	E: Σε τι;
A: Eğlenceli olmakta.	A: Στο να διασκεδάσω.
E: Peki başka bişey için kullanıyor musun sen resimlerini?	E: Χρησιμοποιείς για κάτι άλλο τις ζωγραφίες σου;
A: Hi Hi.	A: Ναι.
E: Ne için?	E: Για τι;
A: Mesela süpriz için, mesela başka birileri için süpriz.	A: Για έκπληξη, για παράδειγμα να κάνω έκπληξη σε κάποιον άλλους.
E: Hmmm süpriz yapmak için. Peki öğretmeninle alakalı yardımcı oluyor mu?	E: Σε βοηθάει σχετικά με την κυρία σου;
A: Hi hi.	A: Ναι.
E: Hangi konuda?	E: Σε τι;
A: Mesela sayı saymakta.	A: Για παράδειγμα, το να μετρήσω.
E: Nasıl, anlatır mısın?	E: Πως; Μπορείς να μου εξηγήσεις;
A: Bir, iki, üç, dört, beş, altı ama biz yunanca sayıyoruz ena, dio, tesera, eksi, epta, endeka.	A: 1,2,3,4,5,6, αλλά εμείς μετράμε στα ελληνικά ένα, δύο, τέσσερα, έξι, επτά, ένδεκα.
E: Peki resimde mi çiziyorsun bunları?	E: Αυτά ζωγραφίζεις εσύ;
A: Hi Hi.	A: Ναι.
E: Nasıl?	E: Πως;
A: Ama tam olarak çizmiorum.	A: Αλλά όχι ακριβώς αυτά.
E: Peki acaba burdaki çocuk ne yapmaya çalışıyor, anlatır mısın bana biraz resmini?	E: Τι προσπαθεί να κάνει αυτό το παιδί, μπορείς να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου;
A: Burada şey yapmaya çalışıyor, mutfağa gitmeye çalışıyor ama gidemiyor çünkü büyümüş çok.	A: Εδώ προσπαθεί να κάνει, προσπαθεί να πάει στην κουζίνα αλλά δεν μπορεί επειδή έχει μεγαλώσει πολύ.
E: Peki neden mutfağa gitmek istiyor?	E: Γιατί θέλει να πάει στην κουζίνα;
A: Çünkü ordan abur- cubur almak istiyor.	A: Επειδή θέλει να πάρει πρόχειρο φαγητό (τροφήμο παλιοπραμάτων).
E: Hmm ne yapacak o abur- cuburları?	E: Τι θα τα κάνει;
A: Yiyecek.	A: Θα τα φάει.
E: Peki başka neler var resminde?	E: Άλλο τι έχεις ζωγραφίσει;
A: Dışarıya çıkacak sonra arkadaşlarıyla oynayacak.	A: Μετά θα βγει έξω και θα παίζει με τους φίλους του.
E: Peki bunlar ne?	E: Τι είναι αυτά;
A: Araba, bu da çamur makinesi.	A: Αυτοκίνητο, και αυτό μηχανήμα που κάνει λάσπη.
E: Ne yapıyor bu araba?	E: Τι κάνει αυτό το αυτοκίνητο;
A: O yuruyor bu araba da onu itiyor böyle ting ting.	A: Αυτό περπατάει και εκείνο το σπρώχνει έτσι τινγκ τινγκ.
E: Bunları çizerken ne düşünüydün?	E: Τι σκεφτόσουν όταν έφτιαχνες αυτά;
	A: Αν θα ζωγραφίσω κάτι άλλο και τελικά ζωγράφισα.

<p>A: Başka birşey çizsem mi diye sonra çizdim. E: Ne çizdin başka? A: E bunu. E: Peki birşey mi göstermek istedin sen bu resmi yaparken? A: Hi hi. E: Ne? A: Tam olarak hatırlayamıyorum. E: Peki burda ne göstermeye çalışıyordun? A: Burada da araba çizmeye çalışıyordum ama yürüyemiyor çünkü bozuk. E: Neden bozulmuş? A: Bilmiyorum, çünkü siyah bu araba koltukları çıkık diye, yeni boyamışlar. E: Bir de şuna bakar mısın, burda neler çizdiğini anlatır mısın? A: Bu kedi de bisikletine yetişmek istiyor ama yetişemiyor çünkü bisikleti hayaletlerle dolu. E: Hayaletlerle mi dolu? A: Hayaletlerle, sonra bu da aramaya başlamış. E: Peki ne yapmaya çalışıyor o kedi orda? A: Çıkmaya çalışıyor ama çıkamıyor. E: Sen bunu çizirken aklında ne vardı? A: Başka birşey ama onu çizmedim bunu çizdim. E: Birşey mi göstermek istedin? A: Evet. E: Ne? A: Şey bunu göstermek istedim kiriyaya o da bilmiyorum ama unuttum galiba. E: Peki o zaman buna geçelim, burda ne çizdiğini anlatır mısın bana? A: Bak bunlar hayaletler, bu da uçak, uzay gemisi ve bunlar da arkadaşları bir sürü arkadaş. Sonra bunlar hayaletle dönüşüyor. E: Hayaletler ne yapmaya çalışıyor orda? A: Yemeğe çalışıyor bunları, bunu da. E: Bunlar ne? A: Bu abur-cuburdan ev, bu patlamış mısır bu da uzay gemisi mısırdan, bunlar da hayalet.</p>	<p>E: Τι ζωγράφισες; A: Να αυτό. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι με αυτή ζωγραφιά; A: Ναι. E: Τι; A: Δεν μπορώ να θυμηθώ ακριβώς. E: Εδώ τι προσπάθησες να δείξεις; A: Και εδώ προσπάθησα να ζωγραφίσω ένα αυτοκίνητο αλλά δε μπορεί να προχωρήσει επειδή είναι χαλασμένο. E: Γιατί χάλασε; A: Δε ξέρω, επειδή είναι μαύρο το αυτοκίνητο έχουν βγάλει τα καθίσματα του, τώρα το έβαψαν. E: Για δεξ και αυτό, τι ζωγράφισες εδώ μπορείς να μου εξηγήσεις; A: Αυτή η γάτα προσπαθεί να προλάβει το ποδήλατο της αλλά δεν μπορεί επειδή το ποδήλατο έχει γεμίσει με φαντάσματα. E: Είναι γεμάτη με φαντάσματα; A: Με φαντάσματα, μετά και αυτή αρχίζει να ψάχνεται. E: Τι προσπαθεί να κάνει η γάτα εκεί; A: Προσπαθεί να βγει αλλά δε μπορεί. E: Τι είχε στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Κάτι άλλο αλλά δεν το ζωγράφισα και τελικά ζωγράφισα αυτό. E: Ήθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Ήθελα να το δείξω στην κυρία αλλά δε ξέρω μάλλον το ζήχισα. E: Ας δούμε και αυτό, τι ζωγράφισες εδώ; Μπορείς να μου εξηγήσεις ; A: Δες αυτά είναι τα φαντάσματα, αυτό αεροπλάνο, διαστημόπλοιο και αυτά οι φίλοι του, ένα σορό φίλοι. Αυτά μετασχηματίζονται σε φάντασμα μετά. E: Τι προσπαθούν να κάνουν τα φαντάσματα; A: Προσπαθούν να φάνε αυτά, και αυτό. E: Τι είναι αυτά; A: Αυτό είναι σπίτι από πρόχειρο φαγητό, αυτό ποπκορν και αυτό διαστημόπλοιο από καλαμπόκι, και αυτά είναι φαντάσματα.</p>
<p>Çocuk2</p> <p>E: Anaokulunda neler yapmak hoşuna gidiyor? A: Dersimi yapmak, yemeğimi yemek sonra arkadaşlarımla oynamak. E: Peki resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: Neden? A: Çünkü eğlenceli geliyor bana. E: Peki ne yaptuktan sonra resim çizmek hoşuna gider? A: Arkadaşlarımla, arkadaşlarımla oyun oynadıktan sonra. E: Peki ne zaman gitmez? A: ..... E: Peki resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Hangi konuda? A: Resim konusunda. E: Peki ne zaman resim çizmek hoşuna gitmiyor? A: Bazen gitmiyor. E: Nasıl yani? A: İşte resim bittiğinde daha da boyamak istemiyorum. E: Yani bir resim yaptıktan sonra ikinci mi istemezsin, Peki çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Çekmeceye koymak isterim. E: Peki resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Mesela? A: İşte... her hangi birşey. E: Resim çizerken neler düşünüyorsun? A: Düşünmüyorum... Arkadaşlarımla bitirdiğini, güzel bi resim olmasını istiyorum, öyle düşünüyorum. E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Ne konuda? A: Resim konusunda. E: Benimle resimlerin hakkında konuşur musun, mesela ne çizdin burda? A: Bak, bu köpek burdan insan geliyor bu kelebek uçuyor, ayağımı kırmış sonra basmış buraya, bir de bu gene hayalet, bu gene kurt, bu da kurt küpeği. Bunlar savaşıyorlar bu gene savaşmayın durun diyor, onlar durmuyor hala savaşıyorlar. E: Yani ne anlatmak için çizdin sen bunları? Neler düşünüyordun sen bunları çizirken? A: İşte resim konularında düşünüyordum.</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω μάθημα, να φάω το φαγητό μου και μετά να παίξω με τους φίλους μου. E: Τι σου αρέσει να κάνεις ζωγραφίες; A: Μου αρέσει. E: Γιατί; A: Γιατί μου φαίνεται διασκεδαστικό. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Με τους φίλους μου, μετά από το παιχνίδι που παίζω με τους φίλους μου. E: Και πότε δε σου αρέσει; A: ... E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Βοηθάει. E: Σε τι; A: Στη ζωγραφική. E: Και πότε δεν σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Μερικές φορές δεν μου αρέσει. E: Πως δηλαδή; A: Όταν τελειώνω τη ζωγραφιά μου δεν θέλω να βιάω περισσότερο. E: Δηλαδή όταν τελειώνεις μια ζωγραφιά δεν θέλεις να κάνεις το δεύτερο; Και τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Θέλω να τις βάλω στη συρτάρι. E: Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι; A: Έτσι... Οτιδήποτε. E: Τι σκεφτόσαι όταν ζωγραφίζεις; A: Σκεφτόμαι... ότι έχουν τελειώσει οι φίλοι μου, θέλω να είναι μια όμορφη ζωγραφιά, αυτά σκέφτομαι. E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Βοηθάει. E: Σε τι; A: Σε ότι αφορά τη ζωγραφική. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Δες, αυτό είναι ένας σκύλος έρχεται ένας άνθρωπος και πετάει η πεταλούδα, έχει σπάσει το πόδι του και έχει πατήσει εδώ, και αυτό είναι ένα φάντασμα, αυτό είναι λύκος, και αυτό λευκόσκυλο. Αυτά πολεμάνε και αυτό τους λείπει σταματήσουν αλλά δεν σταματάνε. E: Τι ήθελες να πεις με αυτή τη ζωγραφιά; Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Σκεφτόμουνα θέματα για τη ζωγραφική. E: Ήθελες να δείξεις κάτι με αυτό που ζωγράφισες</p>

<p>E: Peki bişeyser mi göstermek istedin sen bu resimde? A: Hi hi. E: Ne? A: Resmimi göstermek istedim. E: Tamam ama resminde neyi göstermek istedin? A: İşte bu ayırıyor kavga etmesinler diye. E: Peki burda ne çizdin? Benimle resmin hakkında konuşur musun? A: Bu erkek, bu kız, bu gene onun büyük havuzu, renkli havuzu. E: Peki ne yapmaya çalışıyor bu resimdeki çocuklar? A: Suyu atıyorlar. E: Başka neler yapıyorlar? A: Toplarını alıp oynuyorlar suda. E: Bu resmi çizerken neler düşünüyordun, bişey mi anlatmak istedin? A: Düşündüm ki... resim konusunda böyle bir resim yapmak. E: Neden yaptın böyle bi resmi? A: Çünkü canım çekti. E: Birine bişey mi anlatmak istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Anlatmak istedim: arkadaşlar gelin resmimi görün. E: Peki bu resminle alakalı ne söylemek istersin? A: Bu çocuk... bu çocuk işte arkadaşları yokken sıkıldı ama yine de mutlu. Evini çok seviyor diye evine gitme kararı vermiş ve gitmiş. E: Peki ne düşünüyordun sen bunu çizerken? A: Resim konusunda bunu yapmayı düşünüyordum. E: Acaba sen de mi eve gitmek istiyordun o zaman? A: Hi Hi. E: Ondan mı çizdin? A: Hi hi. E: Öğretmenine göstermek için mi çizdin? A: Hi Hi. E: Bu çocuk neler yapıyor burda? A: İşte arkadaşlarına gidiyor sonra canı sıkılınca eve dönüyor. E: Peki burdakiler ne yapıyor? A: Ordakiler de bu küçük çocuğa doğum günü pastası yapıyor. E: Bu çocuklar burda ne yapıyorlar? A: Ona şaşırtı günü yapıyorlar, doğum günüymüş. E: Peki sen bu resimleri ne yapmak istersin? A: Duvara asmak isterim. E: Resimler sana hangi konuda yardımcı oluyor? A: Resim konularında.</p>	<p>A: Nai. E: Ti. A: Na δείξω τη ζωγραφιά μου. E: Εντάξει αλλά με αυτή τη ζωγραφιά τι ήθελες να δείξεις; A: Na αυτό τους χωρίζει για να μη μαλώνουν. E: Τι έχεις ζωγραφίσει εδώ; Θέλες να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; A: Αυτό είναι αγόρι, αυτό κορίτσι και αυτό είναι η πιασά του, χροματιστή πιασά. E: Τι προσπαθούν να κάνουν τα παιδιά της ζωγραφιάς σου; A: Κάνουν βουτιές. E: Άλλο τι κάνουν; A: Παίρνουν τη μπάλα τους και παίζουν στο νερό. E: Τι σκεφτόσουν όταν ζωγράφιζες αυτό; Ηθελές να πας κάτι; A: Σκεφτόμουν ότι... Na κάνω κάτι τέτοιο σχετικά με τη ζωγραφική. E: Γιατί έκανες μια τέτοια ζωγραφιά; A: Επειδή το ήθελα. E: Ηθελές να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Nai. E: Ti. A: Ηθελά να δείξω, φίλοι μου ελάτε να δείτε τη ζωγραφιά μου. E: Τι θα ήθελες να πας σχετικά με αυτήν; A: Αυτό το παιδί... αυτό το παιδί βαριέται επειδή λείπουν οι φίλοι του αλλά ακόμα και έτσι είναι χαρούμενο. Αγαπάει πάρα πολύ το σπίτι του γι' αυτό και πήρε απόφαση να πάει στο σπίτι και πήγε. E: Τι σκεφτόσουν όταν ζωγράφιζες αυτό; A: Na κάνω κάτι τέτοιο. E: Μήπως ήθελες και εσύ να πας στο σπίτι; A: Nai. E: Γι' αυτό τη ζωγράφισες; A: Nai. E: Για να δείξεις στην κυρία σου; A: Nai. E: Τι κάνει αυτό το παιδί εδώ; A: Πάει στους φίλους του και όταν βαριέται επιστρέφει στο σπίτι. E: Και αυτά εδώ τι κάνουν; A: Αυτά, κάνουν τούρτα γενοβλιόν στο μικρό παιδί. E: Αυτά τα παιδιά; A: Τον κάνουν εκπληξη, είναι τα γενέθλια του. E: Τι θέλες να κάνεις τις ζωγραφίες αυτές; A: Na τα κολλήσω στον τοίχο. E: Σε τι σε βοηθάνε οι ζωγραφιές; A: Σε θέματα ζωγραφικής.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim. E: Neler çizmek hoşuna gidiyor senin? A: Ağaç. E: Başka? A: Keçi. E: Başka? A: Top. E: Başka başka var mı? A: .... E: Peki ne yaptıktan sonra resim çizmek hoşuna gidiyor? A: .... E: Oyundan sonra mı, dersten sonra mı yada başka bişeyden sonra mı? A: Tenefüsten sonra. E: Peki ne zaman resim çizmek hoşuna gitmiyor? A: Evdeyken. E: Peki sence resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Evet. E: Hangi konuda ? A: Güzel bi konuda. E: Ne öğreniyorsun resim çizerken? A: Zürafa, fil, köpek, at. E: Ne oluyor bunlar hepsi? A: .... E: Hayvanlar mı acaba? A: Hi hi. E: Peki çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Güzel bir hayvan. E: Peki o resimleri çizdikten sonra onlara ne yapmak istersin? A: .... E: Hanı şu kağıtlara çizdiğin resimleri, ne yapmak istersin sonra? A: Asmak. E: Nereye asmak?</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Ζωγραφική. E: Τι σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Δέντρο. E: Άλλο. A: Κατσικά. E: Άλλο. A: Μπάλα. E: Άλλο; Υπάρχει; A: .... E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: .... E: Μετά από παιχνίδι; Μετά το μάθημα ή κάτι άλλο; A: Μετά το διάλειμμα. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίζεις; A: Όταν είμαι στο σπίτι. E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Nai. E: Σε τι. A: Σε κάτι καλό. E: Τι μαθαίνεις όταν ζωγραφίζεις; A: Τι καμηλοπάρδαλη, τον ελέφαντα, το σκύλο, τον άλογο. E: Τι είναι όλα αυτά; A: .... E: Μήπως ζώα; A: Nai. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Ένα όμορφο ζώο. E: Και τι θέλεις να τα κάνεις; A: .... E: Αυτές τις ζωγραφίες που έκανες πάνω στο χαρτί, τι θέλεις να τα κάνεις; A: Na κολλήσω. E: Που; A: Στον πίνακα.</p>

Çocuk3

Παιδί3

<p>A: Tahtaya. E: Peki resim hakkında daha çok şey öğrenmek ister miydin? A: Hi hi. E: Ne? A: .... E: Neler öğrenmek isterdin resimde alakalı? A: Ağaç, keçi, bi de meşe bi de zürafa, bi de köpek. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Annem, babam. E: Ne yapıyor annenle baban? A: Evciler. E: Bu resimde ne yapıyorlar? A: Yatıyorlar. E: Peki ne düşünüyordun sen bunu çizerken? A: Annemle babam. E: Hmm annenle babamı çok mu seviyorsun sen? Peki bu kim? A: Bu gene yastak. E: Burda ne çizmeye uğraştın? A: Araba. E: Başka? A: Babam bi de ben. E: Ne yapıyorsunuz burda? A: Arabaya bindik. E: Ne yapacaksınız? Nereye gideceksiniz? A: Kütüklüye. E: Ne yapacaksınız Kütüklüde? A: Yemek yiecez. E: Burda neler yapıyorsunuz anlatır mısın? A: Oturuyoruz. E: Bu resimde neler yapmaya çalıştın? A: Böyle karanlık. E: Peki bu ne burda? A: İnsan. E: Ne yapıyor o insan? A: Gök kuşaklarına bakıyor. E: Başka neler yapmaya çalışıyor? A: Gök kuşağına gitmek istiyor. E: Sen bu resmi çizerken neler vardı aklında? Bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: İnsan bi de gök kuşağı. E: Burda ne çizdin? A: Bu fil bu gene .... E: Ne göstermek istiyor bu fil burda? Ne yapamaya çalışıyor? A: Yemek yemeğe. E: Peki sen bunu çizerken ne vardı aklında? Neler düşünüyordun? A: Fil ve yemek. E: Bişey mi anlatmak istedin sen bu resimde? A: İt. E: Acaba sen de aç mıydın bu fili çizerken? A: ..... E: Tamam. Sence resim sana ne konuda yardımcı ola bilir? A: Resim çizmekte. E: Başka bi konuda yardımcı ola bilir mi, başka nelerde kullanıyorsun sen resmi? A: Hayvan çizmekte. E: Bişeyseri anlatamayınca resim çizer misin? A: Hi hi. E: Mesela ne çizersin? A: Ağaç, kedi, köpek, zürafa bi de keçi E: Onları çizerken ne göstermeye çalışırsın? A: Hayvanları.</p>	<p>E: Oa ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι; A: .... E: Τι θα ήθελες να μάθεις σχετικά με τη ζωγραφική; A: Το δέντρο, τη κατσίκια, και την βελανιδιά, και το σκύλο. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Η μαμά μου, ο πατέρας μου. E: Τι κάνουν η μάμα και ο πατέρας σου; A: Είναι στο σπίτι. E: Τι κάνουν εδώ στη ζωγραφιά; A: Ξαπλώνουν. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τη μαμά και το μαμαμά μου. E: Αγαπάς πολύ τους γονείς σου; Και ποιος είναι αυτός; A: Αυτό είναι μαζιάρτι. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Αυτοκίνητο. E: Άλλο; A: Ο πατέρας μου και εμένα. E: Τι κάνετε εδώ; A: Ανεβήκαμε στο αυτοκίνητο. E: Τι θα κάνετε; Που θα πάτε; A: Στο Μικράκιο. E: Τι θα κάνετε στο Μικράκιο; A: Θα φάμε φαγητό. E: Θέλεις να μου εξηγήσεις το τι κάνετε εδώ; A: Καθόμαστε. E: Τι προσπάθησες να κάνεις σε αυτή τη ζωγραφιά; A: Έτσι σκοτάδια. E: Και αυτό τι είναι; A: Άνθρωπος. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; A: Βλέπει τον ουράνιο τόξο. E: Άλλο τι προσπαθεί να κάνει; A: Θέλει να πάει στον ουράνιο τόξο. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν ζωγράφιζες αυτό; Ήθελες να δείξεις κάτι. A: Ναι. E: Τι; A: Τον άνθρωπο και τον ουράνιο τόξο. E: Τι έχεις ζωγραφίσει εδώ; A: Αυτό είναι ελέφαντας και αυτό.... E: Τι προσπαθεί να δείξει αυτός ο ελέφαντας εδώ; Τι προσπαθεί να κάνει; A: Προσπαθεί να φάει. E: Όταν έκανες αυτό τι είχες στο μυαλό σου; Τι σκεφτόσουν; A: Τον ελέφαντα και φαγητό. E: Ήθελες να πεις κάτι με αυτήν τη ζωγραφιά; A: Όχι. E: Μήπως και εσύ πενούσες όταν ζωγράφιζες τον ελέφαντα; A: ..... E: Εντάξει. Που πιστεύεις ότι μπορεί να σε βοηθήσει η ζωγραφική; A: Στη απεκόνιση των ζώων. E: Ζωγραφίζεις όταν δεν μπορείς να εξηγήσεις κάτι. A: Ναι. E: Τι για παράδειγμα; A: Το δέντρο, τη γάτα, το σκύλο, την καμηλοπάρδαλη και τη κατσίκια. E: Τι δείχνεις με αυτά; A: Τα ζώα.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor senin? A: Resim. E: Peki ne çizmek hoşuna gidiyor? A: Odun motoru. E: Neden resim çizmek hoşuna gidiyor? A: Seviyorum. E: Neyle uğraştıktan sonra resim çizmek hoşuna gidiyor? Ne zaman seversin resim çizmeyi? A: Yemek yedikten sonra. E: Peki ne zaman sevmezsin? A: Karmım açken. E: Sence resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Evet. E: Ne konuda?</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Ζωγραφική. E: Τι σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Ξυλοκοπτική μηχανή. E: Γιατί σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Αγαπώ. E: Μετά από τι σου αρέσει να ζωγραφίζεις; Πότε θέλεις; A: Μετά το φαγητό. E: Πότε δεν σου αρέσει; A: Όταν πεινάω. E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι; A: ..... E: Τι μαθαίνεις όταν ζωγραφίζεις;</p>

Çocuk4

Παιδί4

<p>A: .... E: Ne öğreniyorsun resim çizerken? A: .... E: Sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: .... E: Bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Duvara asmak. E: Peki onlara bakmak hoşuna mı gidiyor? A: Evet. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Mesela neler öğrenmek isterdin? A: Odun motoru yapmak. E: Sen odun motoru yapı biliyor musun? A: ıı. Sadece söktüğüm var. E: Başka şeyler çiziyor musun? A: Çiziyorum. E: Neler? A: Tüfek. E: Neden çiziyorsun bu şeyleri? Neler düşünüyorsun çizerken? A: .... E: Gel şuraya bakalım, neler çizdin sen burda? A: Ev, çimen, ağaç, kapı, pencere, insan, ağaç. E: Bu insan ne yapıyor burda? A: Ağacı kırmaya gitmiş. E: Ne yapacak ağaca? Bişey mi anlatmaya çalışıyor burda? A: Elma. E: Elma mı toplamaya gitti? Sen bu resmi çizerken ne düşünüyordun, ne vardı aklında? A: Gök kuşağının sonuna gitmek. E: Peki sonra bu insanı mı çizdin? A: Hi hi. E: Gök kuşağı nerde? A: (resmin arkasında), ilk önce çimen, ilk önce ev, sonra insan, sonra ağaç. E: Ne yapıyor bu insanlık burda? A: Kiraz topluyor. E: Bak bakalım bunda neler var, ne anlatmak istedin sen? A:..... E: Resmin hakkında konuşur musun? Neler çizdin? A: Burda insan, burda ev, burda ağaç burda altın çizdim. E: Ne yapıyor bu insan burda? A: Evin borusunu takmaya gidiyor. E: Ne olmuş evin borusuna? A: Kırılmış. E: Sen bunu çizerken ne düşünüyordun? Acaba kırık boru nu görmüştün? A: Hayır kapı yapmak. E: Birilerine bişey mi anlatmak istiyor bu çocuk burda? A: Boruyu. E: Bak bakalım bu resimde neler var anlatmak ister misin? A: Araba çizcektim başka bişey oldu. E: Ne oldu? A: Kedi. E: Başka ne var? A: Araba, kar, kare, nokta, gök kuşağı, tüfek, odun motoru, odun motoru. E: Bu ne burda? A: İnsan. E: Ne yapıyor o insan? A: Kedinin kulağından içeriye girmiş. E: Neden oraya içeriye girmiş? A:.... E: Ne anlatmaya çalışıyor o çocuk orda? A: ..... E: Kedi ne yapıyor orda? A: Yemek olarak yemiş. E: Yemek olarak kimi yemiş? A: İnsanı. E: Neden insanı yemiş? A: Çünkü insan küçükmüş kediden. E: Yani kedi insandan daha mı büyükmüş? A: Hi hi. E: Bu resimde neler var? A: Bunu ben yeni çizdim, arkasında da var. E: Anlatır mısın neler var bu resimde? A: Çimen, ağaç, insan, ev. E: Ne yapıyor bu insan? A: Ağacı kesiyor. E: Ne yapacak o ağaca? Neden kesiyor onu?</p>	<p>A: ..... E: Σε βοηθάει καθόλου; A: Ναι. E: Σε τι; A:..... E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να τα κολλήσω στον τοίχο. E: Σου αρέσει να τα βλέπεις; A: Ναι. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι θα ήθελες; A: Να κάνω ξυλοκοπτική μηχανή. E: Εσύ μπορείς να κάνεις τέτοια μηχανή; A: Χμμμ, έχω ξηλώσει. E: Ζωγραφίζεις κάτι άλλο; A: Ζωγραφίζω. E: Τι; A: Τουφέκι. E: Γιατί ζωγραφίζεις αυτά; Τι σκέφτεσαι όταν τα κάνεις; A: ..... E: Έλα να δούμε αυτό, τι ζωγραφισες εδώ; A: Σπίτι, γρασιδί, δέντρο, πόρτα, παράθυρο, άνθρωπο, δέντρο. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; A: Πήγε να σπάσει το δέντρο. E: Τι θα το κάνει; Προσπαθεί να εξηγήσει κάτι; A: Μήλο. E: Πήγε να μαζέψει μήλο; Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό, τι είχες στο μυαλό σου; A: Να πάω στο τέλος του ουράνιου τόξου. E: Και μετά ζωγράφισες τον άνθρωπο; A: Ναι. E: Που είναι το ουράνιο τόξο; A: (Στο πίσω μέρος), πρώτα το γρασιδί, πρώτα το σπίτι, μετά τον άνθρωπο, μετά το δέντρο. E: Τι κάνει αυτός ο ανθρώπινακός εδώ; A: Μαζεύει κέρασα. E: Για δες και αυτό, τι προσπάθησες να πεις. A:..... E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες; A: Εδώ τον άνθρωπο, εδώ το σπίτι, εδώ το δέντρο, εδώ ζωγράφισα τα χρυσαφικά. E: Τι κάνει αυτό ο άνθρωπος εδώ; A: Πάει να αντικαταστήσει τη σωλήνα του σπιτιού. E: Τι έπαθε η σωλήνα; A: Έχει σπάσει. E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; Μήπως είχες δει κάποια σπασμένη σωλήνα; A: Οχι, να κάνω πόρτα. E: Προσπαθεί να εξηγήσει κάτι αυτό το παιδί; A: Τι σωλήνα. E: Για δες, θέλεις να μου πεις τι έχεις κάνει εδώ; A: Ηθέλα να κάνω αυτοκίνητο αλλά έγινε κάτι άλλο. E: Τι έγινε; A: Γάτα. E: Άλλο τι έχει η ζωγραφιά σου; A: Αυτοκίνητο, χιόνι, τετράγωνο, τελεία, ουράνιο τόξο, τουφέκι, ξυλοκοπτική μηχανή, ξυλοκοπτική μηχανή. E: Τι είναι αυτό εδώ; A: Άνθρωπος. E: Τι κάνει αυτός; A: Έχει μπει μέσα στο αυτί της γάτας. E: Γιατί έχει μπει εκεί μέσα; A: .... E: Τι προσπαθεί να πει εκείνο το παιδί; A:..... E: Τι κάνει η γάτα; A: Τον έχει φάει. E: Ποιον; A: Τον άνθρωπο. E: Γιατί τον έχει φάει; A: Γιατί ο άνθρωπος ήταν μικρότερος από τη γάτα. E: Δηλαδή η γάτα ήταν μεγαλύτερη; A: Ναι. E: Τι έχεις κάνει σε αυτή τη ζωγραφιά; A: Πρόσφατα το ζωγράφισα αυτό, έχει και από πίσω. E: Θέλεις να πεις τι έχεις κάνει εδώ; A: Γρασιδί, δέντρο, άνθρωπο, σπίτι. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; A: Κόβει το δέντρο. E: Τι θα το κάνει; Γιατί το κόβει;</p>
---	--

<p>A: Çünkü kurumuş. E: Ne anlatmaya çalışıyor bu çocuk burada? A: ..... E: Ağacı kesince ne yapacak odunlara? A: Yakacak. E: Neden? A: Çünkü ağaç kurumuş meyve yapmıyor artık. E: Resim çizmek sana başka komularda yardımcı oluyor mu? A: Olmuyor. E: Bir tek böyle resim çizerken mi? A: Hi hi. E: Başka şeyler için kullanmıyor musun, birine şey göstermek için mesela? A: .....</p>	<p>A: Επειδή μύρανε. E: Τι προσπαθεί να πει αυτό το παιδί; A:..... E: Τι θα κάνει τα ζώα που έκοψε; A: Θα τα κάψει. E: Γιατί; A: Επειδή έχει μύραθει το δέντρο και δεν κάνει φρούτα πλέον. E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Όχι. E: Δηλαδή μόνο όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Δεν χρησιμοποιείς τι ζωγραφική για κάτι άλλο; Για να δείξεις κάτι σε κάποιον για παράδειγμα; A: .....</p>
<p>Çocuk5</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Boyamak, resim bi de oynamak. E: Neden resim çizmek hoşuna gidiyor senin? A: Çok seviyorum. E: Neden? A: Çok eğlenceli. E: Peki ne yaptıktan sonra resim çizmek hoşuna gidiyor? A: ..... E: Mesela ne yaptıktan sonra resim çiziyorsun? A: O zaman çok eğlenceli olmaya başlıyor. E: Ne zaman resim çizmek hoşuna gitmiyor? A: Ne zaman babam geldiğinde. E: Nasıl yani? A: İşte böyle kızgın kızgın. E: Kızgın olunca mı resim çizmek hoşuna gitmiyor? A: hi hi. E: Babanla ne olunca ? A: Babamı çok seviyorum. E: Peki ne zaman resim çizmek hoşuna gidiyor? A: Ne zaman kiria mutlu olursa o zaman. E: Sence resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Hangi konuda? A: Hayvan konusunda. E: Nasıl mesela? A: Zürafa. E: Bu çizdiğin resimleni ne yapmak istiyorsun? A: Asmak. E: Nereye asmak? A: Kapılara. E: Resimlerle alakalı daha çok şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Mesela neler isterdin? A: Topla oynamak. E: Resimde onu mu çizmek isterdin? A: Hi hi. E: Sen ne zaman resim çizmeyi istemiyorsun? A: Kızgın olunca. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burada? A: Bu benim, bu da babam, bu da annem bu da Gözde. E: Başka neler var? A: Bu da bulutlar. E: Ne yapıyorsunuz siz burada? A: Kumsalda yürütüyoruz. E: Bu ne peki? A: Deniz. E: Sen burada ne yapıyorsun? A: Suyun içinde yüzyünüm. E: Bunları çizerken ne vardı aklında? A: Düşünüyordum güzel bir güneş yapmayı. E: Yani güneşli bi hava mı çizmek istiyordun? A: Hi hi. E: Burada ne çizmeye çalıştın? A: Fişek. E: Bunlar ne? A: Bunlar fişek işte. E: Ne yapıyor bu fişekler burada? A: Oynuyorlar. E: Ne oynuyorlar? A: Tabii ki fişek atmaca oynuyorlar.</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να βάφο, να ζωγραφίσω και να παίζω. E: Γιατί σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Αγαπώ πολύ. E: Γιατί. A: Είναι διασκεδαστικό. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: ... E: Μετά από τι για παράδειγμα ζωγραφίζεις; A: Τότε που γίνεται πιο διασκεδαστικό. E: Πότε δεν σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Οποτε έρχεται ο πατέρας μου. E: Πως δηλαδή; A: Έτσι νευριασμένος. E: Δηλαδή όταν είναι νευριασμένος δεν σου αρέσει; A: Ναι. E: Τι με τον πατέρα σου; A: Αγαπώ πάρα πολύ τον πατέρα μου. E: Και πότε σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Τότε που γίνεται χαρούμενη η κυρία. E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική. A: Βοηθάει. E: Σε τι. A: Σχετικά με τα ζώα. E: Πως; A: Καμψησάρδαλη. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να τα κολλήσω. E: Που να τα κολλήσεις; A: Στις πόρτες. E: Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Θα ήθελα. E: Τι. A: Να παίζω με τη μπάλα. E: Θέλεις να ζωγραφίσεις αυτό; A: Ναι. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Όταν είμαι νευριασμένος. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Αυτός είμαι εγώ, αυτός ο πατέρας μου, και αυτή η μαμά μου και αυτή η Γκοζδέ. E: Άλλο τι έχεις κάνει; A: Και αυτά είναι σύννεφα. E: Τι κάνετε εδώ; A: Περιπατάμε στην παραλία. E: Τι είναι αυτό; A: Η θάλασσα. E: Τι κάνεις εσύ; A: Κολυμπάω μέσα στο νερό. E: Τι σκεφτόσουν όταν ζωγράφισες αυτά; A: Σκεφτόμουνα να κάνω έναν ωραίο ήλιο. E: Δηλαδή σκεφτόσουν να κάνεις μια ηλιόλουστη μέρα; A: Τι προσπάθησες να ζωγραφίσεις εδώ; A: Φυσίγγα. E: Και αυτά τι είναι; A: Και αυτά φυσίγγα. E: Τι κάνουν εδώ; A: Παίζουν. E: Τι παίζουν; A: Και βέβαια πετάνε φυσίγγα. E: Προσπάθησες να μας πεις κάτι με αυτά τα φυσίγγα; A: Ναι.</p>

<p>E: Bişey mi anlatmak istedin sen bu işlekle bize? A: Hi hi. E: Ne? A: Bu işlekle çok mutlu olmuş oynarken. E: Oynadıkları için mi çok mutlu olmuşlar? A: Hi hi. E: Başka neler var? A: Başka bişey yok. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Bu harita. E: Bu ortadakiler ne? A: Bunlar hazine. E: Ne yapıyor o hazine orda? A: Hazine gömülü ama. E: Sen burda bişey mi anlatmak istedin? A: Burdan başlıyorsun, gidiyorsun, gidiyorsun sonra dönüyorsun sonra kazıyorsun. Buraya gelince koşuyorsun koşuyorsun sonra buraya geliyorsun burda oturuyorsun, hazinenin içine bakıyorsun görüyorsun çikolata altın. E: Bu resimle alakalı konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Robot. E: Başka neler var? A: Bunlar da robot. Küçük insanlar için kapı. E: Ne yapıyor bu robot burda? A: Tabii ki oturuyor. E: Ne anlatmaya çalışıyor bize o robot? A: Güzel bişeyle alakalı düşünüyör. E: Neyle alakalı düşünüyör? A: Tabii ki bi altın bulmak, yemek onu. Onu bulamıyor, onu düşünüyör. E: Bu insanlar ne yapıyor burda? A: Onlar robotun içinde. E: Ne yapıyorlar robotun içinde? A: Tabii ki karıştırıyorlar bişey, sonra robot ta bozuldu, kırılmış. E: Sen bunları çizerken neler vardı aklında? A: Güneşi yapamadım için üzgündüm ama olsun dedim güneş yapmıyayım böyle olsun. E: Bu insanlar bişey mi anlatmaya çalışıyorlar bu robotu neden bozdular? A: Diyorlar: siz bu robotu neden bozduz şimdi sizi dövmeye geleceğim, öyle diyorlar. E: İçindeki insanlar mı? A: Hi hi.</p>	<p>E: Ti; A: Αυτά τα φυσίγγια είναι χαρούμενα όταν παίζουν. E: Επειδή παίζουν; A: Ναι. E: Άλλο τι έκανες; A: Τίποτα. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Αυτό είναι ένας χάρτης. E: Τι είναι αυτό στη μέση; A: Αυτό είναι θησαυρός. E: Τι κάνει εκεί; A: Ομοίως είναι θαμμένο. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Από εδώ ξεκινάς, πηγαίνεις, πηγαίνεις μετά στρίβεις και μετά σκάβεις. Όταν έρθεις εδώ τρέχεις, τρέχεις μετά φτάνεις εδώ και κάθεται, κοιτάς στον θησαυρό και βλέπεις τα σκολατένια χρυσαφικά. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τα έκανες εδώ; A: Ρομπότ. E: Άλλο τι έκανες; A: Και αυτά είναι ρομπότ. Πόρτα για τους μικρούς ανθρώπους. E: Τι κάνει το ρομπότ εδώ; A: Κάθεται βέβαια. E: Τι προσπαθεί να μας πει το ρομπότ; A: Σκεφτείται κάτι καλό. E: Τι σκέπτεται; A: Να βρει το θησαυρό βέβαια, να το φάει. Δεν μπορεί να το βρει, αυτό σκέφτεται. E: Αυτοί οι άνθρωποι τι κάνουν εδώ; A: Αυτοί είναι μέσα στο ρομπότ. E: Τι κάνουν μέσα στο ρομπότ; A: Ανακατεύουν κάτι, και χαλάει το ρομπότ, έχει σπάσει. E: Όταν έκανες αυτά τι σκεφτόσουν; A: Ήμουν στενοχωρημένος επειδή δεν είχα κάνει τον ήλιο αλλά είπα ας μην κάνω τον ήλιο να είναι έτσι. E: Αυτοί οι άνθρωποι προσπαθούν να πουν κάτι. Γιατί χάλασαν το ρομπότ; A: Λένε: Γιατί χάλασατε αυτό το ρομπότ τώρα θα έρθω να σας δείρω, λένε. E: Αυτοί που είναι μέσα; A: Ναι.</p>
<p>Çocuk6</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oyun oynamak, arkadaşlarımla oynamak. E: Resim yapmak hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: Neden? A: Nedeccenn... E: Neden seviyorsun resim yapmayı? A: İnsanlar, ev, yol, otobüs, araba. E: Ne zaman resim yapmak daha çok hoşuna gidiyor? Hangi zamanlarda, mesela ne yaptıktan sonra? A: Düşünemiyorum. E: Peki ne zaman resim yapmak hoşuna gitmiyor? A: Bazen gidiyor bazen gitmiyor. E: Mesela ne zaman hoşuna gidiyor ne zaman gitmiyor? A: ... E: Resim yapmak sana bişeyler öğretiyor mu? A: Hi hi. E: Ne? A: ..... E: Resim hakkında bişeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Neler? Yeni bişeyler? A: Yeni bişeyleri ben yaptım zaten burda. E: Ne yaptın? Nedir bu yeni şeyeler? A: Cevabı bilmiyorum. E: Canın ne zaman resim yapmak istemez? A: Bazen ister bazen istemez. E: Bu resimde neler çizdin bana anlatır mısın? A: Ben bunu çizdim. E: Nedir o? A: İnsan, erkek yapmayı unutmışum. E: Ne yapıyor o insanlar? Anlatır mısın bu resimde neler var? A: Bulutlar, ev, ağaç, insanlar. E: Ne çizmeye çalıştın sen burda? Ne yapıyor bu insanlar? A: Güneş unuttum. E: E var burda güneş. Ne yapıyor bu insanlar? A: İş.</p>	<p>Παιδί6</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω, να παίζω με τους φίλους μου. E: Σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Μου αρέσει. E: Γιατί; A: Γιατί... E: Γιατί αγαπάς τη ζωγραφική; A: Άνθρωποι, σπίτι, δρόμος, λεωφορείο, αυτοκίνητο. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίζεις; Μετά από ποια δραστηριότητα; A: Δεν μπορώ να σκεφτώ. E: Και πότε δεν σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Μερικές φορές μου αρέσει μερικές φορές όχι. E: Πότε σου αρέσει και πότε όχι; A: ..... E: Μαθαίνεις κάτι από τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι; A: ..... E: Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι; Κάτι καινούργιο; A: Έκανα τα καινούργια πράγματα εδώ. E: Τι έκανες; Τι είναι αυτά τα καινούργια; A: Δεν ξέρω την απάντηση. E: Πότε δεν επιθυμείς να ζωγραφίζεις; A: Μερικές φορές θέλω μερικές φορές όχι. E: Τι έκανες εδώ μπορείς να μου εξηγήσεις; A: Εγώ αυτό ζωγράφισα. E: Τι είναι αυτό; A: Άνθρωπος, έχω ξεχάσει να κάνω το αγόρι. E: Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι; Μπορείς να μου εξηγήσεις το τι έχεις κάνει; A: Τα σύννεφα, το σπίτι, το δέντρο, τους ανθρώπους. E: Τι προσάθησες να κάνεις εδώ; A: Ξέχασα τον ήλιο. E: Υπάρχει ο ήλιος εδώ. Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι; A: Δουλεύα. E: Τι δουλεύα;</p>

<p>E: Ne işi? A: Ne işi, ne işi...işini ne acaba... E: Sen bunları çizirken ne düşünüydün? Ne vardı aklında? A: Aklımda: ben, güneş ve ev. E: Burda ne çiziyorsun? Bu resimde neler var? A: Bu resimde mi? Ben bunu yaptım. E: Ne yapıyorsun sen orda? A: Ne yapıyorum, ne yapıyorum, resim yapıyorum. E: Başka insanlar ne yapıyor orda? A: İş yapıyorlar, işlerini bitirince gidiyorlar kahve içmeye, dinleniyorlar, sabah kalkınca tekrar işe gidiyorlar. E: Bu resim hakkında neler söylemek istersin? Bak bakalım burda ne çizdin? A: Bunu çizdim, hayır bunu çizmedim bunu çizdim. E: Bu ne burda? A: Ben. E: Ne yapıyorsun sen orda? A: İşe gitçem. E: Ne işin var? A: Kavveye gidiceğim, sonra eve gidip dinlencem sonra sabah kalkıp yine işe gitçem. E: Bak bakalım bu resmin için ne diyeceksin? Bu resimde neler çizdin? A: Ben bunu, bunu, bunu, bunu. E: Ne onlar? A: Bu çocuk bu da annesi. E: Ne yapıyor o insanlar orda? A: Ev aramak için toplamlıklar bavulunu. E: Neden ev anyorlar kendilerine? A: Öyle işte. E: Sen bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Resimleri duvara asmak, cama, dolaba. E: Ne zaman camın resim yapmak istemez? A: Bazen ister bazen istemez.</p>	<p>A: Ti δουλειά, ti δουλειά... ti δουλειά άραγε... E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά; A: Στο μυαλό μου, Εμένα, τον ήλιο και το σπίτι. E: Εδώ τι έχεις κάνει, Τι έχεις σε αυτή τη ζωγραφιά; A: Σε αυτήν τη ζωγραφιά; Εγώ την έκανα. E: Τι κάνεις εσύ εκεί; A: Τι κάνω, τι κάνω, κάνω ζωγραφιά. E: Οι άλλοι τι κάνουν εκεί; A: Κάνουν δουλειές, όταν τελειώσουν τη δουλειά τους πάνε για καφέ, ξεκουράζονται. E: Όταν ξεκινάει το πρωί ξαναπηγαίνουν στη δουλειά. E: Τι θα έλεγες για αυτήν τη ζωγραφιά σου. Για δεξ τι έχεις κάνει εδώ; A: Ζωγράφισα αυτό, όχι αυτό εκείνο. E: Τι είναι αυτό; A: Είμαι εγώ. E: Τι κάνεις εκεί; A: Θα πάω στη δουλειά. E: Τι δουλειά έχεις; A: Θα πάω στο καφενείο, μετά θα πάω στο σπίτι να ξεκουραστώ μετά θα ζητηήσω το πρωί και θα ξαναπάω στη δουλειά. E: Για δεξ, τι θα μου έλεγες για αυτήν τη ζωγραφιά σου. Τι έκανες εδώ; A: Εγώ έκανα αυτό, αυτό, αυτό, αυτό. E: Τι είναι εκείνα; A: Αυτό είναι παιδί και αυτή η μάνα του. E: Τι κάνουν εκεί; A: Έχουν μαζέψει την βαλίτσα τους για να ψάξουν σπίτι. E: Γιατί ψάχνουν σπίτι; A: Έτσι. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες A: Να τις κολλήσω στον τοίχο, στο παράθυρο, στη ντουλάπα. E: Πότε δεν θέλεις να κάνεις ζωγραφική; A: Μερικές φορές θέλω μερικές φορές όχι.</p>
<p>E: Anaokulunda ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Ders çalışmak. E: Resim yapmak hoşuna gidiyor mu? A: Hi hi. E: Ne kadar? A: Çok. E: Hangi zamanlarda resim yapmayı daha çok seversin? A: Seviyorum. E: Ne zaman daha çok? A: Bilmiyorum. E: Ne zaman sevmezsin? A: Seviyorum ama. E: Ne zaman yapmak istemezsin? A: Bilmem. E: Sence resim yapmak sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: Yapmak konusunda. E: Ne yapmak? A: Bilmiyorum. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Kutuya koymak. E: Resim hakkında başka şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi Hi. E: Mesela ne gibi? A: İnsan resmi çizmek. E: Ne yapacaksın insanları çizince? A: Ev. E: Yani ev de mi? A: Hi hi. E: En çok ne zaman seversin resim çizmeyi? A: Bilmiyorum. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? E: Resim çizerken neler öğrendiğini düşünüyorsun? A: Ders. E: Bu resimde ne çizdin anlatır mısın? A: İnsanlar, ev. E: Ne yapıyor o insanlar orda? A: Toprağın altında bişey bulmuşlar. E: Ne bulmuşlar? A: Hazine. E: Başka insanlar neler yapıyor burda? A: Bahçe yok bağyorlar. E: Neden bağyorlar?</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να διαβάσω τα μαθηματά μου. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ναι. E: Πόσο; A: Πολύ. E: Πότε σου αρέσει περισσότερο; A: Αγαπάω. E: Πότε περισσότερο; A: Δεν ξέρω. E: Πότε δεν σου αρέσει; A: Αλλά μου αρέσει. E: Πότε δεν θέλεις να κάνεις ζωγραφική; A: Δεν ξέρω. E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι; A: Στο να κάνω. E: Τι να κάνεις; A: Δεν ξέρω. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να τις βάλω σε κουτί. E: Θα ήθελες να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι για παράδειγμα; A: Να κάνω άνθρωπο. E: Τι θα κάνεις όταν μάθεις να κάνεις τον άνθρωπο; A: Σπίτι. E: Δηλαδή και σπίτι; A: Ναι. E: Πότε σου αρέσει περισσότερο να ζωγραφίζεις; A: Δεν ξέρω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; Τι πιστεύεις ότι μαθαίνεις; A: Μάθημα. E: Τι έκανες εδώ θέλεις να μου πεις; A: Ανθρώπους, σπίτι. E: Τι κάνουν οι άνθρωποι εκεί; A: Έχουν βρει κάτι κάτω από το χώμα. E: Τι έχουν βρει; A: Το θησαυρό. E: Άλλοι άνθρωποι τι κάνουν εδώ; A: Φωνάζουν ότι δεν υπάρχει κήπος. E: Γιατί φωνάζουν.</p>
Çocuk7	Παιδί7

<p>A: Bahçe yok diye. E: Burda ne çizdin? A: Ev, insan, ev, insan. E: Ne yapıyor bu insanlar burda? A: Evi renkli görüyorlar. E: Bak bakalım burda ne çizdin? A: Burda ev çizdim. Burda da bahçe, burda da insan. E: Ne yapıyor bu insan? A: Hamur yapmak için birine gidiyor. E: Sen bunu çizerken neler vardı aklında? Ne düşünüyordun? A: Yol. E: Burda ne yapıyor insanlar? A: İnsanlar burda öbür evden gidiyorlar eve, toplayorlar çiçek. E: Ne düşünüyordun sen bu resmi çizerken? A: Çatı, üçgen çatı. E: Onu nasıl yapacağımı mı düşünüyordun? A: Hı Hı. E: Başka ne yapıyor bu insanlar? A: Öbür evden hamur taşıdılar.</p>	<p>A: Επειδή δεν υπάρχει κήπος. E: Εδώ τι έκανες; A: Σπίτι, άνθρωπος, σπίτι άνθρωπος. E: Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι; A: Βλέπουν χρωματιστό το σπίτι. E: Για δες, τι έχεις κάνει εδώ; A: Εδώ έκανα σπίτι. Και αυτό είναι κήπος, και εδώ ένας άνθρωπος. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; A: Πάει σε κάποιον για να κάνει ζύμη. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; Τι σκεφτόσουν; A: Τον δρόμο. E: Εδώ τι κάνουν οι άνθρωποι; A: Οι άνθρωποι εδώ πάνε στο σπίτι τους, μαζεύοντας λουλούδια. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τη σκεπή, την τρίγωνη σκεπή. E: Σκεφτόσουν πώς να τη κάνεις; A: Ναι. E: Άλλο τι κάνουν οι άνθρωποι; A: Μετέφεραν τη ζύμη από το άλλο το σπίτι.</p>
<p>E: Anaokulunda ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim. E: Neler çizmek hoşuna gidiyor? A: Ev. E: En çok ne zaman resim çizmeyi istersin? A: Yeni geldiğimde yada biraz sonra. E: Ne zaman istemezsin? A: Canım sıkıkken. E: Sence resim çizmek sana nerde yardımcı oluyor? A: .... E: Bişeyde yardımcı oluyor mu sana resim çizmek? A: Seviyorum. E: Bişey öğreniyor musun resim çizerken? A: Yeni şeyler çizmeyi. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: ... E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hı hı. E: Mesela ne gibi? A: Güzel şekil vermeyi. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: .... E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hı hı. E: Neyde? A: Eğlenmemde. E: Bak bakalım şu resmine. Resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Balon. E: Ne yapıyor bu balonlar? A: Uçuyorlar. E: Sen ne düşünüyordun bunları çizerken? A: Dikkatimi onlara vermeyi düşünüyordum. E: Ne çizmeye çalıştın? Aklında neler vardı? A: Ağzını bir de dışlarını yapmak. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Abim, annem, babam. E: Ne yapıyorsunuz siz burda? A: Ablamı çizemedim. E: Bu resimde neler çizdin? Resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Güneş, ağaç, insan, ev. E: Ne yapıyor o insan orda? A: Top ta çizmişim ben oraya. E: Bunu çizerken neler vardı aklında? A: Resmin güzel olması. E: Ne yapıyor bu insan burda? A: Elma toplamaya gidiyor. E: Ne yapacak o elmalara? A: Yiyecek. E: Acaba bu resmi çizerken senin de canın elma mı istiyordu? A: Hı hı. E: Bu resimde neler var? Anlatır mısın? A: Güneş, ev, insan, ağaç. E: Ne yapıyor o insan orda? A: Eve gidiyor. E: Ne yapacak evde? A: ...</p>	<p>Çocuk 8</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Ζωγραφική. E: Τι σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Σπίτι. E: Πότε ζωγραφίζεις πιο πολύ; A: Όταν έρθω ή λίγο αργότερα. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν βαριέμαι. E: Που πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική; A: .... E: Σε βοηθάει σε κάτι; A: Αγαπάω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Το να ζωγραφίσω κάτι καινούργιο. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: ... E: Θέλεις να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Όπως; A: Να αποδώσω καλύτερο σχήμα. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: .... E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι; A: Στο να διασκεδάσω. E: Για δες τη ζωγραφιά σου. Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν; Τι έκανες εδώ; A: Μπαλόνια. E: Τι κάνουν αυτά τα μπαλόνια; A: Πετάνε. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά; A: Σκεφτόμουν να δώσω την προσοχή μου σε αυτά. E: Τι προσπάθησες να κάνεις; Τι είχες στο μυαλό σου; A: Να κάνω το στόμα και τα δόντια του. E: Εδώ τι προσπάθησες να κάνεις; A: Τον αδερφό μου, τη μαμά μου, τον πατέρα μου. E: Τι κάνατε εδώ; A: Δεν μπόρεσα να κάνω την αδερφή μου. E: Τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά σου; Θέλει να μου μιλήσεις; A: Τον ήλιο, τον δέντρο, τον άνθρωπο, το σπίτι. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εκεί; A: Είχα κάνει και μπάλα εκεί. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: Να είναι όμορφη η ζωγραφιά μου. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εδώ; A: Πάει να μαζέψει μήλα. E: Τι θα τα κάνει; A: Θα τα φάει. E: Όταν έκανες αυτό μήπως ήθελες μήλο; A: Ναι. E: Τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά; Θεες να μου εξηγήσεις; A: Ήλιο, σπίτι, άνθρωπος, δέντρο. E: Τι κάνει ο άνθρωπος εκεί; A: Πάει στο σπίτι. E: Τι θα κάνει στο σπίτι; A: ...</p> <p>Παιδί 8</p>

<p>E: Sen bu resmi çizerken neler düşünyordun? A: .... E: Neler vardı aklında? A: Unuttum.</p> <p style="text-align: center;">Çocuk 9</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oynamak hoşuma gidiyor, ders yapmak hoşuma gidiyor, sayıları saymak hoşuma gidiyor. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: Neler çiziyorsun? A: Çok şeyler. E: Ne zaman çanın resim yapmak ister? A: Bazen ister. E: Ne zaman istemez? A: Kıria bağırınca istemem. E: Sence resim çizmek sana yardım ediyor mu? A: Etmiyor. E: Bişeyler öğreniyor musun resim çizerken? A: Öğreniyorum. E: Ne öğreniyorsun? A: Çok şeyler öğreniyorum. E: Mesela ne gibi şeyler öğreniyorsun? A: .... E: Bişeyde yardımcı oluyor mu bu öğrendiklerin? A: Olmuyor. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Böyle dursun isterim, dağılsınlar etrafa isterim. E: Resim hakkında daha çok şey öğrenmek ister misin? A: İstemem. E: Bu resimde neler çizdin anlatmak ister misin? A: Bu asfalt olur, bu da toprak olur öyle şeyler işte. E: Bu ne? A: Öyle araç o. E: Ne yapıyor o araç? A: İşte toprak taşıyor. E: Burda ne çizdin? A: Burda kan çizdim kırmızı renkte. E: Bu etrafındakiler ne? A: Bunlar kırmızı boya. E: Bunlar? A: Turuncu boya. E: Bunu çizerken aklında neler vardı? A: Çok şeyler vardı. E: Mesela ne gibi? A: Yıldız vardı, araç vardı, yani işte öyle şeyler. E: Birine bişey mi anlatmak istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Öyle işte bişeyler anlatmak istedim. E: Burda neler var? A: Burda bozuk aletler var. E: Ne yapıyor bu bozuk aletler? A: Usta onları yapıyo. E: Nerde o usta? A: Şimdi dükkanın içinde anahtarlar arıyor. E: Bunlar neden bozulmuşlar? A: Kaza yapmışlar işte. Biri odun götürürmüş, biri balle götürürmüş sonra bi çevirmiş tekerleği aşağıya dagur dungur. Bu gene onu çekmeye çalışmış o da gelmiş yanına. E: Sen bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Çok şeyler işte. E: Mesela seninle alakalı bişeyler var mıydı? A: Vardı. E: Ne? A: Çok şey. Bak şimdi burda gene güneş yaptık kedi arardık. E: Acaba sen burda ne yaptın? A: Çiçek yaptım. E: Ne yapıyor bu çiçek? A: Öyle sulanıyor. E: Sen bunu çizerken ne vardı aklında? A: Çok şey vardı. E: Mesela ne gibi? A: Böyle düzenler gibi. E: Sen birine bişey mi anlatmak istedin? A: Hi hi</p>	<p>E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: .... E: Τι είχες στο μυαλό σου; A: Ξέχασα.</p> <p style="text-align: center;">Παιδί9</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ στο νηπιαγωγείο; A: Μου αρέσει να παίζω, μου αρέσει να κάνω μάθημα, μου αρέσει να μετρώ τους αριθμούς. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφίες; A: Μου αρέσει. E: Τι ζωγραφίζεις; A: Πολλά πράγματα. E: Πότε θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Μερικές φορές. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν φωνάζει η κυρία. E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Δεν με βοηθάει. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι μαθαίνεις; A: Πολλά μαθαίνω. E: Τι μαθαίνεις για παράδειγμα; A: .... E: Σε βοηθάνε κάπου αυτά που μαθαίνεις; A: Δεν με βοηθάνε. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να μείνουν έτσι, θέλω να διασκορπίζονται γύρω. E: Θέλεις να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Δεν θέλω. E: Θέλεις να μου εξηγήσεις το τι ζωγράφισες εδώ; A: Αυτό είναι άσφαλτο και αυτό χόμα, τέτοια πράγματα. E: Τι είναι αυτό; A: Εκείνο είναι αμάξι. E: Τι κάνει το αμάξι; A: Έτσι κουβαλάει χόμα. E: Τι έκανες εδώ; A: Εδώ έκανα αίμα σε κόκκινο χρώμα. E: Τι έχει στο περιγύρο; A: Αυτά, κόκκινη μπογιά. E: Αυτά; A: Πορτοκαλί μπογιά. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Είχα πολλά πράγματα. E: Όπως τι; A: Είχα τα αστέρια, το αμάξι, δηλαδή τέτοια πράγματα. E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον. A: Ναι. E: Τι; A: Έτσι, ήθελα να πω κάτι. E: Εδώ τι υπάρχει; A: Εδώ υπάρχουν χαλασμένα εργαλεία. E: Τι κάνουν αυτά τα χαλασμένα εργαλεία; A: Τα επισκευάζει ο μάστορας. E: Που είναι αυτός ο μάστορας; A: Τώρα είναι μέσα στο μαγαζί ψάχνει κλειδιά. E: Αυτά γιατί έχουν χαλάσει; A: Έχουν κάνει ατύχημα. Ένας κουβαλούσε ξύλα, άλλος κουβαλούσε χόρτα, μετά γύρισε απότομα τη ρόδα και έπεσε κάτω νταγκ ντονγκ. Και αυτό προσπαθούσε τα το τραβήξει και ήρθε κοντά του. E: Ήθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Έτσι πολλά πράγματα. E: Υπήρχε κάτι σχετικό με εσένα; A: Υπήρχε. E: Τι; A: Πολλά. Για κοίτα, εδώ είχαμε κάνει τον ήλιο και ψάχνανε τη γάτα. E: Εσύ τι έκανες εδώ άραγε; A: Έκανα λουλούδι. E: Τι κάνει το λουλούδι; A: Έτσι ποτίζεται. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Πολλά πράγματα. E: Όπως τι; A: Έτσι πράγματα.</p>
--	--

<p>E: Ne? A: Çok şey. E: Mesela ne gibi? A: Çiçek gibi, araç gibi.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oynamak. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Hi hi. E: En çok ne zaman seversin resim yapmayı? A: Oynadıktan sonra. E: Ne zaman sevmezsin? A: Başka zaman. E: Başka zaman ne zaman? A: .... E: Sence resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: ... E: Bişeyler öğreniyor musun sen resim çizerken? A: Hi hi. E: Bu öğrendiklerin sana yardımcı oluyor mu? A: İt. E: Çizdiğin bu resimleri ne yapmak istersin? A: Bilmiyorum. E: Düşün bakalım ne yapmak isterdin acaba bu resimleri, bak burda bi sürü resim çizmişsin? A: .... E: Resimle alakalı daha çok şey öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Mesela ne gibi? A: ..... E: Çizdiğin bu resimleri ne yapmak istersin sen? A: Bişey. E: Burda ne çizdin? Anlatmak ister misin? A: Ev, çiçek, insan, güneş. E: Ne yapıyor bu insan burda? A: Çiçeğe bakıyor. E: Sen bunu çizerken neler vardı aklında? Ne düşünüyordun? A: Bişey. E: Bişeyler mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne yapmak istedin? A: Resim yapmak. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Hi hi. E: Neler çizdin buraya? A: Yağmur, ev, insan. E: Bunu çizerken ne vardı aklında? A: Bilmiyorum. E: Ne yapıyor o insan orda? A: Evin içine gidiyor. E: Neden? A: Oturmak için. E: Sen bunu çizerken ne vardı aklında? Bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Bulut. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burda? A: Yeşil insan, yeşil ev, çiçek, çiçek, ev. E: Ne yapıyor o insanlar orda? A: Yatıyorlar. E: Ne göstermeye çalışıyorlar bize? A: Çiçek. E: Çiçekleri mi seviyor o insanlar? A: Hi hi. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Güneş. E: Bu resimde neler çizmişsin? A: Ev, ev, insan, insan. E: Ne yapıyor o insanlar? A: Geziyorlar. E: Acaba sen bişey mi göstermek istedin bu resimde? A: Ot. E: Otu mu göstermek istedin? A: Hi hi.</p>	<p>E: Ηθέλες να πεις κάτι σε κάποιον; A: Ναι. E: Τι; A: Πολλά. E: Όπως; A: Όπως το λουλούδι, το αμάξι για παράδειγμα.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ναι. E: Πότε σου αρέσει περισσότερο να ζωγραφίζεις; A: Μετά το παιχνίδι. E: Πότε δεν σου αρέσει. A: Άλλη φορά. E: Πότε άλλη φορά; A: .... E: Πιστεύεις ότι σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι; A: .... E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Σε βοηθάνε καθόλου αυτά που μαθαίνεις; A: Όχι. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Δεν ξέρω. E: Για σκέψου τι θα ήθελες να κάνεις άραγε αυτές τις ζωγραφιές, δες έχεις κάνει πολλές ζωγραφιές; A: .... E: Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Όπως τι; A: .... E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Τίποτα. E: Τι έκανες εδώ; Θέλεις να μου εξηγήσεις; A: Σπίτι, λουλούδι, άνθρωπος, ήλιο. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εδώ; A: Κοιτάζει στο λουλούδι. E: Όταν έκανες αυτό τι είχες στο μυαλό σου; A: Τίποτα. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι ήθελες να κάνεις; A: Να κάνω ζωγραφική. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Ναι. E: Τι έκανες εδώ; A: Τη βροχή, το σπίτι, τον άνθρωπο. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Δεν ξέρω. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εδώ; A: Πάει μέσα στο σπίτι. E: Γιατί; A: Για να κάθεται. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; Ήθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Το σύννεφο. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτή τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Πράσινο άνθρωπο, πράσινο σπίτι, λουλούδι, λουλούδι, σπίτι. E: Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι εδώ; A: Ξαπλώνουν. E: Τι προσπαθούν να μας δείξουν; A: Το λουλούδι. E: Αγαπάνε τα λουλούδια; A: Ναι. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τον ήλιο. E: Τι έχεις ζωγραφίσει εδώ; A: Σπίτι, σπίτι, άνθρωπος, άνθρωπος. E: Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι; A: Κάνουν βόλτες. E: Μήπως ήθελες να δείξεις κάτι σε αυτή τη ζωγραφιά; A: Το γρασίδι.</p>
--	---

<p>E: Neden? A: Olsun. E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: Resim konusunda. E: Bişey mi göstermek istiyorsun resimle? A: Hi hi. E: Ne? Birine bişey mi anlatmak istiyorsun? A: Evleri.</p> <p style="text-align: center;">Çocuk 11</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: En çok bilgisayarda oynamak, boya yapmak, başka oyuncaklarla oynamak. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seversin? A: Böyle canım sıkıldığı zamanlar seviyorum. E: Ne zaman canın istemez? A: Biraz uyukum varken istemiyorum. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum da kiria da bize şey anlatıyor, kitaplar... mesela salyangoz kitabı vardı ya bize ilk geldiğinde anlatmıştı onu bize. Başka en çok evcilik oynamak. E: Resim sana bişeyde yardımcı oluyor mu? A: Biraz oluyor ama pek değil. E: Mesela ne konuda yardımcı oluyor? A: Ev konusunda yardımcı oluyo bazen, mesela bak ev çiziyorum ya Zeynep ablam bana öğretmişti perde çizmeyi, yani onu öğrenmiştim. E: Bu öğrendiklerin sana ne konuda yardımcı oluyor? Hani perde çizmeyi öğrenmişsin, yardımcı oldu mu sana? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: Eee, hafızamı büyük yapıyorlar. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Dolabıma koyuyorum her zaman, bazen de eve alıyorum güzel olduklarını. E: Resim hakkında yeni bişey öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Mesela ne gibi? A: Koltuk çizmeyi. E: Bak burda ne kadar güzel bi resim çizmişsin, benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burda? A: Güneş çizdim, dağları çizdim, su, köprü, burda gene böcek vardı uğur böceği bu kadar yani. E: ne yapıyor o uğur böceği orda? A: Su içiyor. E: Bu resmi çizerken senin aklında neler vardı? A: Pek şeyler yoktu ama.. E: Birine bişey mi göstermek istedin? A: Hayır, öyle çiziyorum ve dolabıma koyuyorum. Çünkü kiria bazen bakıyor güzel olmuş mu olmamış mı diye ondan. E: Ondan mı çiziyorsun resimleri sen? A: Hi hi. E: Bak bakalım burda neler var, anlatır mısın? A: Burda ev çizmiştim, meyve ağaçları, dağlar, güneşi gördüğüm gibi zaten çok kocaman, bulutlar bu kadar yani. E: Bu resmi çizerken aklında ne vardı? A: Aklımda, aklım boştu. E: Bişey mi göstermek istedin acaba? A: Hi hi. E: Ne? A: Çizdiğim resmi anneme göstermek istedim ama boyamaya vaktim kalmadı. E: Şu resim hakkında ne demek istersin? A: Burda renkli renkli tuğlacıklar, burda harfler. E: Bu resmi çizerken neler düşünüyordun sen? A: Bu resimde gene aklım doluydu. E: Mesela nelerle doluydu? Bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne gibi? A: Şey göstermek istemişim.... E: Bişeyler mi düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Kiria bazen bize böyle şeyler çiziyordu, ondan ben de çizdim ama bazı yerlerini unutmuştum. E: Burda ne çizmek istedin? A: Burda şifre çizmek istedim. Resimler büene kadar mı konuşacağız? E: Evet bak bu somuncu, bunun hakkında ne söylemek istersin? A: Burda, bunlar Efe bana yardım etmişti... E: Bunlar ne? A: Hiç hatırlamıyorum şimdi.</p>	<p>E: Hθελες να δείξεις το γρασιδί; A: Ναι. E: Γιατί; A: Έτσι. E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι. A: Σε θέματα ζωγραφικής. E: Θέλεις να δείξεις κάτι με τις ζωγραφίες; A: Ναι. E: Τι; Προσπαθείς να εξηγήσεις κάτι σε κάποιον; A: Τα σπίτια.</p> <p style="text-align: center;">Παιδί 11</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Πο πολύ να παίζω στον υπολογιστή, να βάφω, άλλο να παίζω με τα παιχνίδια. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Μου αρέσει. E: Πότε σου αρέσει περισσότερο να ζωγραφίζεις; A: Μου αρέσει να ζωγραφίζω όταν βαριέμαι. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν νυστάζω δεν θέλω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω αλλά μας αφηγείται και η κυρία, βιβλία... όπως το βιβλίο του σαλγκραίου και μας το είχε αφηγηθεί όταν είχε πρωτοέρθει. Άλλο, όταν παίζω παιχνίδια ρόλων. E: Σε βοηθάει καθόλου η ζωγραφική; A: Λίγο αλλά όχι και πολύ. E: Σε τι σε βοηθάει; A: Μερικές φορές με βοηθάει σχετικά με το σπίτι, δηλαδή όταν ζωγραφίζω το σπίτι. Η Ζένη με είχε μάθει πώς να κάνω τις κουρτίνες, αυτό έχω μάθει. E: Και αυτά που έμαθες σε τι σε βοηθάνε; Αυτό δηλαδή που έμαθες να κάνεις τις κουρτίνες, σε βοήθησε; A: Ναι. E: Σε τι. A: Εεεε, μεγεθύνουν τη μνήμη μου. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Τις βάζω πάντα στη τσουλάπα μου, μερικές φορές τις παίρνω και στο σπίτι αυτά που είναι όμορφα. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Όπως τι; A: Να ζωγραφίσω τη πολυθρόνα. E: Δες τι ωραία ζωγραφία έχεις κάνει εδώ, θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφία σου; Τι έκανες εδώ; A: Ζωγράφισα τον ήλιο, ζωγράφισα τα βουνά, το νερό, τη γέφυρα, και εδώ υπήρχε ένα έντομο κοκκινελάδα, αυτά. E: Τι κάνει εκεί η κοκκινελάδα; A: Πίνει νερό. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Δεν είχα και πολλά.. E: Hθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι, έτσι ζωγραφίζω και τα βάζω στη τσουλάπα μου. Επειδή τις βλέπει η κυρία και φορά αν έχουν γίνει καλά ή όχι, γι' αυτό. E: Γι' αυτό ζωγραφίζεις εσύ; A: Ναι. E: Για δες τι έκανες εδώ, θες να μου πεις; A: Εδώ είχα κάνει σπίτι, δέντρα με φρούτα, βουνά, όπως βλέπεις και τον ήλιο τεράστιο, σύννεφα, αυτά δηλαδή. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: Hταν άδειο το μυαλό μου. E: Μήπως ήθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Hθελω να δείξω στη μαμά μου τη ζωγραφία που έκανα αλλά δεν μου είχε μείνει χρόνος για να τη χρωματίσω. E: Τι θα ήθελες να πεις γι' αυτή τη ζωγραφία; A: Εδώ είναι τα χρωματιστά τουβλάκια και εδώ τα γράμματα. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Το μυαλό μου ήταν γεμάτο σε αυτή τη ζωγραφία. E: Με τι; Hθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Όπως; A: Hθελω να δείξω... E: Σκεφτόσουν κάτι όταν έκανες αυτήν; A: Καινά φορά μας ζωγραφίζει και η κυρία τέτοια πράγματα και γι' αυτό και εγώ την έκανα αλλά έχω ξεχάσει κάποια σημεία. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ;</p>
--	---

<p>E: Sence bunlar neye benziyor? A: Tınl. E: Ne yapıyor bu tıntlar burda? A: Bunlar koza kurdu, bu bebek dışarıda sürünüyor ama büyüdüğünde kelebek olacak. E: Neler düşünüyordun? Bişey mi göstermek istedin? A: Hayır bişey göstermek istemiyordum yani şey yapmak istiyordum, çizmek istiyordum yani sonra dolabama koydum bitti bu kadar.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim. E: Resim yapmayı ne zaman en çok seversin? A: Her gün. E: Ne zaman canın istemez? A: Bazen istemez. E: Çizdiğin resimler sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: Çiziyorum, rahatlaşıyorum. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: İnsan, ev, bulut, güneş. E: Çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: Resim çizcem, bide şey... başka bilmiyorum. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister miydin? A: İ. E: Benimle resmin hakkında konuşur musun? Neler çizdin burda? A: Bulut, güneş, ağaç, ev. E: Bunu çizerken neler vardı aklında? Birine bişey mi göstermek istedin? A: İ. E: Neler düşünüyordun? A: ... E: Bişeyler mi düşünüyordun acaba? A: Hi hi. E: Ne? Birilerine bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Resimlerimi. E: Kime göstermek istedin resimlerini? A: Nisaya, Beraya, Akına, Farkana, Efeye bi de Aliye. E: Kim oluyor onlar? A: Burdaki çocuklar. E: Neden onlara göstermek istedin? A: İstedim. E: Bu resimde neler çizmeye çalıştın? Anlatmak ister misin bu resimde neler var? A: Bunlar Nisa çizdi bana. E: Neler var bu resimde. A: Ev. E: Sana bişey anlatmak için mi çizdi arkadaşın bunları? A: Hi hi. E: Ne anlatmak istedi sana burda? A: Ben bilmiyorum. E: Bak bakalım burda ne çizdin, neler var burda? A: Burda kamyon, burda deniz, burda gene güneş, bu da kaplumbağa. E: Ne yapıyor o kaplumbağa orda? A: Yüzmeye gidiyor? E: Sen bu resmi çizerken neler vardı aklında? A: Dere, kamyon bi de kaplumbağa. E: Bişey mi göstermek istedin sen bize burda? A: İ. E: Bu resmin hakkında bişey söylemek ister misin? Neler var bu resimde? A: Bunlar çiçek, bu ağaç, bunu bilmiyorum ne. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bunlar da çiçek. E: Ne yapıyor bu çiçekler burda? A: Sulanıyorlar. E: Sen bu resmi çizerken aklında neler vardı? A: Çiçek, ağaç. E: Birine bişey mi göstermek istedin acaba? A: İ. E: Birine bişey mi anlatmaya çalıştın? A: İ.</p>	<p>A: Eđó προσάθησα να ζωγραφίσω έναν κωδικό. Θα μιλήσουμε μέχρι να τελειώσουν οι ζωγραφίες. E: Ναι αυτή είναι η τελευταία, τι θα ήθελες να πεις σχετικά με αυτήν. A: Εđώ με είχε βοηθήσει ο Εφέ... E: Τι είναι αυτά; A: Δεν θυμάμαι καθόλου. E: Σε τι σου μοιάζουν; A: Σαν κάμπια. E: Τι κάνουν αυτά τα κάμπια εđώ; A: Αυτά έκαναν κουκούλια, αυτό το μορφό σέρνεται έξω αλλά όταν μεγαλώσει θα γίνει πεταλούδα. E: Τι σκεφτόσουν; Ηθελες να δείξεις κάτι. A: Οχι δεν ήθελα να δείξω κάτι δηλαδή ήθελα να τη κάνω και μετά την έβαλα στη ντουλάπα μου, αυτά τελείωσε.</p> <p>Çocuk 12</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Ζωγραφική. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίσεις πιο πολύ; A: Κάθε μέρα. E: Πότε δεν θέλεις; A: Μερικές φορές. E: Σε βοηθάνε καθόλου αυτά που ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Σε τι; A: Ζωγραφίζω, χαλαρώνω. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Άνθρωπο, σπίτι, σύννεφο, ήλιο. E: Τι θα κάνεις στις ζωγραφίες; A: Θα ζωγραφίσω, και... άλλο δεν ξέρω. E: Θέλεις να μάθεις κάτι περισσότερο για τη ζωγραφική; A: Οχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εđώ; A: Το σύννεφο, τον ήλιο, το δέντρο, το σπίτι. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; Ηθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Οχι. E: Τι σκεφτόσουν; A: ... E: Μήπως σκεφτόσουν κάτι; A: Ναι. E: Τι Προσπάθησες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Ναι. E: Τι; A: Τις ζωγραφίες μου. E: Σε ποιον ήθελες να δείξεις τις ζωγραφίες σου; A: Στη Νησα, στη Μπεραί, στον Ακίν, στον Φουρκάν, στον Εφέ και στον Αλί. E: Ποιοι είναι αυτοί; A: Τα παιδιά που βρίσκονται εđώ. E: Γιατί ήθελες να τους το δείξεις; A: Ηθελα. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εđώ; Θέλεις να μου εξηγήσεις τι έκανες στη ζωγραφιά σου; A: Αυτά μου τα έκανε η Νησα. E: Τι υπάρχει στη ζωγραφιά σου; A: Σπίτι. E: Ηθελε να σου δείξει κάτι η φίλη σου; A: Ναι. E: Τι ήθελε να σου πει εđώ; A: Εγώ δεν ξέρω. E: Για δεξ τι έχεις κάνει εđώ, τι υπάρχει; A: Εđώ φορηγό, εđώ θάλασσα, και εđώ ήλιο, και εđώ χελώνα. E: Τι κάνει η χελώνα εκεί; A: Πάει για κολύμπι. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Το ποτάμι, το φορηγό και η χελώνα. E: Προσπάθησες να μας δείξεις κάτι; A: Οχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις σχετικά με τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες σε αυτήν; A: Αυτά είναι λουλούδια, αυτό είναι δέντρο, αυτό, δεν ξέρω. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εđώ; A: Και αυτά είναι λουλούδια. E: Τι κάνουν τα λουλούδια εđώ; A: Ποτίζονται. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Λουλούδι, δέντρο. E: Μήπως ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Οχι. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι;</p> <p>Çocuk 13</p>
---	---

<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oynamak, boyamak. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: Adımı yazıyorum resim çizerken. E: Canın en çok ne zaman resim çizmek ister? A: Okula gelince. E: Canın ne zaman hiç istemez? A: Hava yağmurlu olunca. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Bişey. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Ne gibi mesela ne öğrenmek istersin? A: Dağlar. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burada? A: Canavar. E: Başka? Burada ne çizmeye çalıştın? A: Orda da canavar. E: Bu canavara çizerken aklında neler vardı? A: ... E: Birilerine bişey mi anlatmak istedin? A: Hayır. E: Bak bakalım bu resimde ne çizmeye çalıştın? A: Burda kale çizdim. E: Ne var bu kalede? Bunlar ne? A: Bu kapı, bunlar şeyy.. E: Ne? Haa duvarları mı? A: Hi hi. E: Bu resmi çizerken aklında neler vardı senin? A: Bişey yoktu. E: Birilerine bişey mi göstermek istedin? A: .... E: Peki bu resimde neler çizdin? A: Uçak. E: Burda neler var? A: Mavi insanlar. E: Ne yapıyor o insanlar? A: Uçağa biniyorlar. E: Bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Hiç bişey aklıma gelmezdi. E: Birilerine bişey mi göstermek istedin sen? A: .... E: Bak bakalım bu resimde neler var, resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Kedi, ağaç, merdiven, ifaiyeci. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: İnsan. E: Ne yapıyor o insan onda? A: Kediye almaya çalışıyor. E: Sen bu resmi çizerken aklında bişey mi vardı? Birine bişey mi göstermek istedin? A: u.</p>	<p>A: Oçh. E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω, να χρωματίζω. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφίες; A: Μου αρέσει. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Γράφω το όνομά μου όταν ζωγραφίζω. E: Πότε θέλεις να ζωγραφίσεις πιο πολύ; A: Όταν έρθω στο σχολείο. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν βρέχει. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Τίποτα. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι, Τι θα ήθελες να μάθεις; A: Τα βουνά. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Τέρας. E: Άλλο; Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Τέρας και εκεί. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: .... E: Προσπάθησες να πεις κάτι σε κάποιον; A: Οχι. E: Για δες, τι προσπάθησες να κάνεις σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Εδώ έκανα το κάστρο. E: Τι υπάρχει στο κάστρο; Τι είναι αυτά; A: Αυτή είναι η πόρτα και αυτά..... E: Τι, Τα τοίχοι του; A: Ναι. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Τίποτα δεν είχα. E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: .... E: Και σε αυτήν τη ζωγράφιση; A: Αεροπλάνο. E: Τι υπάρχει εδώ; A: Μπλε άνθρωποι. E: Τι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι; A: Ανεβαίνουν στον αεροπλάνο. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τίποτα δεν μου ερχόταν στο μυαλό. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: ... E: Για δες τι έχρις κάνει σε αυτήν, θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; A: Γάτα, δέντρο, σκάλα, πυροσβέστης. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Άνθρωπο. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εκεί; A: Προσπαθεί να πάρει τη γάτα. E: Μήπως είχες κάτι στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Οχι.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Sek sek oynamak, resim çizmek. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne gibi şeyler? A: Spor gibi şeyler. E: Bunlar sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Hangi konuda? A: Vucud konusunda. E: Nasıl yardımcı oluyor vucudun hakkında? A: Yani böyle koşmak bi spor, işte karnımdaki vucudlar, onlar spor istedikleri için ben spor yapıyorum her zaman. Dişlerimi fırçalıyorum. E: Hangi zamanlarda resim çizmek hoşuna gider? A: Okula geldiğim zaman. E: Ne zaman canın istemez? A: Böyle kutudan almayınca. E: Nasıl yani? Hangi kutudan? A: Hani resim kutusu. E: Resim kutusundan alınca mi istemiyorsun resim çizmeyi? A: Yani şimdi ben bişey aldım işre bu yıldızları çizdim. E: Yani canın ne zaman hiç istemiyor? A: İstemeyince, sıkılınca onu çekmecemce koyuyorum. E: Bu resimleri ne yapmak istersin?</p>	<p>Çocuk 14 E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω, να ζωγραφίζω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Οπως για παράδειγμα; A: Σχετικά με σπορ. E: Αυτά σε βοηθάνε κάπου; A: Βοηθάνε. E: Σε τι, A: Σχετικά με το σώμα. E: Πώς σε βοηθάνε σχετικά με το σώμα σου; A: Δηλαδή το τρέξιμο είναι σπορ, έτσι το σώμα της κοιλιάς μου, επειδή αυτά θέλουν σπορ γι' αυτό και εγώ κάνω πάντα σπορ. Βουρτσίζω τα δόντια μου. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίσεις; A: Όταν έρθω στο σχολείο. E: Πότε δεν θέλεις; A: Έτσι όταν δεν παίρνω από το κουτί. E: Πως; Από ποιο κουτί; A: Κουτί της ζωγραφιάς. E: Όταν παίρνεις από το κουτί της ζωγραφιάς τότε δεν θέλεις;</p>

<p>A: Bu resimler... Bilmiyorum yani. E: Çizdiğin bu resimlere ne yapmak istedin sen? A: Bi arkadaşına göndermek istedim. E: Hangi arkadaşına? A: Sema arkadaşına. E: Nerde o arkadaşın senin? A: O arkadaşım işte gidiyorsun yukarı sonra aşağıya dönüyorsun sonra eve gidiyorsun orda. O benim arkadaşımdır. E: Peki neden o arkadaşına göndermek istiyorsun resimlerini? A: Çünkü sevinceği için onu sevinçli yapmak istiyorum. Düünden beri sevinmedi. E: Neden sevinmedi? A: Çünkü kimse ona resim göndermiyor. E: Sen resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Mesela ne gibi şeyler istersin? A: Büyüyünce tablet almak gibi. E: Resim hakkında? Tabletten mi çizeceksin resmi? A: Hayır öyle değil, yani ben şimdi büyüyünce tablet alacağım ya, o zaman bi sürü oyun indireceğim. O yüzden büyüyünce tablet alacağım. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Burda yıldız çizdim. E: Ne yapıyor bu yıldız burda? A: Gecede ışık yapıyorlar. E: sen bu yıldızları çizerken aklında bişeyler mi vardı? A: Evet, arkadaşına yıldızları göndermek. E: Bişey mi göstermek istiyorsun sen arkadaşına? A: Evet, ona herkes hiç bişey bile göndermiyor resim bile göndermiyor ama ben her gün ona resim gönderiyorum. E: Arkadaşın mutlu olsun diye mi? A: Evet ama bana bişey lazım onun içine koyayım resmi de açsın onu yıldızlara baksın, ama ama bir türlü hiç bişey bulamıyorum. E: Bu resmin hakkında neler söylemek istersin? A: Bunları okuldayken yaptım, burdayken yani. E: Ne çizmek istedin burda? A: Burda A var bunun ismini bilmiyorum. E: Bişey mi vardı senin aklında bunları çizerken? A: Evet. E: Ne gibi şeyler mesela? A: Arkadaşıma bunların hepsini göndermek geldi aklıma ama bir türlü gönderemedim. E: Bak bakalım burda ne çizmeye çalıştın? A: Burda resim çizmeye çalıştım ama çizemedim. E: Ne bunlar? A: Bunlar daire. E: Ne yapıyor o daireler orda? A: Daireleri bu yuvarlak uzak tutuyor kendinden, bu kocaman taş var ya E: Evet A: Bunlar gök taşı yani. E: Ne yapıyorlar orda? A: Burda gök taşları bunu yıkmaya çalışıyorlar. E: Sen bunları çizerken aklında bişeyler mi vardı? A: Evet. E: Ne gibi şeyler? A: Arkadaşıma bunları göndermek istiyorum ama gönderemiyorum, her zaman gönderemiyorum. E: Sen arkadaşına ne göstermek istedin bunlarla? A: Bunlarla onu sevdiğimi göstermek istedim. E: Şu resmin hakkında neler söylemek istersin? A: Bu bir kurbaga, kurbaga yani öğretmenim ismini yazmamı istedi, yazdım ismini verdim ona. Sonra birazcık onu şeyle tuttuk, iğneyle onu duvara koyduk, sonra çekmeyecey koyduk orda durdular. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Arkadaşıma sevdiğimi, okula gittiğimi ve bunları yaptığımızı göstermek istedim. Her sabah, her sabah kalkıyorum bir türlü bişey bulamıyorum. E: Bu ne burda? Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bu güneş. E: Ne yapıyor o güneş orda? A: Güneş bizi ısıtıyor. Her sabah kurbagayı ısıtıyor. E: Acaba sen bunu çizerken üşüyor muydun? A: Üşümüyordum, yazda yazda şey olur, yazda kısa kollu giyiyorum.</p>	<p>A: Δηλαδή εγώ τώρα πήρα κάτι και έκανα αυτά τα αστέρια. E: Και πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Όταν δεν θέλω, όταν βαριέμαι τη βάζω στο συρτάρι μου. E: Τι θέλεις να κάνεις αυτές τις ζωγραφίες; A: Αυτές τις ζωγραφίες... Δεν ξέρω. E: Τι θα ήθελες να κάνεις αυτές τις ζωγραφίες που έκανες; A: Θα ήθελα να τις στείλω σε μια φίλη μου. E: Σε ποια; A: Στη φίλη μου τη Σεμά. E: Που είναι η φίλη σου; A: Αυτή η φίλη μου είναι, έτσι πηγαίνει προς τα πάνω μετά στρίβει κάτω μετά μπαίνει στο σπίτι εκεί. Εκείνη είναι η φίλη μου. E: Και γιατί θέλεις να τις στείλεις στη φίλη σου; A: Επειδή θα χαρεί πολύ και εγώ θέλω να την κάνω να χαίρεται. Έχει να χαρεί από χτες. E: Γιατί δεν χάριξες; A: Επειδή δεν της στέλνει κανείς ζωγραφίες. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι θα ήθελες να μάθεις; A: Να πάρω tablet όταν μεγαλώσω. E: Σχετικά με τη ζωγραφική. Θα ζωγραφίσεις στο Tablet; A: Όχι έτσι, δηλαδή με το που θα μεγαλώσω εγώ θα πάρω Tablet, τότε θα κατεβάσω πολλά παιχνίδια. Γι' αυτό και θα πάρω Tablet όταν μεγαλώσω. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Εδώ έκανα αστέρια. E: Τι κάνει το αστέρι εδώ; A: Φωτίζουν τα βράδια. E: Είχες κάτι στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά τα αστέρια; A: Ναι, να δείξω τα αστέρια στην φίλη μου. E: Θέλεις να δείξεις κάτι στη φίλη σου; A: Ναι, όλοι δεν της στέλνουν τίποτα ούτε και ζωγραφίες αλλά εγώ κάθε μέρα της στέλνω ζωγραφίες. E: Για να χαίρεται η φίλη σου; A: Ναι αλλά χρειάζομαι κάτι για να βάζω μέσα τη ζωγραφιά να το ανοίξει και να βλέπει τα αστέρια, αλλά σε καμία περίπτωση δεν βρίσκω τίποτα. E: Τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Αυτά τα έκανα όταν ήμουνα στο σχολείο, εδώ δηλαδή. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Εδώ υπάρχει το «Α», αυτό δεν ξέρω το όνομα του. E: Μήπως είχες κάτι στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: Ναι. E: Τι είχες; A: Είχα στο μυαλό μου να στείλω όλα αυτά στην φίλη μου αλλά δεν μπόρεσα. E: Για δεξ τι προσπάθησες να ζωγραφίσεις εδώ; A: Εδώ προσπάθησα να ζωγραφίσω αλλά δεν μπόρεσα. E: Τι είναι αυτά; A: Αυτό είναι στρόγγυλο. E: Τι κάνουν αυτά τα στρόγγυλα εκεί; A: Αυτό απομακρύνει τις τεράστιες αυτές πέτρες τι βλέπεις; από το στρόγγυλο. E: Ναι. A: Αυτά είναι μετέωρα. E: Τι κάνουν εκεί; A: Αυτά τα μετέωρα προσπαθούν να γκρεμίσουν αυτό. E: Μήπως είχες κάτι στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: Ναι. E: Τι; A: Θέλω να τις στείλω στην φίλη μου αλλά κάθε φορά αποτύχει. E: Τι προσπάθησες να δείξεις στη φίλη σου με αυτά που έκανες; A: Ήθελα να τις δείξω με αυτά ότι την αγαπάω. E: Τι θα ήθελες να πεις γι' αυτή τη ζωγραφιά σου; A: Αυτός είναι ένας βάτραχος, βάτραχος δηλαδή η κυρία μου είπε να γράψω το όνομα μου, έγραψα το όνομά μου και της το έδωσα. Μετά την βάλαμε με τη βελόνα στον τοίχο, μετά την βάλαμε στο συρτάρι και εκεί έμεινε. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Ότι αγαπάω τη φίλη μου, ότι έχω πάει στο σχολείο και τις δείχνω στην φίλη μου. Κάθε πρωί, κάθε πρωί ξυπνάω και δεν βρίσκω τίποτα. E: Τι είναι αυτό; Τι προσπάθησες να κάνεις; A: Αυτός είναι ο ήλιος. E: Τι κάνει ο ήλιος εκεί; A: Ο ήλιος μας ζεσταίνει. Κάθε πρωί ζεσταίνει τον βάτραχο. E: Μήπως κρύωνες όταν έκανες αυτή τη ζωγραφιά; A: Δεν κρύωνα, το καλοκαίρι, το καλοκαίρι φοράμε κοντομάνικα.</p>
--	--

Çocuk 15

E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor?
A: Daldaban Aliyle oyun oynamak.
E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu?
A: Gidiyor.

<p>E: Resim çizerken işeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne gibi şeyler mesela? A: İşeyler çiziyorum. E: Bu öğrendiğin şeyler sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Ne konuda yardımcı oluyor? A: Çünkü öğrenmek için. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seversin? A: Ne zaman Daldaban Ali isterse o zaman. E: Ne zaman istemezsin? A: Daldaban Ali istemezse ben de istemem. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Öğrenmek isterim. E: Mesela ne gibi şeyler? A: Mesela portakallar ne zaman büyür, onu. E: Başka şeyler de ister miydin? A: Mandalin. E: Resmin hakkında konuşmak ister misin ne çizdin burda? A: Bazen böyle bitek boyama yaptım, bir de insan çizdim. E: Ne yapıyor bu insan burda? A: .... E: Sen birine işey mi göstermek istedin bu insanı çizercek? A: Hi hi. E: Ne? A: Şimdi bu okula gitti. E: Ne yapacak okulda. A: Öğrenecek işeyler. E: Sen işeyler mi öğrenmek istiyorsun? Onun için mi çizdin bunları? A: Hi hi. E: Yani sen bu resmi sen öğrenmek istediğin için mi çizdin? A: Evet ben öğrenmek için çizdim. E: Bu resimdeki çocuk kim? A: Bilmiyorum. E: Bu resimde neler çizmeye çalıştın? A: Burda gene bi çocuk, bi çocuk mandalina ağacı yapıyor. E: Acaba bu çocuk işeyler mi göstermek istiyor bize? A: Hi hi. E: Ne yapacak mandalinalarla? A: Yiyecek. E: Acaba sen bu resmi çizerken işeyler mi düşünüyordun? A: Hi hi. E: Ne gibi şeyler düşünüyordun? A: Mesela, hmmm. E: Acaba senin de canın mandalina mı istiyordu bu resmi çizerken? A: Evet. E: Sen bunu kime göstermek istedin? A: Kiriaya. E: Neden kiriaya göstermek istedin? A: Çünkü ben onu çok seviyorum. E: Bu resmin hakkında neler konuşmak istersin? A: Oynuyorlar çocuklar birlikte. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? Kim bu çocuklar? A: Bunun adı Ahmet, bunun adı Ali. E: Acaba sen işey mi göstermeye çalışıyorsun bize burda? A: Hi hi. E: Ne? A: ... E: Acaba siz Aliyle çok mu yakın arkadaşsınız? A: Evet. E: Bu resmin hakkında ne demek istersin? A: Bu üç arkadaş salıncağa gittiler. E: Ne yapacaklar resimdeki çocuklar orda? A: Sallanacaklar. E: Bu resmi çizerken senin aklında neler vardı? A: Bilmiyorum. E: Sen birine işey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Aliye. E: Aliye ne göstermek istedin? A: Hani bunlar böyle oynuyorlar. E: Acaba işey mi demek istedin sen Aliye? A: Yani arkadaş olalım mı. E: Onunla arkadaş olmak istediğini söylemek için mi çizdin. A: Evet. E: Sen bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Mesela sana vere bilirim.</p>	<p>Paiđil5</p> <p>E: Ti σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο A: Να παίζω με τον Νταλνταμπάν Αλί. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Μου αρέσει. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Οπως τι; A: Να ζωγραφίσω κάτι. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Βοηθάνε. E: Σε τι. A: Στο να μαθαίνω. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίσεις; A: Οποτε θέλει και ο Νταλνταμπάν Αλί. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Όταν δεν θέλει ο Νταλνταμπάν Αλί δεν θέλω και εγώ. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω να μάθω. E: Τι; A: Το πότε μεγαλώνει το πορτοκάλι για παράδειγμα, αυτό. E: Θα ήθελες να μάθεις και κάτι άλλο; A: Το μανταρίνι. E: Θέλεις να μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου. Τι έκανες εδώ; A: Μερικές φορές μόνο χρωματίζω, έκανα και έναν άνθρωπο. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος εδώ; A: ..... E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Ναι. E: Τι; A: Τώρα αυτός πήγε στο σχολείο. E: Τι θα κάνει στο σχολείο; A: Θα μάθει κάποια πράγματα. E: Θέλεις να μάθεις κάτι; Γι' αυτό την έκανες; A: Ναι. E: Δηλαδή την έκανες για να δείξεις ότι θέλεις να μαθαίνεις; A: Ναι την έκανα για να μάθω. E: Ποιος είναι το παιδί της ζωγραφιάς σου; A: Δεν ξέρω. E: Τι προσπάθησες να κάνεις σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Εδώ πάλι ένα παιδί, ένα παιδί που κάνει μανταρίνι. E: Μήπως θέλει να μας δείξει κάτι; A: Ναι. E: Τι θα κάνει στα μανταρίνια; A: Θα τα φάει. E: Μήπως σκεφτόσουν κάτι όταν έκανες αυτή τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Τι σκεφτόσουν; A: Για παράδειγμα, χιμμ... E: Μήπως ήθελες μανταρίνια και εσύ όταν την έκανες; A: Ναι. E: Σε ποιον ήθελες να την δείξεις; A: Στην κυρία. E: Γιατί ήθελες να της δείξεις τη ζωγραφιά σου; A: Επειδή την αγαπάω πάρα πολύ. E: Τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Τα παιδιά παίζουν. E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; Ποιοι είναι τα παιδιά; A: Αυτός είναι ο Αχμέτ, και αυτός ο Αλί. E: Προσπάθησες να μας δείξεις κάτι άραγε; A: Ναι. E: Τι; A: ... E: Μήπως είστε στενοί φίλοι με τον Αλί; A: Ναι. E: Τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφιά; A: Αυτοί οι τρεις φίλοι πήγαν στις κούνιες. E: Τι θα κάνουν τα παιδιά της ζωγραφιάς εκεί; A: Θα κάνουν κούνια. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτή τη ζωγραφιά; A: Δεν ξέρω. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Ναι. E: Τι; A: Στον Αλί. E: Τι ήθελες να δείξεις στον Αλί; A: Ότι αυτά παίζουν έτσι. E: Προσπάθησες να πεις κάτι στον Αλί;</p>
--	---

<p>E: Başka ne yapmak istersin? A: Dolabıma koyabilirim.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim çizmek. E: Ne zaman daha çok seversin resim çizmeyi? A: Arkadaşlarımla. E: Ne zaman çizmek istemezsin? A: Sıkılınca. E: Neden camın sıkılır senin? A: .... E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Evet. E: Ne konuda yardımcı oluyor? A: Çizme konusunda. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Hi hi. E: Öğrendiğin şeyler sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda yardımcı oluyor? A: Yazıları. E: Sen bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Yapıştırmak isterim. E: Nereye yapıştırmak? A: Duvara. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Ne gibi? A: Alfa vıtaları. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burda? A: Bu arı. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bu gene kelebek. E: Ne yapıyor bu hayvanlar burda? A: Uçuyorlar. E: Sen bunları çizerken aklında neler vardı? A: Resimler. E: Bişey mi göstermek istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Hmmm. E: Birilerine bişey mi anlatmak istedin? Bişey mi düşünüyordun? A: Anlar. E: Bu resmin hakkında neler söylemek istersin? A: Kurbağa, ay kurbağa değil kaplumbağa. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Burası yol bu da araba. E: Sen bu resmi çizerken ne düşünüyordun? A: Kurbağaları, ayy kaplumbağaları. E: Bişey mi göstermek istedin acaba sen? Bize bişey mi anlatıyor bu kaplumbağa? A: Kaçıyor arabadan. E: Neden kaçıyor arabadan? A: Araba onu çiğneyecek diye. E: Neden çiğneyecek araba onu? A: Hmmm, nedecen. E: Bak bakalım şuna, bu resimde neler çizdin? A: Bulutlar var. E: Bak bakalım başka neler var? A: Bunlar gene yağmur. E: Acaba sen ne düşünüyordun sen bu resmi çizerken? A: Yağmur yağmasını. E: Yağmur yağmasını istediğin için mi çizdin? A: Hi hi. E: Bişey mi göstermek istedin sen birilerine bu resimle? A: Hi hi. E: Mesela kime? A: Arkadaşlarıma. E: Arkadaşlarına ne anlatmaya çalıştın burda? A: Yağmur yağacak mı yağmayacak mı. E: Onu mu sormaya çalıştın bu resimde? A: Hihi. E: Bu resmin hakkında ne söylemek istersin? A: Kar, kar kağıyor. E: Başka neler var? A: Bulutlar. E: Bu ne burda?</p>	<p>A: Na γίνουμε φίλοι δηλαδή. E: Επειδή θέλεις να γίνεσαι φίλοι για αυτό την έκανες; A: Ναι. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Μπορώ να σου δώσω για παράδειγμα. E: Άλλο τι θα ήθελες να κάνεις; A: Μπορώ να τις βάλω στη ντουλάπα μου.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να ζωγραφίσω. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Με τους φίλους μου. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Όταν βαρέμαι. E: Πότε βαρέσαι; A: .... E: Σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι. A: Στο να ζωγραφίσω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Ναι. E: Σε τι βοηθάνε; A: Στα γράμματα. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Θέλω να τις κολλήσω. E: Που να τις κολλήσεις; A: Στον τοίχο. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Οπως; A: Το αλφάβητο. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου. Τι ζωγράφισες εδώ; A: Αυτή είναι η μέλισσα. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Και αυτή μια πεταλούδα. E: Τι κάνουν αυτά τα ζώα εδώ; A: Πετάνε. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτά; A: Οι ζωγραφιές. E: Ήθελες να δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Χμμμ... E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον, Σκεφτόσουν κάτι; A: Τις μέλισσες. E: Τι θέλεις να πεις σχετικά με αυτή τη ζωγραφιά σου; A: Βάτραχος, οχ δεν είναι βάτραχος είναι χελώνα. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Αυτός είναι ο δρόμος και αυτό είναι το αυτοκίνητο. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τους βατράχους, οχ τις χελώνας. E: Ήθελες να δείξεις κάτι; Προσπαθεί να πει κάτι η χελώνα; A: Προσπαθεί να ζυρύνει από τον αυτοκίνητο. E: Γιατί προσπαθεί να ζυρύνει από το αυτοκίνητο; A: Επειδή θα την πατήσει το αυτοκίνητο. E: Γιατί θα την πατήσει το αυτοκίνητο; A: Χμμμ, γιατί... E: Για δες και αυτό, τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Σύννεφα. E: Άλλο τι υπάρχει; A: Αυτή εδώ είναι η βροχή. E: Τι σκεφτόσουν άραγε όταν έκανες αυτό; A: Το να βρέξει. E: Το έκανες επειδή ήθελες να βρέξει; A: Ναι. E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον με αυτήν τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Σε ποιον; A: Στους φίλους μου. E: Τι προσπάθησες να πεις στους φίλους σου; A: Αν θα βρέξει ή όχι. E: Αυτό τους ρώτησες; A: Ναι.</p>
---	--

<p>A: İnsan. E: Ne yapıyor o insan orda? A: Kar topu. E: Sen bu resmi çizerken ne düşünüyordun? A: Kar yağmıstın. E: Bu insan bişey mi anlatmaya çalışıyor bize? A: Hi hi. E: Kime? A: Arkadaşlarına. E: Arkadaşlarınla kar topu mu oynamak istiyor? Ondan mi çizdin bu resmi? A: Hi hi.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oynamak. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Hi hi. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seversin? A: Buraya geldiğimde. E: Ne zaman istemezsin resim çizmeyi? A: .... E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Mesela ne konusunda? A: .... E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Anneme götürmek isterim. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Ne gibi şeyler? A: .... E: Ne zaman resim çizmek istemezsin? A: .... E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Ev. E: Başka neler var burda? A: İnsanlar. E: Ne yapıyor o insanlar? A: Gidiyorlar evlerine. E: Ne yapacaklar evlerinde? A: Yemek yiyecekler. E: Bu resmi çizerken senin aklında neler vardı? A: .... E: Birine bişey mi göstermek istemiştin sen? A: İ. E: Neler düşünüyordun? Birilerine bişey mi anlatmak istedin bu resimle? A: Hi hi. E: Ne? E: Bana resmini anlatır mısın? A: Burda kaplumbağalar var. E: Başka neler var? Burda ne çizmeye çalıştın? A: Ağaç. E: Ne yapıyor bu kaplumbağalar burda? A: Suya gidiyorlar. E: Acaba senin aklında neler vardı bunları çizerken? A: .... E: Bişeyler mi anlatma istedin? A: İ. E: Ne düşünüyordun? A: Hmmm. E: Benimle bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Hi hi. E: Neler çizdin? A: Ağaçlar, bulut. E: Ne yapıyor bu ağaçlar burda? A: Güneşleniyorlar. E: Bu resmi çizerken neler düşünüyordun sen? A: Hmmm. E: Bak bakalım şu resmine, neler çizdin burda anlatmak ister misin? A: İ hi hi, çadır burda çizdim çadır. E: Ne vardı senin aklında bunları çizerken? A: .... E: Bişeyler mi düşünüyordun? A: Hi hi. E: Ne ? A: .... E: Birine bişey mi anlatmak istedin?</p>	<p>E: Τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφιά; A: Χιόνι, χιονίζει. E: Άλλο τι έκανες; A: Τα σύννεφα. E: Τι είναι αυτά εδώ; A: Άνθρωπος. E: Τι κάνει εκείνος ο άνθρωπος εκεί; A: Χιονόμπαλα. E: Τι σκεπτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Ότι χιονίζει. E: Προσπαθεί να μας πει κάτι αυτός εδώ; A: Ναι. E: Σε ποιον; A: Στους φίλους του. E: Θέλει να παίξει χιονοπόλεμο; Γι' αυτό έκανες αυτή τη ζωγραφιά; A: Ναι.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ναι. E: Πότε σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Όταν έρθω εδώ. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: .... E: Σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Ναι. E: Σε τι. A: .... E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Θέλω να τις πάω στη μαμά μου E: Θέλεις να μάθει κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Όπως; A: ... E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: .... E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Σπίτι. E: Άλλο τι υπάρχει εδώ; A: Άνθρωποι. E: Τι κάνουν οι άνθρωποι; A: Πάνε στα σπίτια τους. E: Τι θα κάνουν στα σπίτια τους; A: Θα φάνε φαγητό. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: .... E: Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Τι σκεπτόσουν; Ήθελες να εξηγήσεις κάτι σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Τι; A: .... E: Θέλεις να μου εξηγήσεις τη ζωγραφιά σου; A: Εδώ υπάρχουν χελώνες. E: Άλλο τι υπάρχει; Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Δέντρο. E: Τι κάνουν οι χελώνες εδώ; A: Μπαίνουν στο νερό. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: .... E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Όχι. E: Τι σκεπτόσουν; A: Χμμμ. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Ναι. E: Τι ζωγραφίσεις; A: Τα δέντρα, το σύννεφο. E: Τι κάνουν εδώ τα δέντρα; A: Κάνουν ηλιοθεραπεία. E: Τι σκεπτόσουν όταν έκανες αυτό; A: ... E: Για δες αυτήν, θέλεις να μου πεις τι έκανες εδώ; A: Ναι, έκανα σκηνή εδώ. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό;</p>
---	--

Çocuk 17

Παιδί 17

<p>A: Tı.</p> <p>E: Anaokulunda en çok neler yapmak hoşuna gidiyor? A: Oyun oynamak. E: Resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne gibi? A: Hmmm.... Yazı yazmayı. E: Yazı yazmak sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Ne konuda? A: Ders. E: Senin canın en çok ne zaman resim çizmek ister. A: Bazen. E: Ne zaman istemezsin? A: Hiç bi zaman. E: Yani her zaman ister misin? A: Hi hi. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Evet. E: Ne? A: Güzel resim çizmeyi. E: Bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Çekmeceye koymak isterim. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Evet. E: Ne çizdin burda? A: İnsan. E: Ne yapıyor bu insan burda? A: Denize giriyorlar. E: Sen bu resmi çizerken aklında neler vardı? A: Oyun oynamak. E: Birine bişey mi anlatmak istedin sen? A: Hi hi. E: Ne? A: İstedim oyun oynamayı onlarla. (El yıkamaya gelen çocuklar) E: Anlat bakalım neler var bu resimde? Birine bişey mi anlatmak istedin sen? A: Hi hi. E: Ne? A: Oyun. E: Kime? A: Nisaya. E: Ne demek istedin sen burda Nisaya? A: Dedim resim çizelim. E: Bu resimde neler var anlatmak ister misin? A: Bir insan. E: Ne yapıyor o insan? A: Oyun oynuyor. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünyordun? Neler vardı aklında? A: Boyamak için çizdim. E: Bu çocuk bize bişeyler mi anlatmak istiyor bize? A: Hayır. E: Bu resimde neler var konuşmak ister misin? A: İki insan futbol oynuyorlar. E: Sen bu resmi çizerken aklında neler vardı? A: Eve gitmek. E: Eve gidince ne yapacaktın? A: Oyun oynayacaktım. E: Ne oyunu? A: Arabalarla. E: Ondan mı çizdin bu resmi? Kime göstermek için çizdin? A: Anneme. E: Bu resmin hakkında neler söylemek istersin? A: Hmmm. E: Neler var bu resimde? A: İnsan. E: Ne yapıyor o insan? A: Yemek yiyor. E: Bu resmi çizerken senin aklında neler vardı? A: Yemek yemek. E: Kime göstermek için çizdin sen bunu? A: Babama.</p>	<p>A: .... E: Μήπως σκεφτόσουν κάτι. A: Ναι. E: Τι; A: .... E: Ηθέλες να πεις κάτι σε κάποιον. A: Όχι.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να παίζω παιχνίδια. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Μου αρέσει. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι; A: Χμμμ.... Να γράφο. E: Σε βοηθάει καθόλου το γράφημο; A: Ναι. E: Σε τι. A: Στο μάθημα. E: Πότε θέλεις να κάνεις ζωγραφική; A: Μερικές φορές. E: Πότε δεν θέλεις; A: Ποτέ. E: Δηλαδή πάντα θέλεις να κάνεις ζωγραφιά; A: Ναι. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Τι. A: Να κάνω όμορφες ζωγραφίες. A: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να τις βάζω στο συρτάρι μου. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου. A: Ναι. E: Τι έκανες εδώ; A: Τον άνθρωπο. E: Τι κάνει ο άνθρωπος εδώ; A: Μπαίνουν στην θάλασσα. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Να παίζω παιχνίδια. E: Ηθέλες να πεις κάτι σε κάποιον. A: Ναι. E: Τι; A: Ηθέλα να παίζω με αυτούς. (Μπαίνουν παιδιά για να πλένουν τα χέρια τους) E: Για πεις τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά; Προσπάθησες να πεις κάτι σε κάποιον; A: Ναι. E: Τι; A: Παιχνίδι. E: Σε ποιον; A: Στη Νησα. E: Τι προσπάθησες να πεις στη Νησα; A: Έπαι να κάνουμε ζωγραφική. E: Θέλεις να μου πεις τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Ένας άνθρωπος. E: Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; A: Παίζει παιχνίδια. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; Τι είχες στο μυαλό σου; A: Το έκανα για να το χρωματίσω. E: Θέλει να μας πει κάτι το παιδί; A: Όχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν εδώ; A: Δύο άτομα παίζουν ποδόσφαιρο. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Να πάω στο σπίτι. E: Τι θα έκανες όταν πήγαινες στο σπίτι; A: Θα έπαιζα. E: Τι θα έπαιζες; A: Με τα αυτοκινητάκια. E: Γι' αυτό την έκανες; Σε ποιον θα έδειχνες τη ζωγραφιά σου; A: Στη μαμά μου. E: Τι θα ήθελες να μου πεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Χμμμμ... E: Τι έκανες εδώ; A: Τον άνθρωπο. E: Τι κάνει αυτός; A: Τρώει.</p>
--	--

<p>E: Anaokulunda en çok neler yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim yapmak. E: Resim yaparken bişeyler öğreniyor musun? A: Hi hi. E: Ne gibi? A: .... E: Öğrendiklerin sana nerden yardımcı oluyor? A: .... E: Yardımcı oluyor mu? A: Evet. E: En çok ne zaman resim çizmek istersin? A: .... E: Hangi zamanlarda istemezsin? A: .... E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: .... E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Evet. E: Resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burada? A: Ağaç. E: Başka neler var? A: Yağmur. E: Bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: .... E: Neler vardı aklında? Birine bişey mi anlatmak istedin? A: Evet. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler var bu resimde? A: .... E: Burada ne çizmeye çalıştın? A: .... E: Acaba birine bişey mi anlatmaya çalıştın? A: Evet. E: Bu resmin hakkında ne söylemek istersin? Neler var burada? Bak bakalım. A: .... E: Anlatır mısın? Burada ne çizmeye çalıştın. A: İnsan. E: Başka neler var? A: Ağaç, yangın. E: Nerde yangın? A: (Gösterdi) E: Ne yapıyor o insan orda? A: Yangını söndürmek istiyor. E: Senin aklında neler vardı bu resmi çizerken? A: .... E: Birine bişey mi anlatmak istedin? A: Evet. E: Bu resmin hakkında ne söylemek istersin? A: hmmm. E: Burada ne çizmeye çalıştın? A: Kurbacı. E: Ne yapıyor o kurbacı orda? A: Geziyor. E: Bunu çizerken aklında neler vardı senin? A: .... E: Birine bişey mi anlatmak istedin? A: Evet. E: Burada neler var? A: Araba. E: Ne yapıyor o araba? A: Geziyor. E: Nereye gidiyor? A: .... E: Bu resimde neler var? A: Hmmm E: Bişey mi anlatmak istedin sen Ali? A: Evet.</p>	<p>Çocuk 19</p>	<p>E: Τι είχα στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Φαγητό. E: Σε ποιον θα έδειχνες τη ζωγραφιά σου; A: Στον πατέρα μου. E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω ζωγραφική. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Τι; A: .... E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: .... E: Σε βοηθάνε; A: Όχι. E: Πότε θέλεις να ζωγραφίσεις; A: .... E: Πότε δεν θέλεις; A: .... E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: .... E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Όχι. E: Θέλει. Να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου. Τι έκανες εδώ; A: Δέντρο. E: Άλλο τι έκανες; A: Τη βροχή. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: .... E: Τι είχα στο μυαλό σου; Ήθελες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν; Τι έκανες εδώ; A: .... E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: .... E: Μήπως ήθελες να εξηγήσεις κάτι; A: Όχι. E: Τι θέλεις να μου πεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: .... E: Θέλεις να μου εξηγήσεις; Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Άνθρωπο. E: Άλλο. A: Δέντρο, πυρκαγιά. E: Που είναι η πυρκαγιά; A: (έδειξε) E: Τι κάνει αυτός εκεί; A: Προσπαθεί να σβήσει τη φωτιά. E: Τι είχα στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: .... E: Ήθελες να πεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφιά; A: Χμμμ. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Τον βάρχαχο. E: Τι κάνει εκεί ο βάρχαχος; A: Κάνει βόλτα. E: Τι είχα στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: .... E: Ήθελες να πεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Τι έκανες εδώ; A: Αυτοκίνητο. E: Τι κάνει το αυτοκίνητο; A: Ταξιδεύει. E: Που; A: .... E: Τι έκανες σε αυτήν; A: Χμμμ. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι Αλί; A: Όχι.</p>	<p>Παιδί19</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Boyamak. E: Resim çizmeyi seviyor musun? A: Seviyorum. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne gibi şeyler? A: ....</p>	<p>Çocuk 19</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να χρωματίζω. E: Αγαπάς τη ζωγραφική;</p>	<p>Παιδί19</p>

<p>E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Nasıl? A: Boyama yapmakta. E: Bişey öğreniyor musun resim çizerken? A: Öğreniyorum. E: Ne? A: Boyama yapmak E: Boyama yapmak sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Ne konuda? A: Adımı çizmekte. E: En çok hangi zamanlarda resim çizmeyi seversin? A: Kışta. E: Canın ne zaman istemez? A: Yazın. E: Neden? Başka şeylerle mi ilgileniyorsun acaba? A: .... E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Dolabuma koymak. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne? A: Boyama yapmayı daha iyi öğrenmek. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burada? A: İnsan. E: Başka? A: Bir de spiti. E: Ne yapıyor bu insan burada? A: Bilmiyorum. E: Bunu çizerken neler vardı senin aklında? A: Düşünüyordum? E: Ne gibi şeyler düşünüyordun mesela? A:.... E: Bu resimde neler var anlatmak ister misin? A: Autokollito, adam var, motor, bi de araba. E: Burada ne çizmeye çalıştın? A: Adam çizmeye çalıştım orda. E: Başka neler var? Bunlar ne? A: Onlar da canavar. E: Ne yapıyor bu motor burada? A: Yürüyor. E: Bişey mi anlatmak istedin sen bu resimle? A: Hi hi. E: Ne? A: Demek istedim bu resimde bu motor kendi gidiyor. E: Ne vardı senin aklında bunu çizerken? A: Bu arabayı yapmak. E: Bu resimde neler var? A: Bu resimde tuğlalar var. E: Başka? A: Bi de insanlar. E: Ne yapıyor o insanlar orda? A: Otunuyor. E: Ne düşünüyordun sen bu resmi yaparken? A: .... E: Bişeyler mi anlatmak istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Kapı. E: Bu resimde neler var? A: Bu resimde bebek var. E: Ne yapıyor o bebek orda? A: Oynuyor. E: Kiminle? A: Arabasıyla. E: Sen bu resmi çizerken aklında bişey var mıydı? A: Vardı. E: Ne? A: Anne. E: Neden çizdin anneyi de oraya? A: Anneyi de çizdi. E: Başka kimler var orda? A: Bi de abi. E: Ne yapıyorlar orda? A: Oynuyorlar. E: Sen bunu çizerken aklında ne vardı? A: Kapı.</p>	<p>A: Αγαπάω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι; A:..... E: Σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Ναι. E: Πως; A: Στο να χρωματίσω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι; A: Το χρώματίσμα. E: Σε βοηθάει αυτό. A: Με βοηθάει. E: Σε τι. A: Να ζωγραφίσω το όνομά μου. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Τον χειμώνα. E: Πότε δεν θέλεις; A: Το καλοκαίρι. E: Γιατί. Ασχολείσαι με κάτι άλλο; A: .... E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: να τις βάλω στη ντουλάπα μου. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι; A: Να χρωματίσω καλύτερα. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου. Τι έκανες εδώ; A: Άνθρωπο. E: Άλλο; A: Και ένα σπίτι. E: Τι κάνει αυτός εδώ; A: Δεν ξέρω. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Σκεφτόμουν. E: Τι σκεφτόσουν; A:..... E: Τι έκανες σε αυτήν θέλεις να μου εξηγήσεις; A: Αυτοκόλλητο, ένας άντρας, μηχανάκι, και έναν αυτοκίνητο. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Προσπάθησα να κάνω τον άντρα. E: Άλλο; Τι είναι αυτά; A: Εκείνα είναι τέρατα. E: Τι κάνει το μηχανάκι εκεί; A: Θέλει να προχωρήσει. E: Προσπάθησες να πεις κάτι με αυτήν τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Τι; A: Προσπάθησα να πω ότι το μηχανάκι προχωράει μόνο του εδώ. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Να κάνω αυτό το αυτοκίνητο. E: Τι έκανες σε αυτήν; A: Εδώ υπάρχουν τα τουβλάκια. E: Άλλο; A: Και οι άνθρωποι. E: Τι κάνουν αυτοί εκεί; A: Κάθονται. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: ..... E: Ήθελες να πεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Πόρτα. E: Τι υπάρχει σε αυτήν; A: Υπάρχει ένα μορφο. E: Τι κάνει το μορφο; A: Παιζει. E: Με ποιον; A: Με το αυτοκινητάκι του. E: Είχες κάτι στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Είχα. E: Τι; A: Η μαμά. E: Γιατί έκανες εκεί τη μαμά; A: Έκανα τη μαμά. E: Άλλοι ποιοι είναι εκεί;</p>
--	--

<p>E: Neden kapıyı düşünüyordun? A: Düşünüyordum kızanlar çıksın diye. E: Acaba sen bunu çizerken sen de mi çıkmak istiyordun? A: Evet. E: Birine bişey anlatmak için mi çizdin sen bu resmi? A: Hi hi. E: Kime? Ne anlatmak istedin? A: Arkadaşlarım. E: Ne demek istedin sen arkadaşlarına? A: Demek istedim ne kadar güzel zografya yaptım diyeyim. E: Hmm ondan çizdin yani? A: Evet.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim yapmayı ve kule yapmayı. E: Resim yaparken en çok neler çizmek hoşuna gidiyor? A: Te bunlar. E: Onlar ne? A: Bu evi bana Halit yaptı. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seversin? A: Saat 11de. E: Ne zaman çizmek istemezsin? A: Halitle oynarken istemiyorum. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne? A: O şekilleri çizmeyi. E: Hangi şekiller? A: ... E: Ne şekilleri? Bunlar yardımcı oluyor mu sana? A: Köpek şekilleri, inek şekilleri. E: Yardımcı oluyor mu bu öğrendiğin şeyler sana? A: Oluyor. E: Çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: Dolabama koymak. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne? A: Kiria bize sonra dedi hatıra oluyor bunlar. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burada? A: Halit bana bu evleri yaptı bi de bu çocuklar. E: Ne yapıyor bu çocuklar burada? A: Oyunları bitince evine gitti. E: Başka neler var resminde? A: Ev ama arkadaşım onu batırdı. E: Neden batırdı? A: Bilmiyorum. E: Başka neler var? A: hmmm... Çocuklar var ama Halit batırdı. E: Ne yapıyor o çocuklar orda? A: Resim yapıyorlar kule yapıyorlar. E: Sen bunu çizerken neler düşünüyordun? A: Halit bana bunu küçük yaptı. E: Siz birbirine bişey mi göstermek istediniz? A: ıı. E: Bak bakalım bu resimde neler çizmişsin? A: Bu da yırtık var iki tane. E: Başka neler var? A: Bunları ben çizdim. E: Ne onlar? A: Turuncu bide kahve rengi çizdim. E: Burada ne çizmeye çalıştın? A: Bilemiyorum. E: Bu ne? A: Halit bana dedi yap ev, ben yapamadım. E: Evin içindeki ne? A: Orlaki insan. E: Ne yapıyor o insan? A: Dışarı çıkıyor. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Bişey. E: Birine bişey mi anlatmaya çalıştın? A: Ben sadece bunları çizmek istedim ama yırtık oldu. E: Bu resminde neler var? Anlatmak ister misin? A: Te öyle şeyler işte. E: Ne bu şeyler? A: Yuvarlak bir şeyler.</p>	<p>A: Kai o κύριος. E: Τι κάνουν εκεί; A: Παιζούν. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Η πόρτα. E: Γιατί σκεφτόσουν τη πόρτα; A: Τη σκεφτόμουν για να βγουν τα παιδιά. E: Μηπως ήθελες να βγεις και εσύ όταν την έκανες; A: Ναι. E: Ήθελες να εξηγήσεις κάτι σε κάποιον με αυτήν τη ζωγραφιά; A: Ναι. E: Σε ποιον; Τι ήθελες να πεις; A: Στους φίλους μου. E: Τι προσπάθησες να πεις στους φίλους σου; A: Ήθελα να πω ότι έκανα μια όμορφη ζωγραφιά. E: Χμμμ, για αυτό την έκανες δηλαδή; A: Ναι.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω ζωγραφική και να κάνω πύργο. E: Τι σου αρέσει να ζωγραφίζεις; A: Αυτά εδώ. E: Τι είναι αυτά; A: Μου έκανε ο Χαλίτ αυτό το σπίτι. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Στις 11.00. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Όταν παίζω με τον Χαλίτ. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι; A: Να κάνω εκείνα τα σχέδια. E: Ποια σχέδια; A: .... E: Τι σχέδια; Αυτά σε βοηθάνε; A: Σχέδια σκύλου, σχέδια αγελάδας. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Βοηθάνε. E: Τι θέλεις να κάνεις αυτά που έκανες; A: Να τις βάλω στη ντουλάπα μου. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι; A: Η κυρία μας είπε ότι αυτές θα τις έχουμε για ανάμνηση. E: Θέλεις να μου μάλιστα για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Ο Χαλίτ μου έκανε αυτά τα σπίτια και τα παιδιά. E: Τι κάνουν αυτά τα παιδιά εδώ; A: Όταν τελειώσει το παιχνίδι πηγαίνουν στα σπίτια τους. E: Άλλο τι έκανες στη ζωγραφιά σου; A: Σπίτι, αλλά ο φίλος μου το χάλασε. E: Γιατί σου το χάλασε; A: Δεν ξέρω. E: Άλλο τι έκανες; A: Χμμμ... Έκανα παιδιά αλλά ο Χαλίτ τα χάλασε. E: Τι κάνουν τα παιδιά εκεί; A: Κάνουν ζωγραφική και πύργο. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Ο Χαλίτ μου το έκανε μικρό. E: Εσείς προσπαθήσατε να πείτε κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Για δεξ, τι έκανες σε αυτήν; A: Εδώ υπάρχουν δύο σχισμές. E: Άλλο τι υπάρχει; A: Εγώ έκανα αυτά. E: Τι είναι αυτά; A: Ζωγράφισα το πορτοκαλί και το καφέ. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Δεν ξέρω. E: Τι είναι αυτό; A: Ο Χαλίτ μου είπε να κάνω σπίτι, εγώ δεν τα κατάφερα. E: Τι υπάρχει μέσα στο σπίτι; A: Εκείνος είναι άνθρωπος. E: Τι κάνει αυτός; A: Βγαίνει έξω. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τίποτα. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι;</p>
--	---

Çocuk 20

Παιδί20

<p>E: Ne yapıyor bu yuvarlak şeyler burda? A: Hiç bişey yapmıyorlar. E: Sen bişey mi anlatmaya çalıştın burda? A: Hayır. E: Bak bakalım bu resimde neler var? A: Bu resimde bişeycik yok. E: Bak bakalım burda neler çizmişsin? A: Ev çizdim ama olmadı. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bulut ve güneş ama olmadı. E: Yapmışsın bak burda bulut burda da güneş var. A: Bunu da boyuyacaktım ama olmadı. E: Neden olmadı? A: Olmadı.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Zografiki. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seviyorsun? A: Yazı yapıyorum. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: Hi hi. E: Neler öğreniyorsun? A: Resim. E: Öğrendiğin şeyler sana yardımcı oluyor mu? A: Hi hi. E: Hangi konuda? A: Bilmecce. E: Resim yapmayı en çok ne zaman istersin? A: Bazen. E: Ne zaman istemezsin? A: Babam bağırduğunda. E: Çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: .... E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Ne öğrenmek istersin? A: Delfter. E: Bu çizdiklerine ne yapmak istersin? A: .... E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Ne çizdin burda? A: Bu uçak. E: Ne yapıyor bu uçak burda? A: Uçuyor. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Hmmm. E: Ne vardı aklında? A: Hmmm. E: Birine bişey mi göstermek istedin? A: Halite. E: Ne? A: Hmm. E: Bak bakalım bu resimde neler var? A: Yazı. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bu cadı. E: Ne yapıyor o cadı orda? A: İnsanları yiyor. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Bilmecceleeri. E: Bu yazılar ne? A: Onlar da bilmecce. E: Bilmecce mi yazdın sen bu resimde? A: Hi hi. E: Bu cadı ne yapıyor burda? A: İnsanları korkutuyor. E: Sen bişey mi anlatmak istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Yazı. E: Kime anlatmak istedin yazıları? A: Cadılara. E: Bu resmin hakkında ne söylemek istersin? A: E: Başka neler var? A: Ev, kule, bu da cadı. E: Burda da mi cadı var? A: Evet.</p>	<p>A: Hòela να κάνω αυτό αλλά σκίστηκε. E: Τι έκανες σε αυτήν. Θέλεις να μου εξηγήσεις; A: Έτσι κάποια πράγματα. E: Τι είναι αυτά τα πράγματα; A: Κάτι κυκλικά πράγματα. E: Τι κάνουν εδώ τα κυκλικά πράγματα; A: Δεν κάνουν τίποτα. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Όχι. E: Για δεξ τι υπάρχει σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Δεν υπάρχει τίποτα σε αυτήν τη ζωγραφιά. E: Για δεξ, τι έκανες εδώ; A: Έκανα σπίτι αλλά δεν έγινε. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Το σύννεφο και τον ήλιο αλλά δεν έγιναν. E: Δες όμως τους έρχεις κάνει, εδώ το σύννεφο και εδώ τον ήλιο. A: Hòela να χρωματίσω και αυτό αλλά δεν μπόρεσα. E: Γιατί; A: Δεν μπόρεσα.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Ζωγραφική. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Κάνω γράμματα. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Τι μαθαίνεις; A: Ζωγραφική. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Ναι. E: Σε τι; A: Στα ανίγματα. E: Πότε θέλεις πιο πολύ να κάνεις ζωγραφική; A: Μερικές φορές. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν με μαλώνει ο πατέρας μου. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: .... E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι θέλεις να μάθεις; A: Το τετράδιο. E: Τι θέλεις να κάνεις αυτά που έκανες; A: .... E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Αυτό είναι αεροπλάνο. E: Τι κάνει εδώ το αεροπλάνο; A: Πετάει. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Χμμμ.. E: Τι είχες στο μυαλό σου; A: Χμμμ.... E: Hòelēs να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Στον Χαλίτ. E: Τι; A: Χμμμ.. E: Για δεξ, τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Αυτή είναι μια μάγισσα. E: Τι κάνει αυτή η μάγισσα εκεί; A: Τρώει τους ανθρώπους. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτή τη ζωγραφιά; A: Τα ανίγματα. E: Τι είναι αυτά τα γράμματα; A: Εκείνα είναι αίγνιμα. E: Έγραψες αίγνιμα σε αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Ναι. E: Τι κάνει αυτή η μάγισσα εδώ; A: Τρομάζει τους ανθρώπους. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Τα γράμματα. E: Σε ποιον ήθελες να εξηγήσεις τα γράμματα; A: Στις μάγισσες. E: Τι θέλεις να μου πεις για αυτήν τη ζωγραφιά; A: E: Άλλο τι υπάρχει εδώ;</p>
--	--

Çocuk 21

Παιδί21

<p>E: Ne yapıyor bu cadı burda? A: Korkutuyor. E: Acaba sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Bişey. E: Bişey anlatmak için mi çizdin sen bu resmi? A: Hi hi. E: Ne anlatmak istedin? A: Kule. E: Kime anlatmak istedin kuleyi? A: Cadılara. E: Ne anlatmak istedin kulelerle alakalı? A: Hmm, bilmece. E: Bak bakalım, bu resimde neler var? A: Zürefa. E: Ne yapıyor bu zürefa burda? A: Ekmeç yiyor. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Saç. E: Bişey mi anlatmak istedin? A: Evet. E: Ne? A: Bilmeceleri.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: İnek sağmak. E: Okulda sizin ineginiz mi var? A: İneğimiz yok. Koyunlarımız vardı onları çöpe attılar. E: Okulda resim çizmek hoşuna gidiyor mu? A: Gidiyor. E: En çok hangi zamanlarda resim çizmeyi seversin? A: Saat 9da. E: Ne zaman istemezsin? A: Okula gelirken istemem. E: Resim çizerken bişeyler öğreniyor musun? A: Öğreniyorum. E: Ne? A: Öğreniyorum yapma fil, örümcek, bide insan, bide zürefa, bide inek. E: Yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne gibi? A: Kartal? E: Bu öğrendiklerin sana yardımcı oluyor mu? A: Olmuyor. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Bu resimleri yine boyamak. E: Benimle resmin hakkında konuşur musun? A: Konuşurum, burda karga var. E: Ne yapıyor bu karga burda? A: Burda solucan arıyor. E: Ne yapacak solucana? A: Yutacak. E: Sen bu resmi çizerken aklında neler vardı? A: Vardı yapayım bi at, yapamadım. E: Bişey mi anlatmak istedin bize burda? A: Ben alayım dedim kendime, alıp götürüyem bize, almadım korkuyorum. E: Ne almak istedin sen kendine? A: Kötü bişey. E: Nedir o kötü şey? A: Kasabaya gittik mi orda görüyorum oyuncakları bide bi bulduk çok korkutucu, insanlar korkutuyor sonra böyle geriye döndürüyor ve fırlatıyor. E: Resimde neler var? A: Hmm, bi tarafa kendimi yaptım, annemi, spiti. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Burda, burda istedim burasını boyamayı ama boyamadım. E: Neden boyamadın? A: Bak bi de böyle yapmak istedim suratını yapamadım. E: Bişey mi anlatmak istedin sen öğretmenine burda? A: Hi hi. E: Ne? A: Arkadaşlarımla isterdin bi okulun bitmesini, eve gidelim. E: Bunun için mi çizdin sen bu resmi? A: Hi hi. E: Burda ne çizdin? A: Burda, bunu anname götürmek istedin ama götüremedim. E: Neden götüremedin? A: Çünkü annem, öğretmenin izin vermiyor dedi. E: Sen burda ne anlatmak istedin?</p>	<p>A: Spiti, pürğöz, και αυτή είναι η μάγισσα. E: Υπάρχει και εδώ μάγισσα; A: Ναι. E: Τι κάνει εδώ η μάγισσα; A: Προσπαθεί να τρομάξει. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό άραγε; A: Τίποτα. E: Το έκανες για να εξηγήσεις κάτι; A: Ναι. E: Τι ήθελες να εξηγήσεις; A: Τον πύργο. E: Σε ποιον ήθελες να εξηγήσεις τον πύργο; A: Στις μάγισσες. E: Τι ήθελες να πεις σχετικά με τους πύργους; A: Ημμι, αίνιγμα. E: Για δες, τι έκανες σε αυτήν; A: Την καμηλοπάρδαλη. E: Τι κάνει η καμηλοπάρδαλη εδώ; A: Τρώει φομπί. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Το μαλλί. E: Προσπάθησες να πεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Τα ανίγματα.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να αρμέγω την αγελάδα. E: Έχετε αγελάδα στο σχολείο; A: Δεν έχουμε αγελάδα. Είχαμε αρνιά αλλά τους πέταζαν στα σκουπίδια. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική στο σχολείο; A: Μου αρέσει. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Στις 9.00. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν έρχομαι στο σχολείο. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Μαθαίνω. E: Τι; A: Μαθαίνω να κάνω τον ελέφαντα, την αράχνη, και τον άνθρωπο, και την καμηλοπάρδαλη, και την αγελάδα. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο; A: Θέλω. E: Όπως; A: Τον αετό. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Δεν με βοηθάνε. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Να τις χρωματίσω ξανά. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; A: Θέλω, εδώ είναι ο αετός. E: Τι κάνει αυτός ο αετός εδώ; A: Ψάχνει σκουλήκι εδώ. E: Τι θα κάνει το σκουλήκι; A: Θα το καταπιεί. E: Τι είχες στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Είχα να κάνω έναν άλογο αλλά δεν μπόρεσα. E: Προσπάθησες να μας δείξεις κάτι; A: Είπα να το πάρω στον εαυτό μου, να το πάω σε εμάς, δεν το πήρα φοβάμαι. E: Τι ήθελες να πάρεις στον εαυτό σου; A: Κάτι κακό. E: Τι είναι αυτό το κακό; A: Όταν πάμε στην πόλη βλέπω κάτι τρομακτικά παιχνίδια, τρομάζει τους ανθρώπους μετά το γυρνάς και το πετάς. E: Τι έκανες στη ζωγραφιά; A: Χμμι, έκανα τον εαυτό μου σε μια πλευρά, την μαμά μου, το σπίτι. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Εδώ, εδώ ήθελα να βάφω αυτά αλλά δεν μπόρεσα. E: Γιατί δεν μπόρεσες; A: Επίσης ήθελα να κάνω έτσι το πρόσωπό του, δεν μπόρεσα. E: Προσπάθησες να πεις κάτι στην κυρία σου; A: Ναι. E: Τι; A: Θέλαμε να σχολάσουμε με τους φίλους μου, να πάνε στα σπίτια μας. E: Για αυτό την έκανες;</p>
---	--

Çocuk 22

Παιδί22

<p>A: İsterdim, okulumu güzel yapmak. E: Burda ne var? A: Bunu alıyorum bişey yapıyorum, fırlatıyorum sonra sakladım bide bu kırmızı, kalve rengi, pembe. E: Neler düşünüyorsun sen bu resmi çizerken? A: Buraya böyle yapıyorum bide böyle ama kafasını yapamadım, ufak kafasını yapamadım, çünkü yalnızdım. E: Bak bakalım, bu resmin hakkında ne söylemek istersin? A: Bi ev yapıyorum, bide kafasını böyle böyle ninemin çünkü onu göremicem. E: Neden göremicem? A: Yandı. E: Nasıl Yandı? A: Soktu elini yemeğin içine çünkü canı yemek istedi. E: Sen bize ne anlatmak istedin burda? A: Kiriya dedim o duymadı. E: Ne dedin kiriya da duymadı? A: Duyamadı, kulakları bu kadar büyük dedi. E: Kim dedi? A: Arkadaşlarım. E: Sen ne düşünüyorsun bu resmi çizerken? A: Pencere bide dolap isterdim yapmak ama yapamadım. E: Onları yapmadığını mı düşünüyorsun? A: Bilmiyorum. E: Bu resminde neler var acaba? Anlatmak ister misin? A: Anlatacağım. İsterdim böyle bide böyle böyle olsun isterdim böyle yürütün ama yürüyemiyor. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Gök kuşağı. E: Bu çizdiğin ne burda? A: Bu benim babamın kartalı. E: Ne yapıyor o kartal orda? A: Babamı anyor. E: Ne anlatmak istiyor kartal babana? A: Onu evine götürmesini istiyor. E: Acaba neden evine gitmek istiyor? A: Öyle. E: Sen bu resmi çizerken ne düşünüyorsun? A: Hmmm. E: Babanın kuşu bişey mi anlatmak istiyor? A: Hi hi. E: Ne? A: Ona büyük bi örümcek bulmasını istiyor.</p>	<p>A: Naa. E: Ti ekanev edo; A: Edó, íthela na tin páw sti mamá mou allá den mpóreσα. E: Γιατί den mpóreσες; A: Eπειδή η μαμά μου, μου είπε ότι den μ' αφήνει η κυρία μου. E: Τι προσπάθησες να πεις edó; A: 'Hthela na káno ómorfo to σχολείο μου. E: Τι υπάρχει edó; A: Πάιρνο αυτό και κάνω κάτι, το πετάω μετά το κρύβω, και αυτό είναι κόκκινο, καφέ, ροζ. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Edó káno έτσι, και έτσι αλλά den mpóreσα να κάνω το κεφάλι του, το μικρό κεφάλι του, επειδή ήμουν μόνος μου. E: Για δεξ, τι θα ήθελες να πεις για αυτήν τη ζωγραφία σου; A: Κάνω ένα σπίτι, και το κεφάλι της γιαγιάς μου επειδή den θα την ξαναδοί. E: Γιατί den θα την ξαναδείς; A: Κάηκε. E: Πώς κάηκε; A: Έβαλε το χέρι της μέσα στο φαγητό επειδή ήθελε να φάει. E: Τι ήθελες να μας πεις edó; A: Το είπα στην κυρία αλλά den μ' άκουσε. E: Τι της είπες και den σε άκουσε; A: Den mpóreσα να ακούσει, είπε ότι είναι τόσο μεγάλη τα αυτιά του. E: Ποιος το είπες; A: Οι φίλοι μου. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: 'Hthela na káno παράθυρο και ντουλάπα αλλά den mpóreσα. E: Σκεφτόσουν ότι den mpóreσες να τα κάνεις; A: Den ζέρω. E: Τι έκανες σε αυτήν άραγε; Θέλες να μου εξηγήσεις; A: Θα σου πω. Θα ήθελα να είναι έτσι , και έτσι να είναι και να περπατήσει έτσι αλλά den μπορεί να περπατήσει. E: Τι προσπάθησες να κάνεις edó; A: Τον ουράνιο τόξο. E: Τι έχεις κάνει edó; A: Αυτό είναι ο αετός του πατέρα μου. E: Τι κάνει εκεί ο αετός; A: Ψάχνει τον πατέρα μου. E: Τι θέλει να πει στον πατέρα σου; A: Θέλει να τον πάει στο σπίτι του. E: Γιατί άραγε θέλει να πάει στο σπίτι του; A: Έτσι. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Χμμμ.. E: Ο Λετός προσπαθεί να πει κάτι; A: Naa. E: Τι; A: Θέλει να τον βρει ένα μεγάλο αράχνη.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim yapmak. E: Resim yaparken bişey öğreniyor musun? A: Öğrenmiyorum. E: En çok ne zaman resim yapmayı seversin? A: En çok... Bazen. E: Ne zaman istemezsin? A: Yarn. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Ben onları asacağım. E: Nereye asacaksın? A: Kiriya vereceğim assın. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Hi hi. E: Ne? A: Hayvanat bahçesi. E: Sen bu resminde ne çizdin anlatmak ister misin? A: Bi sürtüş çizdim, kelebekler çizdim, bulut çizdim. E: Ne yapıyor bu kelebekler burda? A: Uçuyorlar. E: Bişey mi anlatmak istiyorlar bize acaba? A: Hi hi. E: Ne? A: Bana anlatmadılar. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyorsun? A: Ben bulut, ev, güneş düşünüyordum. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Buralarda sadece kelebek var. E: Bişey mi anlatmaya çalıştın sen bu resmle bize? A: Hayır. E: Bu resminde neler var anlatmak ister misin? A: Bu resmi ben Şenolla birlikte yaptım.</p>	<p>Çocuk23</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω ζωγραφική. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Δεν μαθαίνω. E: Πότε σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ππο πολύ... Μερικές φορές. E: Πότε den θέλεις; A: Αύριο. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Εγώ θα τις κολλήσω. E: Που θα τις κολλήσεις; A: Θα τις δώσω στην κυρία για να κολλήσει. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Naa. E: Τι; A: Ζωολογικό κήπο. E: Τι έκανες edó; Θέλεις να μου πεις; A: Έκανα πολλά, έκανα πεταλούδες, έκανα σύννεφο. E: Τι κάνουν edó οι πεταλούδες; A: Πετάνε. E: Μήπως προσπαθούν να μας πουν κάτι; A: Naa. E: Τι; A: Δεν μου το είπαν. E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; A: Εγώ σκεφτόμουν το σύννεφο, το σπίτι, τον ήλιο. E: Τι προσπάθησες να κάνεις edó;</p> <p>Παιδί23</p>

<p>E: Ne anlatmak istediniz siz burda Şenolla? A: Anlatmak istedik... Hiç bişey. E: Ne düşünüyordunuz siz bunu çizirken? A: Yıldız, güneş, çiçek. E: Ne yapıyor bu çiçekler burda? A: Hiüç... Bahar gelmiş. E: Sen neler düşünüyordun bu resmi çizirken? A: Arkadaşlarımı düşünüyordum. E: Bişey mi anlatmak istedin sen? A: Evet. E: Ne? A: Kuntlar geliyorlar böyle yakınlar bide güneş çıkarken sıcak oluyor. E: Bak bakalım bu resimde ne çizmeye çalıştın? A: Bu resimde böyle kıvrık şeyler var, sonra bi tane de böyle var. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Kelebek ve Noel Baba ağacı. E: Ne yapıyor bu kelekler burda? A: Şimdi çiçeklerin ballarını yiyorlar. E: Acaba sen bizi bişey mi anlatmak istedin bu resimle? A: Hayır. E: Bu resimde neler var? Anlatmak ister misin? A: Burda örtümeçler var bide sencep var. Ben bunu çizirken seni düşünüyordum bide yıldızları, kapıları bide çeşekleri. E: Neden öyle şeyler düşünüyordun? A: Yapmak için. E: Yaptın mı? A: Yapamadım. E: Neden? A: Çünkü onları bilmiyorum. E: Sen bize bişey mi anlatmak istedin bu resimle? A: Hayır. E: Bu resimde neler var? A: Aile var. E: Ne yapıyor bu aile burda? A: Yağmur yağıyor sonra top oynamaya çıkıyorlar, sonra birlikte ev yapmaya gidiyorlar. Yağmur yağarken çamurda oynuyorlar sonra uyuyorlar sabah ta okula gidiyorlar. E: Sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Bulut, insan, ayakkabı ve karekta. E: Sen birilerine bişey anlatmak için mi çiziyorsun? A: Hi hi. E: Yardımcı oluyor mu anlatmada? A: Hayır.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Oyun oynamak. E: Resim çizmeyi seviyor musun? A: Evet. E: Resim çizmeyi ne zaman istersin? A: Oyun oynadıktan sonra. E: Ne zaman istemezsin? A: Oyun oynamaya giderken. E: Resim çizirken bişey öğreniyor musun? A: Evet. E: Ne? A: .... E: Sence resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Bilmiyorum. E: Çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: Çiçek yapmak isterim. E: Yaptığın çiçeklere ne yapacaksın? A: Eve götüreceğim. E: Eve götürünce ne yapacaksın onlara? A: Onlarla oynayacağım. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne? A: Bilmiyorum. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? A: İsterim. E: Ne çizmeye çalıştın burda? A: Bulut yapmaya çalıştım. E: Başka neler var? A: Çiçek ve gül. E: Ne yapıyor bu çiçek ve gül? A: ....</p>	<p>A: Eđó upárroun móno patalouđes. E: Prospáthetes na mas deúxeis káti me autín ti zografía; A: Oχι. E: Thélεις na mou peis ti ékanes se autín ti zografía; A: Tíηn ékana maçi me ton Senól. E: Ti prospáthete na mas peíte; A: Prospáthame..... típota. E: Ti skorfóastan ótan to kánate; A: To astéri, ton ílio, to loulouđi. E: Ti kánoun eđó ta loulouđia; A: Típota.... Eche érbhei η ánoúη. E: Espó ti skorfóssoun ótan to ékanes; A: Skorfóssoun tous fíλους mou. E: Hthéles na peis káti. A: Nai. E: Ti; A: Erχontai oi líkoi étoi κοντά kai ótan bγaínει o ήλιος kánei zéstη. E: Για des ti prospáthetes na káneis se autín ti zografía; A: Ypárroun speiroiđi prágmata se autín eđó, μετά upárrhei kai káti tétoio. E: Ti prospáthetes na káneis eđó; A: Patalouđa kai to déntro tou At Βασίλη. E: Ti kánoun eđó oi patalouđes; A: Tróne to méli apó ta loulouđia. E: Mhípos ήthéles na mas peis káti ma autín ti zografía; A: Oχι. E: Ti ékanes eđó; Thélεις na mou peis; A: Eđó upárroun arárrhes kai éna skíouros. Ótan to ékana skorfóssoun eéna kai ta astéria, tis pórtes kai tous γαιóδρους. E: Γιατί skorfóssoun autá; A: Για na ta káno. E: Ta ékanes; A: Den mpóreσα. E: Γιατί; A: Γιατί den τους zéρω. E: Prospáthetes na mas ezηγήseis káti me autín ti zografía; A: Oχι. E: Ti ékanes se autín ti zografía; A: Ypárrhei ma oikogéneia. E: Ti kánei autή η oikogéneia eđó; A: Bρέχει kai μετά bγaínoun γη na paízoun ποδόσφαιρο, μετά páne na kánoun éna spíti maçi. Paízoun stis lásses ótan bρέχει μετά κοιμóntai kai to proi pηgaínoun sto σχολείο. E: Ti skorfóssoun ótan ékanes autó; A: To súnneφο, ton ánthropo, to paíouται kai tñη karékla. E: Zografízeis γη na deúxeis káti se káποιon. A: Nai. E: Se βοηθάει; A: Oχι. E: Ti sou aréσει na káneis sto nηπιαγωγείο; A: Na paízo. E: Sou aréσει na káneis zografíki; A: Nai. E: Póte thélεις na káneis zografíki; A: Μετά to paixnídi. E: Póte den thélεις; A: Ótan páω na paízo. E: Maθαίνεις káti ótan zografízeis; A: Nai. E: Ti; A: .... E: Πιστεύεις óti se βοηθάει η zografíki; A: Den zéρω. E: Ti thélεις na káneis tis zografíes pou ékanes; A: Na káno loulouđi. E: Ti tha káneis ta loulouđia autá; A: Oa ta páω sto spíti. E: Ti tha káneis sto spíti. A: Oa paízo ma autá. E: Thélεις na mátheis káti kainoúργιο γη ti zografíki; A: Thέλω. E: Ti; A: Den zéρω. E: Thélεις na mou mlήseis γη ti zografía sou; A: Thέλω. E: Ti prospáthetes na káneis eđó;</p>
---	---

Çocuk24

Παιδί24

<p>E: Acaba bize bişey mi anlatmaya çalışıyorlar? A: Bilmiyorum. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Ev yapmayı. E: Birine bişey mi anlatmaya çalıştın sen burda? A: Hayır. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin? A: Ev, çiçek. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bunlar arkadaşlarım. E: Ne yapıyor orda arkadaşların? A: Beni bekliyorlar. E: Neredesin sen? A: Evde giyiniyorum. E: Sonra ne yapacaksınız? A: Oynayacağız. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Ev, güneş yapmak. E: Sen bize bişey mi anlatmak istedin? A: Hayır. E: Acaba bu resminde neler var? A: Kelebek. E: Ne yapıyor bu kelebek burda? A: Uçmaya çalışıyor. E: Acaba bize bişey mi anlatmaya çalışıyor? A: Evet. E: Ne? A: .... E: Sen neler düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Hiç bişey. E: Bişey mi göstermek istedi sen burda? A: Hayır. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Babam, annem bide kardeşim. E: Ne yapıyorsunuz siz burda? A: Oyun oynuyoruz. E: Sen ne düşünüyordun bunu çizerken? A: Bişey. E: Bişey mi anlatmak istedin? A: Hayır. E: Bu kim? A: Ablam. E: Ne yapıyor ablan orda? A: Bakıyor. E: Başka kimler var? A: Ben. E: Ne yapıyorsun sen orda? A: Bakıyorum. E: Nereye bakıyorsun? A: Arkadaşlarım. E: Ne anlatmak istedin sen bize burda? A: Hiç bişey.</p>	<p>A: Προσπάθησα να κάνω σύννεφο. E: Άλλο; A: Λουλούδι και τριαντάφυλλο. E: Τι κάνουν το λουλούδι και το τριαντάφυλλο; A: ..... E: Μήπως προσπαθούν να μας πουν κάτι; A: Δεν ξέρω. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Να κάνω σπίτι. E: Προσπάθησες να δείξεις κάτι σε κάποιον; A: Όχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά. Τι έκανες; A: Σπίτι, λουλούδι. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Αυτοί είναι οι φίλοι μου. E: Τι κάνουν εκεί οι φίλοι σου; A: Εμένα περιμένουν. E: Που είσαι εσύ; A: Ντύνομαι στο σπίτι. E: Τι θα κάνετε μετά; A: Θα παίζουμε. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Να κάνω σπίτι και ήλιο. E: Προσπάθησες να μας δείξεις κάτι; A: Όχι. E: Τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά σου άραγε; A: Την πεταλούδα. E: Τι κάνει εδώ η πεταλούδα; A: Προσπαθεί να πετάξει. E: Μήπως θέλει να μας πει κάτι; A: Ναί. E: Τι; A: ..... E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τίποτα. E: Ήθελες να δείξεις κάτι; A: Όχι. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; A: Ο πατέρας μου, η μαμά μου και ο αδερφός μου. E: Τι κάνετε εδώ; A: Παίζουμε παιχνίδι. E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; A: Τίποτα. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Όχι. E: Ποιος είναι αυτός; A: Η αδερφή μου. E: Τι κάνει εκεί η αδερφή σου; A: Κοιτάζει. E: Ποιοι είναι οι άλλοι; A: Εγώ. E: Τι κάνεις εκεί; A: Κοιτάζω. E: Που κοιτάς; A: Στους φίλους μου. E: Τι ήθελες να μας πεις εδώ; A: Τίποτα.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmayı seversin? A: Resim çizmeyi. E: En çok ne zaman çizmek istersin? A: Ben ne zaman istersem. E: Ne zaman çizmek istemezsin? A: Bazen istemiyorum bazen de kiria söyleyince. E: Sen resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: Annem bana adım öğretti. E: Bu çizdiğin resimleri ne yapmak istersin. A: Eve almak istiyorum ama kiria izin vermiyor. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne? A: Sadece çiçek isterim. E: Sadece çiçek mi? A: Başka bişey de olur. E: Ne? A: Bebek te olur. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Burda bunları çizdim. E: Ne bunlar? A: Bebek, çiçek. E: Burda ne var?</p>	<p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω ζωγραφική. E: Πότε θέλεις να ζωγραφίσεις πιο πολύ; A: Όποτε το θέλω εγώ. E: Πότε δεν θέλεις; A: Μερικές φορές δεν θέλω και μερικές φορές όταν το λέει η κυρία. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Η μαμά μου, μου έμαθε το όνομά μου. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Θέλω να τις πάρω στο σπίτι αλλά εν μ' αφήνει η κυρία. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι; A: Μόνο λουλούδια. E: Μόνο λουλούδια; A: Μπορεί και κάτι άλλο. E: Τι; A: Μπορεί και μωρό.</p>

Çocuk25

Παιδί25

<p>A: Buralarda çiçek var. E: Ne yapıyor bu bebekler burda? A: Oyle kendi kendilerine oynuyorlar. E: Sen bu resmi çizerken neler düşünüyordun? A: Bişey düşünmüyordum. İşte bunu bana annem öğretti. E: Acaba sen bize bişey mi anlatmak istedin bu resimle? A: Bunu yapamadığım için kapattım. E: Bu çiçekler ne yapıyor burda? A: Bu çiçekler dinleniyorlar. E: Sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Bişey düşünmezdim. sadece ne zaman büyük okula gideceğimi düşünüyordum ama ne zaman gideceğimi bilmiyorum. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Burda çiçekler dinleniyor burda da yağmur yağıyor. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Burda düşündüm evdeki kocaman çeşmeyi yapı bilir miyim diye. E: Burdaki ne? A: O adam, işe gidermiş. E: Sen neler düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Düşünürdüm bakalım bunları yapı bilir miyim ama yaptım. E: Bu adam kim? A: O dede. E: Sen bize bişey mi anlatmak istedin? A: Evet. E: Ne? A: Düşündüm bunları yapmayı ama nasıl yaptığımı ben de anlamadım. E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Burda çiçekler var. E: Ne yapıyor bu çiçekler burda? A: Bunlar burda dinleniyorlar. E: Sen neler düşünüyordun bunları çizerken? A: Ben bunları nasıl yaptığımı anlamadım. E: Acaba bişey mi anlatmak istedin bize? A: Evet. E: Ne? A: Buraya çiçeklerin yemeklerini yaptım. E: Bak bakalım bu resimde neler var? A: Burda da bebek. E: Ne yapıyor bu bebek burda? A: Burda hep birlikte bi çocuğun doğum gününe gidiyorlar. E: Sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: ... E: Bize bişey mi anlatmak istedin? A: ... E: Sen neden resim yapmak istersin? A: Yapanım işte... çekmemcece dursunlar, dolsun çekmemcece.</p>	<p>E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Εδώ έκανα αυτά. E: Τι είναι αυτά; A: Μορφό, λουλούδι. E: Τι υπάρχει εδώ; A: Και εδώ υπάρχει λουλούδι. E: Τι κάνουν αυτά τα μορφα εδώ; A: Παιίζουν μόνα τους. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τίποτα δεν σκεφτόμουν. Να αυτό μου το έμαθε η μαμά. E: Μηπως ήθελες να μας εξηγήσεις κάτι με αυτήν τη ζωγραφιά; A: Την άφησα επειδή δεν μπόρεσα να την κάνω. E: Τι κάνουν αυτά τα λουλούδια; A: Ξεκουράζονται αυτά. E: Τι σκεφτόσουν εσύ όταν το έκανες; A: Δεν σκεφτόμουν κάτι, σκέφτομαι το πότε θα πάω στο μεγάλο το σχολείο (Δημοτικό) αλλά δεν ξέρω το πότε θα πάω. E: Θέλεις να μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Εδώ ξεκουράζονται τα λουλούδια και εδώ βρέχει. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Εδώ σκεφτικά αν μπορώ να κάνω τη μεγάλη βρύση που είναι στο σπίτι. E: Τι είναι αυτό; A: Εκείνος είναι ένας άντρας, πηγαίνει στη δουλειά. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Σκεφτόμουν αν θα μπορέσω να κάνω αυτά και τα έκανα. E: Ποιος είναι αυτός ο άντρας; A: Είναι παππούς. E: Προσπάθησες να μας εξηγήσεις κάτι. A: Ναι. E: Τι; A: Σκεφτικά να κάνω αυτά αλλά το πώς τα έκανα ούτε εγώ το κατάλαβα. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου; A: Εδώ υπάρχουν λουλούδια. E: Τι κάνουν εδώ τα λουλούδια; A: Αυτά ξεκουράζονται εδώ. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά; A: Δεν κατάλαβα πως τα έκανα αυτά. E: Μηπως ήθελες να μας δείξεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Εδώ έκανα το φαγητό των λουλουδιών. E: Για όες τι υπάρχει σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Και εδώ μορφό. E: Τι κάνει εδώ το μορφό; A: Εδώ πάνε όλοι μαζί στα γενέθλια ενός παιδιού. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: ... E: Ήθελες να μας πεις κάτι; A: ... E: Εσύ γιατί θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Έτσι... Για να γεμίσουν στο συρτάρι μου.</p>
<p>Cocuk26</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gider? A: Ben okumayı bilmiyorum. E: Tamam olsun, ama ben sana soru sormuştum. A: Ne? E: Anaokulunda en çok ne yapmayı seversin? A: Oyun oynamayı. E: Resim çizmeyi sever misin? A: Evet. E: En çok ne zaman resim çizmek istersin? A: Bilmiyorum. E: Ne zaman resim yapmak istemezsin? A: ... E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Hayır. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: Evet. E: Ne? A: Çiçek. E: Çizdiğin resimleri ne yapmak istersin? A: Bilmiyorum. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: Olur. E: Ne? A: Çiçek öğrenmek isterim. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? A: Tamam. E: Ne çizdin burda? A: Çiçek. E: Başka neler var?</p>	<p>Paiidi26</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Εγώ δεν ξέρω να διαβάσω. E: Εντάξει δεν πειράζει, εγώ σε ρώτησα κάτι. A: Τι; E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο. A: Να παίζω. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ναι. E: Πότε σου αρέσει πιο πολύ; A: Δεν ξέρω. E: Πότε δεν θέλεις να κάνεις ζωγραφική; A: ... E: Σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Όχι. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Τι; A: λουλούδι. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Δεν ξέρω. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι; A: Να μάθω τα λουλούδια.</p>

<p>A: Güneş, kız. E: Ne yapıyorlar? A: Okula gidiyor. E: Acaba sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Uçak yapmak. E: Başka neler vardı aklında? A: Hiç bişey yoktu. E: Sen bize bişey mi anlatmak istedin? A: Hayır. E: Bu kız ne söylemek istiyor? A: Bilmiyorum. E: Bu resimde neler var anlatmak ister misin? A: Bebek var. E: Başka? A: Bide kardeşleri. E: Ne yapıyor bu bebek ve kardeşleri burda? A: Alışverişe geldiler. E: Acaba sen ne düşünüyordun bunları çizerken? A: Uçak. E: Bu kardeşler bize bişey mi anlatmaya çalışıyor? A: Hayır. E: Bu resimde neler var? A: Bıçak. E: Ne anlatmaya çalışıyor bize? A: Bilmiyorum. E: Sen neler düşünüyordun bunu çizerken? A: Hayvanlar. E: Nasıl yani? A: Ayı gibi. E: Bu resimde neler var? A: Kelebek ve öpücük. E: Ne yapıyor bu kelebekler burda? A: Bişey anlatmaya çalışıyorlar. E: Ne anlatmaya çalışıyorlar? A: Bilmiyorum. E: Sen neler düşünüyordun bunu çizerken? A: Kelebek düşündürdüm.</p> <p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Resim çizmek. E: En çok ne zaman resim çizmeyi seversin? A: Okula gelince. E: Ne zaman istemezsin? A: Oyun oynarken. E: Resim çizerken bişey öğreniyor musun? A: İki iki. E: Ne öğreniyorsun? A: Boyamayı. E: Öğrendiğin şeyler sana yardımcı oluyor mu? A: Evet. E: Ne konuda? A: Çizim konusunda. E: Sen bu çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: Eve götürmek. E: Resim hakkında yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İki iki. E: Ne? A: Anaokulu çizmeyi. E: Benimle resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin burda? A: Bunu ben çizdim bunu da ben. E: Ne onlar? A: Bu çiçek bu da bebek. E: Ne yapıyor bebek orda? A: Öyle bağırıyor işte? E: Kime bağırıyor? A: .... E: Bize bişey mi anlatmak istiyor? A: Belkide. E: Sen neler düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Herşer düşünüyordum. E: Bu resimde neler var? A: Bunu ben boyadım, bunu da ben yaptım. E: Ne bunlar? A: Bu ot bu da çiçek. E: Ne yapıyor bunlar burda? A: Duruyorlar.</p>	<p>E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; A: Εντάξει. E: Τι έκανες εδώ; A: Λουλούδι. E: Άλλο τι υπάρχει. A: Ήλιος, κορίτσι. E: Τι κάνουν; A: Πηγαίνει στο σχολείο. E: Τι σκεφτόσουν άραγε όταν έκανες αυτό; A: Να κάνω αεροπλάνο. E: Άλλο τι είχες στο μυαλό σου; A: Τίποτα δεν είχα. E: Προσπάθησες να μας πεις κάτι; A: Όχι. E: Τι προσπαθεί να πει το κορίτσι. A: Δεν ξέρω. E: Τι υπάρχει σε αυτήν τη ζωγραφιά σου; Θες να μου πεις; A: Υπάρχει μορφή. E: Άλλο; A: Και τα αδέρφια του. E: Τι κάνουν το μορφή και τα αδέρφια του; A: Ήρθαν για ψώνια. E: Τι σκεφτόσουν άραγε όταν έκανες αυτά; A: Τον αεροπλάνο. E: Προσπαθούν να μας πουν κάτι αυτά τα αδέρφια; A: Όχι. E: Τι υπάρχει σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Μαχαίρι. E: Τι προσπαθεί να μας πει. A: Δεν ξέρω. E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; A: Τα ζώα. E: Πως δηλαδή; A: Όπως η αρκούδα. E: Τι υπάρχει σε αυτήν; A: Πεταλούδα και φίλι. E: Τι κάνουν εδώ οι πεταλούδες; A: Προσπαθούν να εζηγήσουν κάτι. E: Τι; A: Δεν ξέρω. E: Τι σκεφτόσουν όταν την έκανες; A: Σκεφτόμουν την πεταλούδα.</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Να κάνω ζωγραφική. E: Πότε σου αρέσει πιο πολύ να ζωγραφίζεις; A: Όταν έρθω στο σχολείο. E: Πότε δεν θέλεις; A: Όταν παίζω. E: Μαθαίνεις κάτι όταν ζωγραφίζεις; A: Ναι. E: Τι μαθαίνεις; A: Να χρωματίζω. E: Σε βοηθάνε αυτά που μαθαίνεις; A: Ναι. E: Σε τι; A: Σε θέματα σχεδίασης. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφιές που έκανες; A: Να τις πάω στο σπίτι. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Ναι. E: Τι; A: Να κάνω νηπιαγωγείο. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφιά σου; Τι έκανες εδώ; A: Εγώ έκανα αυτό και αυτό. E: Τι είναι εκείνα; A: Αυτό είναι λουλούδι και αυτό μορφή. E: Τι κάνει εκεί το μορφή; A: Έτσι φρονιάζει. E: Σε ποιον φρονιάζει. A: .... E: Προσπαθεί να πει κάτι; A: Ίσως. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Τα πάντα. E: Τι υπάρχει σε αυτήν;</p>
--	--

Çocuk27

Παιδί27

<p>E: Ne düşünüyordun sen bunları çizerken? A: Bişey düşünmüyordum? E: Bişey mi anlatmak istedin? A: Hi hi. E: Ne? A: Bu güzel bi resim olsun. E: Bu resimde neler var? A: Bu, yuvarlak yaptım bunu da burdan aşağı. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Bunlar, bunlar saçları. E: Kimin saçları? A: Bebeğin. E: Ne yapıyor bu bebek burda? A: Öyle bakıyor. E: Bişey mi söylemeye çalışıyor bize? A: Öylece bakıyor. E: Sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Düşünmezdim ama yapardım. E: Bu resimde neler var? A: Bunu Ahmet öğretti bana. E: Burda ne çizmeye çalıştın? A: Okulu yaptım bonusunu yaptım. E: Bu ne? A: Bu bir çiçek. E: Ne yapıyor burda? A: Öylece dünüyor. E: Bize bişey mi anlatmaya çalışıyor? A:.... E: Sen ne düşünüyordun bu resmi çizerken? A: Sahnecikleri düşünüyordum.</p>	<p>A: Εγώ το χρωμάτισα και αυτό το έκανα εγώ. E: Τι είναι αυτά; A: Αυτό είναι γρασιδί και αυτό λουλουδί. E: Τι κάνουν εδώ; A: Στέκονται. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά; A: Δεν σκεφτόμουν τίποτα. E: Προσπάθησες να εξηγήσεις κάτι; A: Ναι. E: Τι; A: Να είναι μια όμορφη ζωγραφιά. E: Τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Αυτό, έκανα τον κύκλο και αυτό πηγαίνει προς τα κάτω. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Αυτά, αυτά είναι τα μαλλιά του. E: Ποιανού; A: Του μωρού. E: Τι κάνει εδώ το μωρό; A: Έτσι κοιτάζει. E: Προσπαθεί να μας πει κάτι; A: Απλά κοιτάζει. E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτό; A: Δεν σκεφτόμουν αλλά έκανα. E: Τι υπάρχει σε αυτήν τη ζωγραφιά; A: Αυτό μου το έμαθε ο Αχμέτ. E: Τι προσπάθησες να κάνεις εδώ; A: Έκανα το σχολείο και τη καμινάδα του. E: Τι είναι αυτό; A: Αυτό είναι ένα λουλουδί. E: Τι κάνει εδώ; A: Απλά κάθεται. E: Προσπαθεί να μας πει κάτι; A:.... E: Τι σκεφτόσουν όταν το έκανες; A: Σκεφτόμουν τις κούνιες.</p>
<p>E: Anaokulunda en çok ne yapmak hoşuna gidiyor? A: Her şey. E: Resim çizmeyi seviyor musun? A: Hi hi. E: En çok ne zaman resim çizmeyi istersin? A: En çok şimdi. E: Ne zaman çizmek istemezsin? A: En çok şimdi. E: Tamam şimdi istiyorsun ama ne zaman istemezsin? A: Senceyemem. E: Resim çizmek sana yardımcı oluyor mu? A: Oluyor. E: Ne konuda? A: Resim çizme konusunda, spor konusunda. E: Nasıl? A: Bana buzda kaymama yardım ediyor, arabalarla oynamamda yardım ediyor annemin telefonunda. E: Resim çizmek mi bunlara yardım ediyor. A: Hi hi. E: Çizdiğin resimlere ne yapmak istersin? A: Kiriama gösterip dolabıma koymak isterim. E: Resimle alakalı yeni şeyler öğrenmek ister misin? A: İsterim. E: Ne? A: Spor, paten, kaymak gibi şeyler. E: Resmin hakkında konuşmak ister misin? Neler çizdin? A: Bu sence ne? E: Ben senin fikrini merak etmişim anlatır mısın ? A: Bu bir muz , bu da, bu da en küçük. E: Ne yapıyor bu muzlar burda? A: Bu kaplumbağa, bu muz, bu muz, bu muz. E: Ne yapıyor bu kaplumbağa burda? A: Yiyecekmiş bu muzları ama ağzı yok diye yiyememiş yani bu gözü, bi tane gözü var çünkü robot. E: Bu kaplumbağa bize bişey mi anlatmak istiyor? A: İ. Yemek istiyor bu muz, bize göstermek istiyor. E: Sen bu resmi çizerken aklında neler vardı? A: Tabii ki de yemek, okulda yemek te yiyoruz. E: Sen mi bişey göstermek istedin bize? A: Sana bişey göstermek istedim. E: Ne? A: Bu resimleri ben senin için yaptım. E: Çok teşekkür ederim. Bu resimde neler var anlatmak ister misin? A: İşte bu bir dinazor. E: Başka neler var? A: Bunlar bacakları, bunlar gözleri çünkü robot.</p>	<p>Çocuk28</p> <p>E: Τι σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο; A: Τα πάντα. E: Σου αρέσει να κάνεις ζωγραφική; A: Ναι. E: Πότε θέλεις να ζωγραφίσεις πιο πολύ; A: Πιο πολύ τώρα. E: Πότε δεν θέλεις να ζωγραφίσεις; A: Πιο πολύ τώρα. E: Εντάξει τώρα θέλεις αλλά πότε δεν θέλεις; A: Του χρόνου. E: Σε βοηθάει η ζωγραφική; A: Βοηθάει. E: Σε τι; A: Σχετικά με τη σχεδίαση, σχετικά με το σπορ. E: Πως; A: Με βοηθάει να γλιστρήσω στον πάγο, να παίζω με τα αυτοκίνητα στο κινητό της μαμάς μου. E: Η ζωγραφική βοηθάει σε αυτά; A: Ναι. E: Τι θέλεις να κάνεις τις ζωγραφίες που έκανες; A: Να τις δείξω στην κυρία μου και να τις βάλω στη ντουλάπα μου. E: Θέλεις να μάθεις κάτι καινούργιο για τη ζωγραφική; A: Θέλω. E: Τι; A: Όπως σπορ, πατινάζ, γλίστρημα. E: Θέλεις να μου μιλήσεις για τη ζωγραφία σου; Τι έκανες; A: Τι πιστεύεις ότι είναι αυτό; E: Εγώ θα ήθελα να μάθω αυτά που πιστεύεις εσύ, θέλεις να μου πεις; A: Αυτό είναι μια μπανάνα, και αυτό, και αυτό η πιο μικρή. E: Τι κάνουν εδώ αυτές οι μπανάνες; Π: Αυτή είναι χελώνα, αυτή μπανάνα, αυτή μπανάνα, αυτή μπανάνα. E: Τι κάνει εδώ η χελώνα; A: Θα έτρωγε τις μπανάνες αλλά επειδή δεν έχει στόμα δεν μπόρεσε, δηλαδή από είναι το μάτι του, έχει ένα μάτι επειδή είναι ρομπότ. E: Προσπαθεί να μας δείξει κάτι αυτή η χελώνα; A: Όχι. Θέλει να φάει αυτήν τη μπανάνα, να μας τη δείξει. E: Τι είχε στο μυαλό σου όταν έκανες αυτό; A: Βέβαια φαγητό, τρώμε και φαγητό στο σχολείο. E: Ηθέλες να μας δείξεις κάτι; A: Ηθέλα να σου δείξω κάτι. E: Τι;</p> <p>Παιδί28</p>

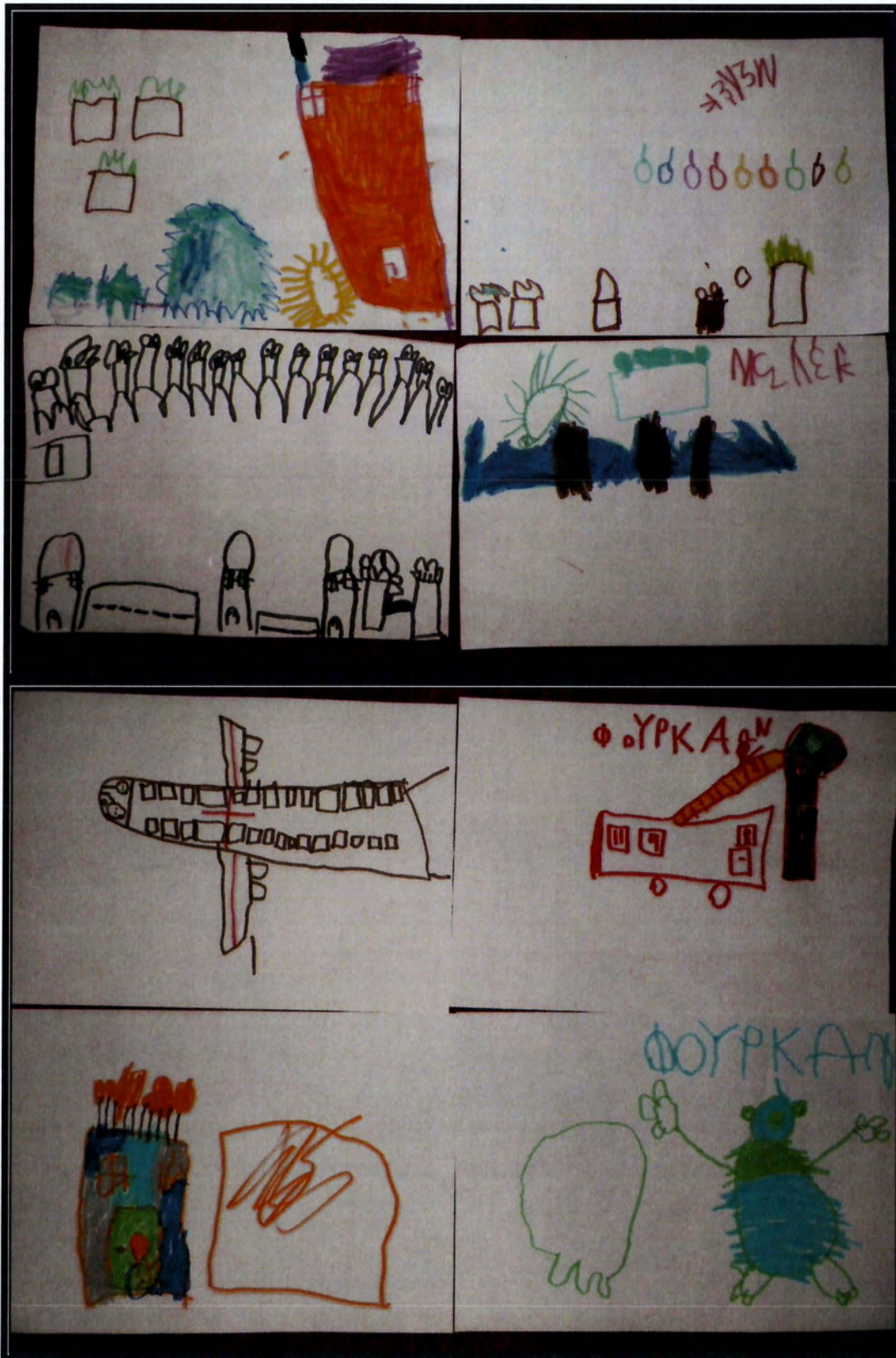
<p>E: Ne yapıyor bu robot burada?</p> <p>A: Yemek aramaya gitmiş her yerde ama bulamamış, aç kalmış ama bi insan gelmiş ona yemek vermiş o da en büyük dinazor olmuş.</p> <p>E: Sen bunları çizirken neler düşünüyordun? Neler vardı aklında?</p> <p>A: Spor, annem, babam, abim.</p> <p>E: Neden onları düşünüyordun?</p> <p>A: Çünkü onlar beni çok seviyorlar, ben de onları çok seviyorum.</p> <p>E: Sen bu resmi çizerek bize bişey mi anlatmak istedin?</p> <p>A: Hayır. Bunu da sana yaptım.</p> <p>E: Çok teşekkür ederim. Bak bakalım bu resmin hakkında konuşmak ister misin?</p> <p>A: Hi hi. Bu şimdi kocaman bi muz, robot. Gözleri de var. bu ağzı, konuşuyor. Bu şimdi bi çeşit robot, bu küçük muz bunun kardeşi.</p> <p>E: Ne yapıyor bu muzlar burda?</p> <p>A: Bu da, bu da, bu da.</p> <p>E: Ne yapıyorlar orda?</p> <p>A: Yemek bulmaya çalışıyorlar. Bu benim büyük muzum.</p> <p>E: Sen bu resmi çizerken ne düşünüyordun?</p> <p>A: Sporları.</p> <p>E: Bize bişey mi anlatmaya çalıştın bu resimle?</p> <p>A: Hayır. Bunu da sana yaptım.</p> <p>E: Bu resmin hakkında konuşmak ister misin?</p> <p>A: Evet. Bu mavi robot, bu da, bu da, bu da. Çeşit çeşit robotlar.</p> <p>E: Ne yapıyor bu robotlar burda?</p> <p>A: Yemek arıyorlar ama her yere bakmışlar yokmuş, bi insan geçmiş onlara yemek vermiş ve son.</p> <p>E: Sen bu resmi çizerken ne düşünüyordun?</p> <p>A: Spor.</p> <p>E: Bişey mi anlatmak istedin sen bize bu resimle?</p> <p>A: Hayır.</p>	<p>A: Αυτές τις ζωγραφιές τις έκανα για σένα.</p> <p>E: Σε ευχαριστώ πάρα πολύ. Θέλεις να μου πεις τι έκανες σε αυτήν τη ζωγραφιά;</p> <p>A: Να αυτό είναι ένας δεινόσαυρος.</p> <p>E: Άλλο τι έκανες;</p> <p>A: Αυτά είναι τα πόδια του, αυτά τα μάτια του επειδή είναι ρομπότ.</p> <p>E: Τι κάνει εδώ το ρομπότ;</p> <p>A: Πήγε να ψάξει φαγητό παντού αλλά δεν βρήκε, έμεινε νηστικό αλλά ένας άνθρωπος τον έδωσε φαγητό και έγινε ο μεγαλύτερος δεινόσαυρος.</p> <p>E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά; Τι είχες στο μυαλό σου;</p> <p>A: Σπορ, η μαμά μου, ο πατέρας μου, ο αδερφός μου.</p> <p>E: Γιατί σκεφτόσουν αυτούς;</p> <p>A: Γιατί μ' αγαπάνε πάρα πολύ, και εγώ τους αγαπώ.</p> <p>E: Προσπάθησες να μας εξηγήσεις κάτι όταν έκανες αυτό;</p> <p>A: Όχι. Και αυτήν την έκανα για σένα.</p> <p>E: Σε ευχαριστώ πολύ. Για δεξ, θα ήθελες να μλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου;</p> <p>A: Ναι. Αυτή είναι μια τεράστια μπανάνα- ρομπότ. Έχει και μάτια, αυτό είναι το στόμα του, μιλάει. Αυτή είναι ένα είδος ρομπότ, αυτή η μικρή μπανάνα είναι αδερφή της.</p> <p>E: Τι κάνουν αυτές οι μπανάνες εδώ;</p> <p>A: Και αυτή, και αυτή, και αυτή.</p> <p>E: Τι κάνουν εκεί;</p> <p>A: Προσπαθούν να βρουν φαγητό. Αυτή είναι η μεγάλη μου μπανάνα.</p> <p>E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτήν τη ζωγραφιά;</p> <p>A: Το σπορ.</p> <p>E: Προσπάθησες να μας εξηγήσει κάτι με αυτήν τη ζωγραφιά;</p> <p>A: Όχι. Και αυτήν τη έκανα για σένα.</p> <p>E: Θέλεις να μου μλήσεις για αυτήν τη ζωγραφιά σου;</p> <p>A: Ναι. Αυτό είναι μπλε ρομπότ, και αυτό, και αυτό, και αυτό. Διάφορων ειδών ρομπότ.</p> <p>E: Τι κάνουν εδώ τα ρομπότ;</p> <p>A: Ψάχνουν φαγητό αλλά δεν βρίσκουν πουθενά, ήρθε ένας άνθρωπος τους έδωσε φαγητό και τέλος.</p> <p>E: Τι σκεφτόσουν όταν έκανες αυτά;</p> <p>A: Το σπορ.</p> <p>E: Προσπάθησες να μας δείξεις κάτι με αυτήν τη ζωγραφιά;</p> <p>A: Όχι.</p>
---	--

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι ζωγραφιές των παιδιών, σε κάθε εικόνα τέσσερις ζωγραφιές ενός παιδιού:

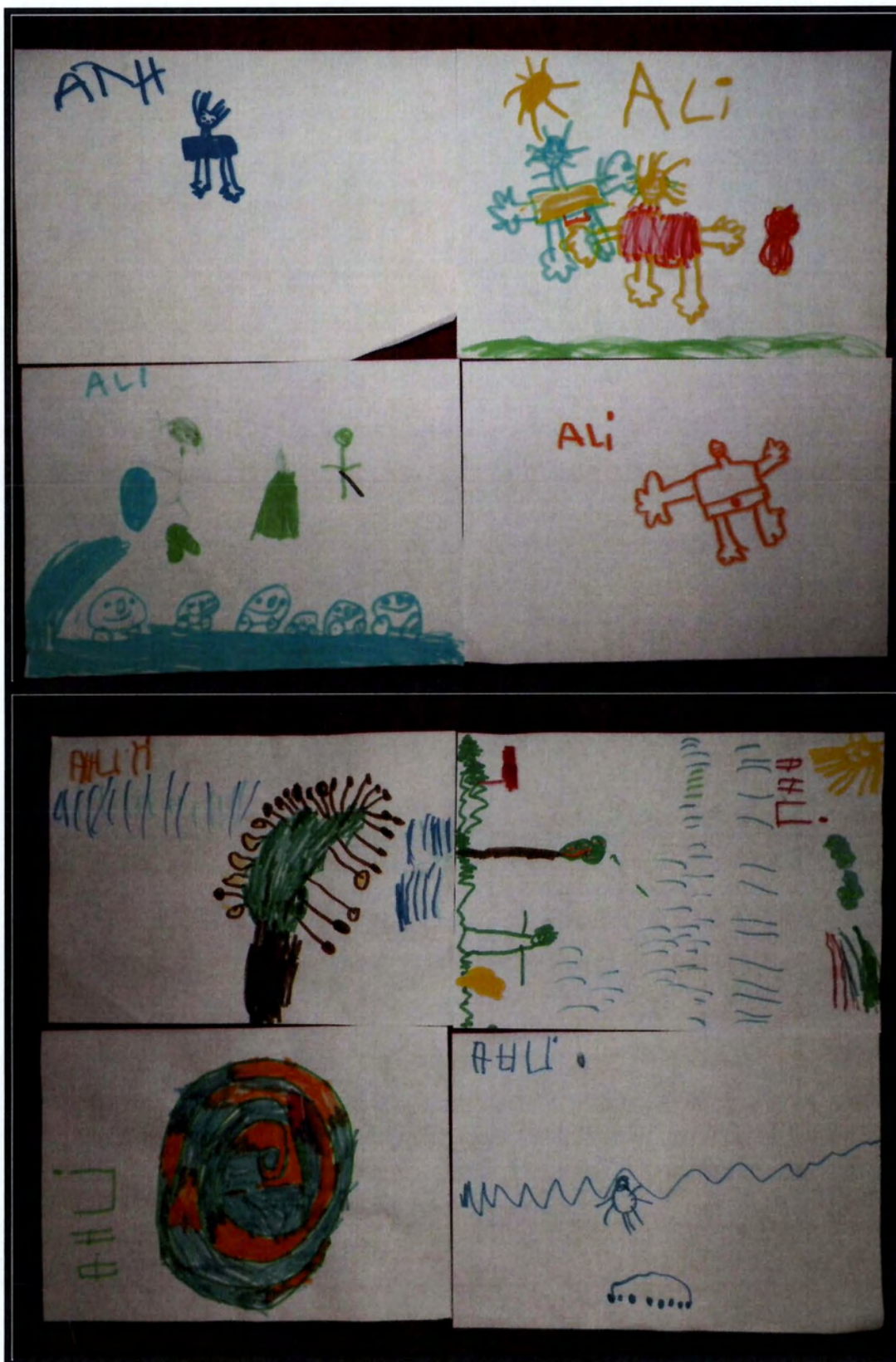

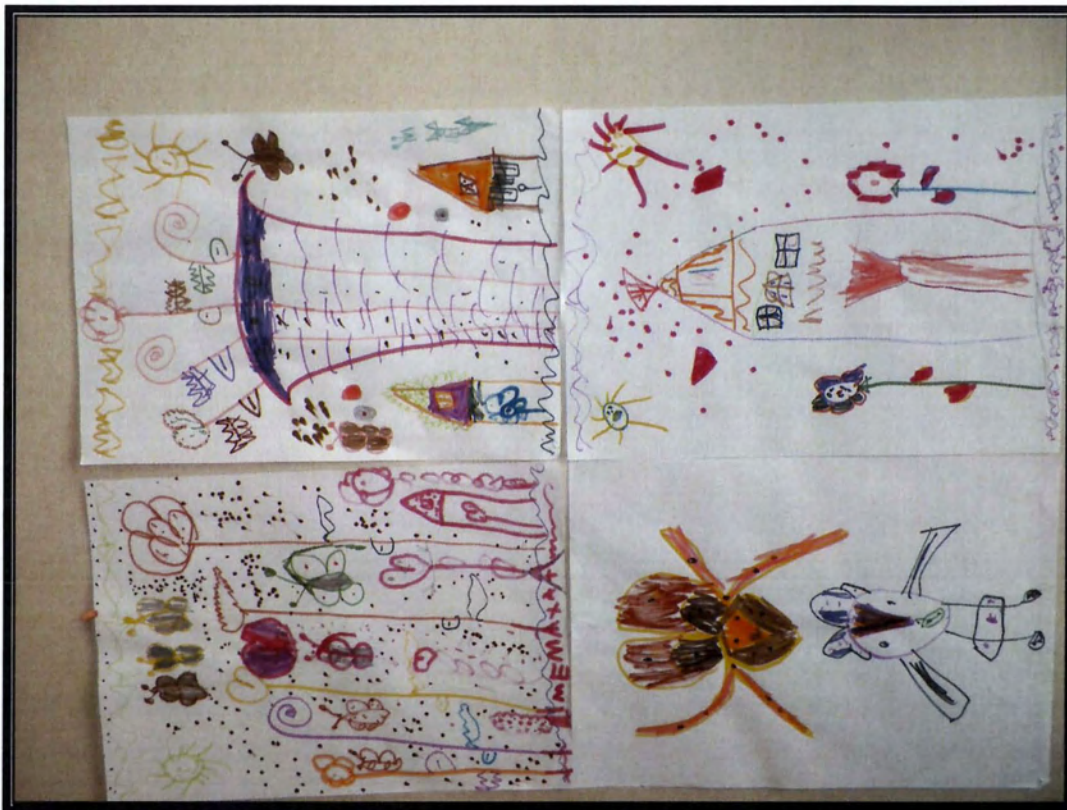

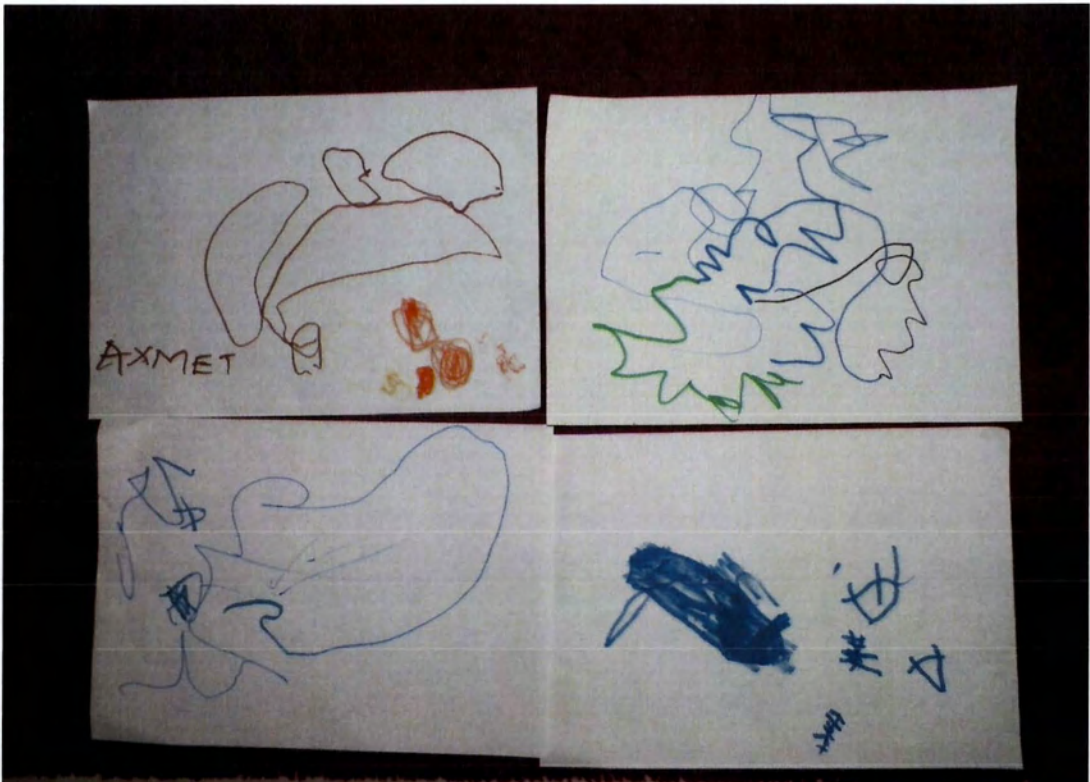

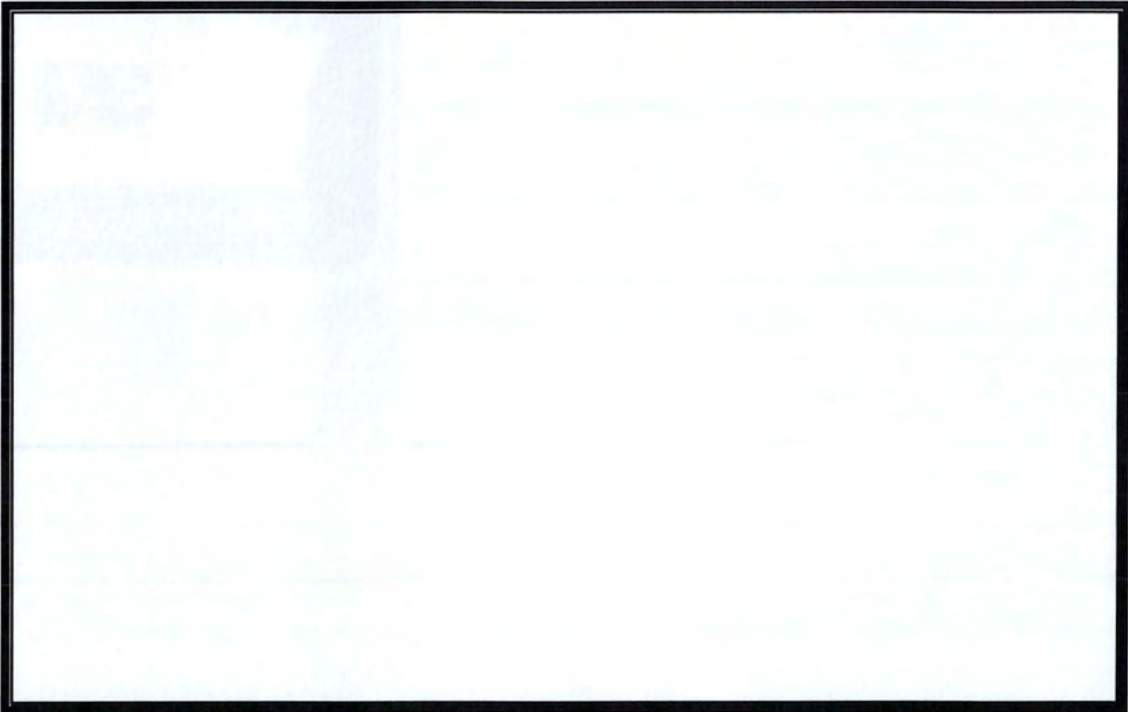

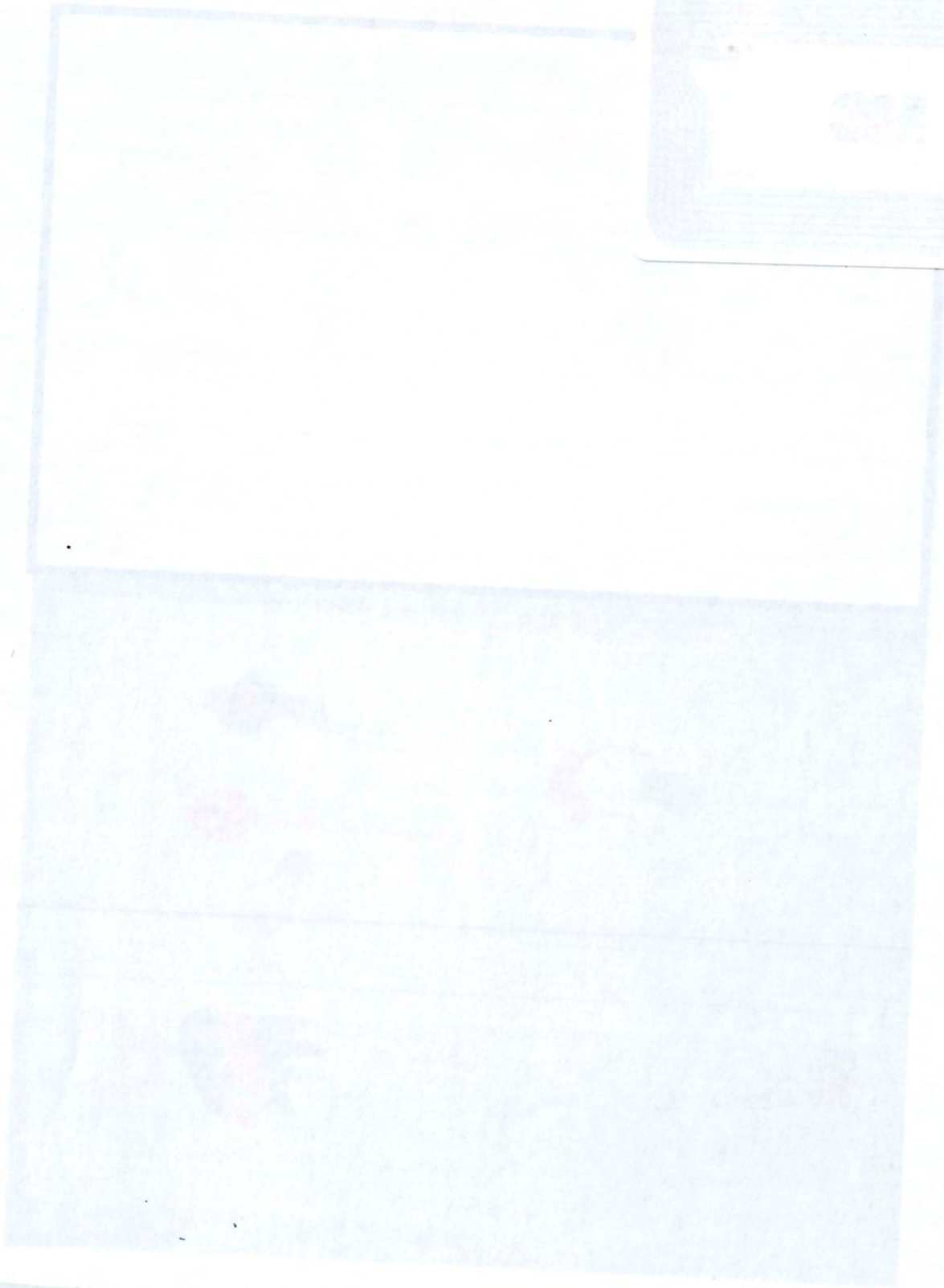
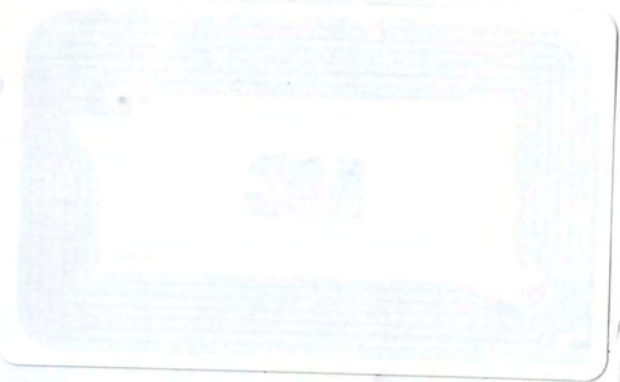

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000125727